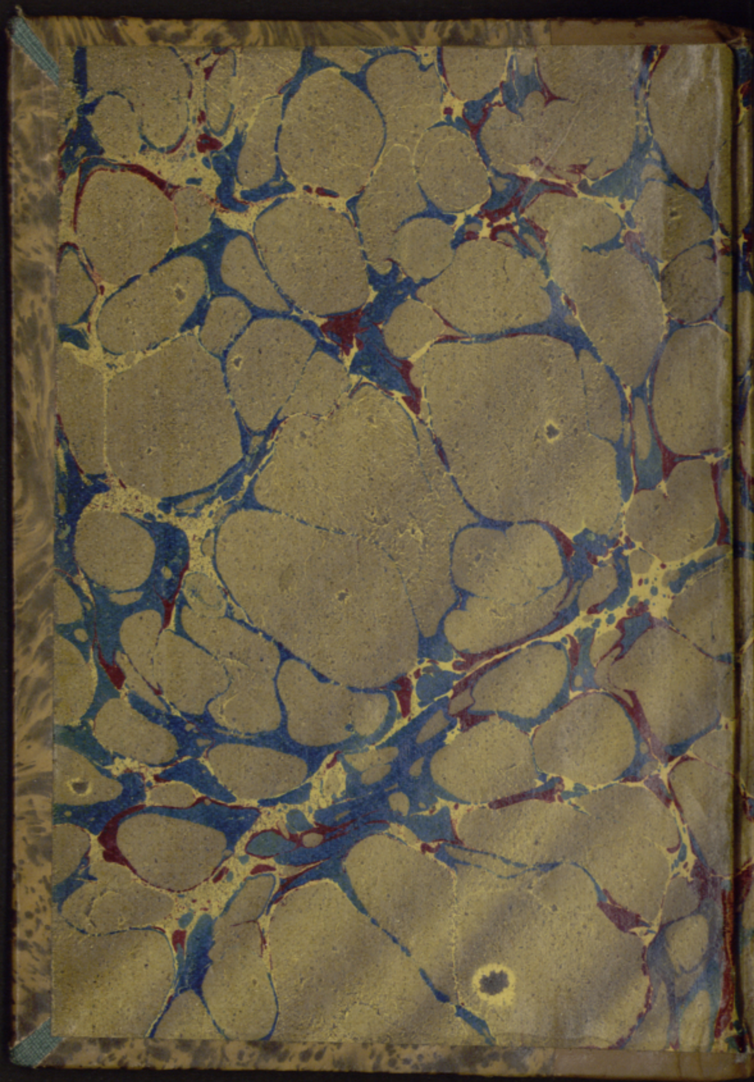
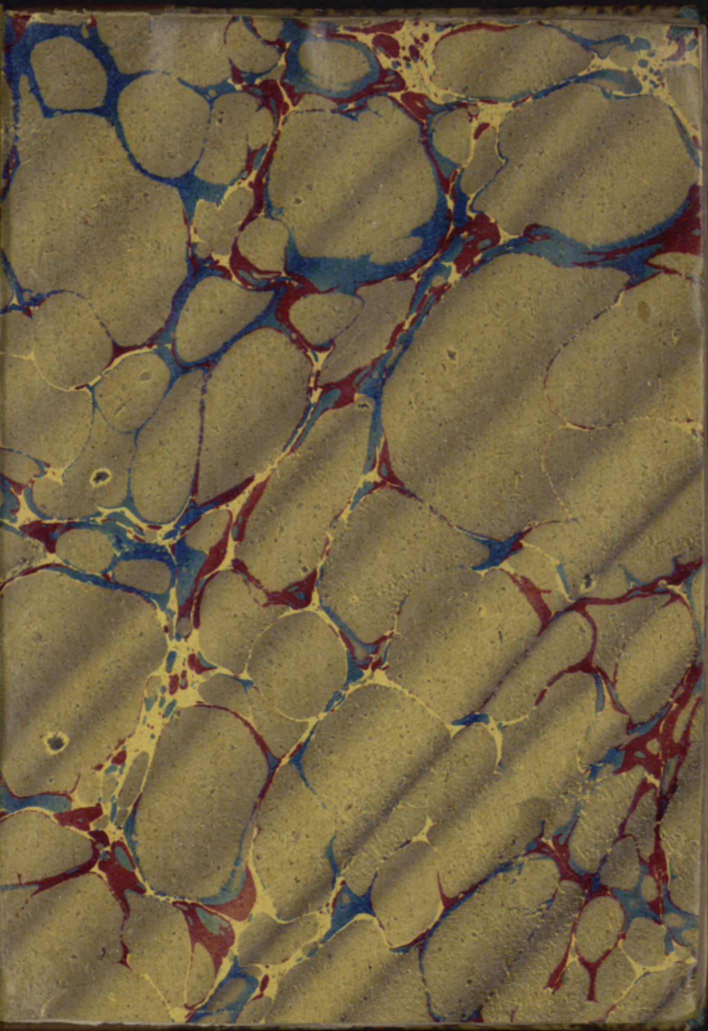
RECUEIL
DE PIÈCES
INCUNABLES

SG

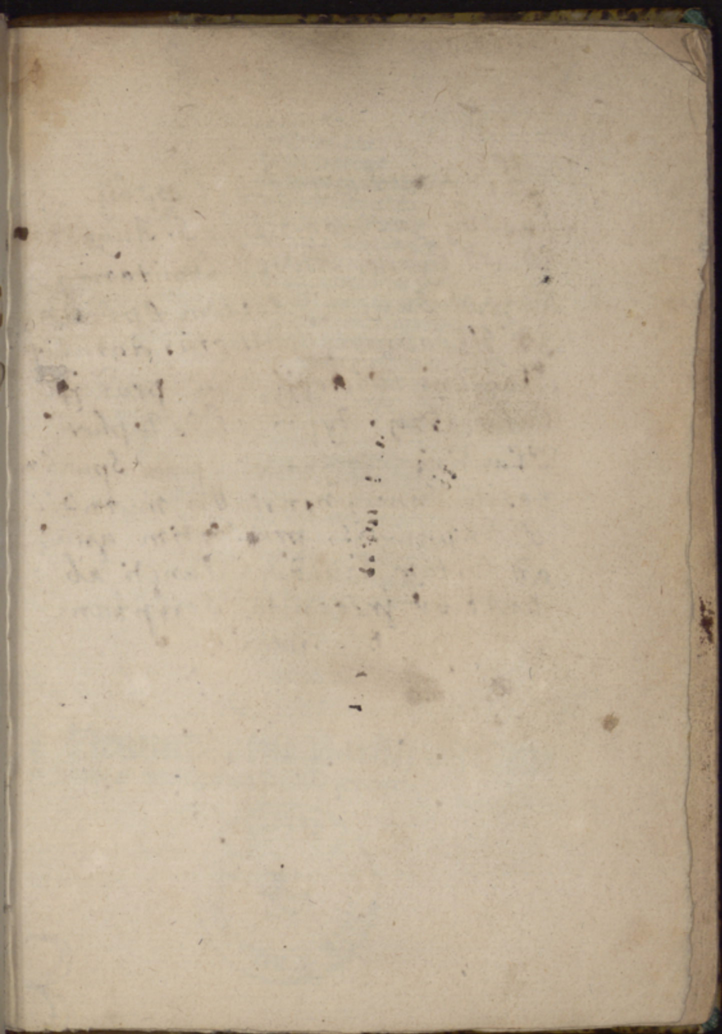

La couverture de ce livre
est d'un vieux contract en latin
datté de l'an 1457.
c'est au temps du Roy charles VII.
auquel on ne contractoit apparemment
qu'en ceste langue.

Gaudebert cor[illegible]

Lactus

Hi tres tractatus Eusebij
Eusebij Cremonensis, S[ti] Augustini
et S[ti] Cyrilli Hierosolimitani,
adjecti sunt ad calcem Operum
S[ti] Hieronimi Editionis Antuerp.
Mariani Victorij, quæ prodiit
Anno 1579. Typis Christophori
Plantini, et inter Opera Spuria
positi sunt, nonnullis mutatis
et expunctis, præsertim quæ
ad vitam Eiusdem Sancti ab
authore incognito Scriptam
pertinent.

pièce 1

Transitus beati Hieronymi quem presertim tres sancti: sanct⁹ scilicet Eusebius/sanctus Augustinus ꝛ sanctus Cyrillus composuerunt: omni statui ad beate viuendum accōmodatissimus.

Si enim scripture bene viuendi nos delectant: summopere ille nobis placere debēt que a sanctis viris profecte sunt: quale presens opus esse indubitatū est. Itaqꝫ iuuenes aut qui iam grandiori estꝭ etate hunc vobis assumite libellum sententias et precepta diligēter cordi cōmendate. potest eñ non minus nō aduersus huius presentis sed cito transeuntis vite inconstantes casus securos reddere: qꝫ inexpugnabile castrum aduersus hostiles acies: et ad vitā que semper duratura est ingenue preparare et presertim litteratos. decet siquidem eos qui in sancto litterario ocio versanꝭ: sctōs capessere mores et sctā libēter amplecti.

Ste Genevefe 1734

Venundantur Parisij vici sancti Jacobi ad intersignium Leonis argentei.

¶ Incipit epistola beati eusebij ad damasiū portuēsem episcopū: et theodosium romanorū senatorem: de morte gl'iosissimi hieronymi doctoris eximij. Capitulū primū.

Patri reuerēdissimo damasio portuēsi epō ꝛ xp̄ianissimo Theodosio romanorum senatori: Eusebius olim hieronymi sanctissimi discipul⁹ nunc vero eodē orbatus lumine piū dolorē ꝛ gaudiū suauissimuz. Multipharie multisq̧ modis olim deus locutus est nobis oib⁹ per dilectū filiū suū sanctū hieronymū de scripturis sanctis in virtutib⁹ ꝛ ꝓdigijs multis q̄ per illū fecit ipse dn̄s i medio nostri sicut vos scit/de quo etiā nos testes sumus qui eū vidimus/ꝛ oculis nostris ei⁹ sanctitatē prospeximꝰ: ꝛ manus nostre cōtrectauerunt de verbo ei⁹ sciētie ꝛ doctrine: de quib⁹ vita manifestata est. Quod ergo vidimus ꝛ audiuimus annunciamus vobis. Eramus eniz tanq̄ꝫ oues errantes erroribus ꝛ supsticiosis fabulis non audientes sanam doctrinā: sed coaceruantes nobis pseudo ꝓphetas qui surgētes i populo magistri mēdaces introducebant sectas varie perditionis donec iste illucesceret dies. Qui tanq̄ꝫ sol refulgēs quinquagita annis ꝛ sex mensib⁹ in erūnis/in lectionib⁹ et vigilijs: vt nobis frāgeret panē doctrine desudans tenebras erroris profugans et cunctos a perditione liberans effulsit i tēplo dei. Incipiensq̧ ab oriente vsq̧ ad occidentē auferens bella hereticorum eorum arcum cōterens arma et scuta combussit igni: quoniam in ipso posuit de⁹ prodigia super terram vt nomē suum fieret in nationibus notū. Deinde pertransiens vsq̧ ad fines terre sanando oppressos ab hereticorum iaculis/illuminando mētes holm/scp̄turarū enigmata reserādo/soluēdo nodos/obscura dilucidando/dubia exponēdo/confutādo ꝛ corrigēdo falsitates. ꝛ verissima ex linguis q̄ꝫplurimis adunando: vt nobis notas faceret vias vite: ꝛ nos ad impleret gaudio/letitia ꝛ exultatiōe. templū dn̄i corroborauit eius ꝛ aditum instar lucerne nō sub modio: sed supra cādelabrū in dn̄i aula posite dominici irrigui rore plenissime fecundate. posteris omnibus suoruz verborum pre ceteris elegantia singulari excellentius alijs omnibus patefecit: vt irent in ciuitatem habitationis ꝛ locuz glorie inuenirent. ꝛ ne fierēt velut priores eorum genus peramarum

quos dilexit et ab errorum per=
ditione liberauit.

¶Capitulum.2.

CUm enim sim sicut stipula
ante faciē vēti ⁊ sicut lutū
platearū balbutiēs/loqui nesci=
ens/nec v̄ba plene formare va=
lens. Quid impartiar vobis ca=
rissimi patres ⁊ dn̄i sue laudis?
nempe iuxta illud apostoli: si lin
guis hoim loquerer ⁊ angelorū
suum gen⁹ laudandi nedū attin
gerē. Idcirco nō i arcu meo spe
rabo: nec gladi⁹ meus saluabit
me. Sz dn̄s erit illuminatio mea
qui docuit me: ⁊ docebit manuz
meā ad scribendū et diriget lin=
guā meā ad loquendū vt quōdā
asine balaam: qm̄ ipsi⁹ est regnū
⁊ impiū ⁊ dn̄atur a mari vsq̧ ad
mare ⁊ a flumine vsq̧ ad termi=
nos orbis terre: i cui⁹ cūcta sunt
posita ditione: corā q̄ ꝓcidēt re=
ges: nec est q̄ possit sue volūtati
resistere: qm̄ oia q̄cūq̧ voluit fe=
cit i celo/terra/mari/⁊ i abyssis
⁊ sic lingua mea tāti viri medi=
tabit̄ laudē ⁊ nomē suū annūcia
bit vniuersis? hic fuit vere israe
lita in q̄ dolus nō fuit: elect⁹ ꝑm
cor dn̄i ad loq̄ndū oia q̄ sibi mā=
dauerat dn̄s vniuersis gētibus
⁊ regnis: ⁊ doctor dat⁹ in gētib⁹
vt gētes euelleret: destrueret: di
sperderet: ⁊ dissiparet ⁊ sapiētiā
veraz seminaret: edificaret atq̧
plātaret. hic est fratrū amator:
hic est q̄ pp̄lo xp̄iano tot librorꝫ
volumia/ex linguis hebraica ⁊
greca i latinā nō paruo pōdere
trāstulit. ecclesie primit⁹ officiū
ordinauit: ⁊ toti⁹ sacre scriptu=
re aspa fecit plana. Certe in hu=
iusmōi lumie vidim⁹ lumē: ⁊ pa
ne sue doctrie pasti/ambulam⁹
vsq̧ ad mōtem dei oreb. hic est
flumē aque viue splēdidū tanq̧
cristalus procedēs de sede dei i
ecclesie medio: ⁊ ex vtraq̧ parte
eius/lignū vite afferēs fruct⁹ in
tēpore suo: cuius folia ligni sūt
ad gentiū sanitatē. Vir iste mi=
tissimus in pp̄lo suo apparuit: ⁊
deo dilectus et hominibus. Orat
nunc pro ecclesia sancta vas ve=
re admirabile omni ornatum la
pide precioso opus excelsi. verū
tamen de hoc quid plura dicā?
Eius narrant celi gloriā: ⁊ ope=
ra scripturaruz manuū eius an
nunciat firmamentū: nec sunt lo
quele neq̧ sermones cui⁹ nō au
diantur doctrine verba: eo ꝙ in
omnem terram exiuit son⁹ eius
O ieffabilis misericordia salua
toris que tot gratiarū cumulos
i hieronymo adiuuasti: vt ad ea
que sol⁹ possidet pene nulli ho=
minū nisi ꝑticularit̄ fas sit aspi=
rare hic certe dux nr̄e fidi ad se
currētes i celi cōtrahit arcē hūc
pre ceteris potiorib⁹ ornatū insi
gniis dignitatū: in cantilenis et
ꝓuerbiis opationibus ⁊ interp̄
tationibus mirate sunt gentes.
Cuius nota facta est i populis

virt⁹.qm̄ implet⁹fuit quasi fluie sapiētia. Sed vt vera dicā iuxta illud regine saba: maior est ei sa piētia ꝛ opera sua ꝙ rumor qui est audit⁹: ꝙ certe bon⁹ est ĳs q̇ recto sunt corde: qm̄ maliciaꝫ sp odiuit: fecit eni mirabilia i terra nr̄a: sub vmbra illi⁹sedim⁹et fru ctus ei⁹dulcis gutturi nr̄o. Quā ta aūt de eo audiuim⁹et cognos uim⁹quomō annūciabim⁹? Sed qm̄ non sum eloquens ab heri ꝛ nudiustertius vt breuius dicam si vultis accipere. Johānes bap tista ipse est / vterq̨ virgo / vterq̨ heremita de iohāne dicit̄. Erat iohannes vestit⁹ pilis cameloꝝ in deserto. De se idē hieronym⁹ dicit. herebāt sacco membra de formia: ꝛ scalida cutis sitū ethio pice carnis obduxerat. De iohā ne iterum dicitur locustas ꝛ mel siluestre comedebat. De se iterū hieronym⁹dicit: de cibis et potu taceo cū etiā languentes mona chi aqua frigida vtant̄ et coctū aliqđ accepisse sit luxurie. Quid plura? ille propter iustitiā mar tyr: iste vero si eius spiritū mate riale ferrū nō abstulit: tn̄ marty rū p̄remĳ nō est expers. Duplex nāq̨ martyriū est. vnuꝫ succūbe re gladĳs impioꝝ: alterū in ifir mitatib⁹ et aduersitatib⁹ in ani mo patiētiā custodire. certe hic ē vere martyr q̇ ꝑpter iustitiā et mansuetudinem ꝛ salutifera sue doctrine verba: in hui⁹mundi la chrimaꝝ valle certamen forte a maloꝝ cetu viriliť supportauit. Sciēs qm̄ oim fortior est sapien tia: nec impie gessit in conspectu dei. Sed in oib⁹tribulationibus suis inuocās dn̄m non peccauit labĳs suis: nec stultū aliq̇d cōtra deū locut⁹est. taceam nāq̨ quot tribulationes / labores / afflictio nes / cruciat⁹agones / flagella / fa mes / situm / amaritudies / carnis tentatōes / abstinētias / vigilias peregrinatiōes / carnis macera tiones / nuditates / ieiunia / erum nas: et nō solū hec sed grauiora et inumerabilia ꝑpter iesu chri sti nomen in suo gloriosissimo ꝑ pessus est corpore vt ideꝫ loq̇tur Stabā in heremo ꝯstitutus ꝛ in illa vasta solitudine que exusta solis ardoribus monachis hor ridū habitaculū prestabat cogi tās me romanis potiri delicĳs. Quotidie gemit⁹ q̇tidie lachri me. Et si qn̄ me somnus imnēs opressisset repugnantē: nuda hō vix ossa herentia colidebam. Et cū essem soci⁹ scorpionū tm̄ ꝛ fe rarū: sepe choreis in terrā puel larū et in frigido corpore ꝛ i pre mortuo iam hoie: sola libidinuꝫ incendia pullulabant: teste deo nemini me diē crebro iūxisse cū nocte nec a pectoris cessasse ver berib⁹donec iubēte dn̄o i me re diret trāq̇litas: flebā quotidie et repugnantem carnem ebdoma daruꝫ inedia subiugabā. Cellu

lam meā qñ cogitationū mearū cōsciam ꝑtimescebā ꝛ michimet iratus et rigidus solꝰ deserta penetrabā. Et sicubi cōcaua valliū et ꝑrerupta montiū cernebam: illic miserrime mee carnis erat ergastulum: ibi mee orōnis locꝰ Quis ē infirmatꝰ est ꝛ non ipse? Quis ē scādalisatꝰ est ꝛ nō ipse? Sed si ī infirmitatibꝰ ꝛ laboribꝰ laudādi sunt scti. certe et hic laudandus est veniā aūt ad cōtumelias et ꝑsecutiones q̄s ab improbis et falsis ꝑtulit fratribꝰ ī huius miserie valle. Quid aliud in hoc mūdo sua vita fuit. nisi quedā iugis aduersꝰ reprobos ꝛ improbos hereticoꝝ maloꝝ oīꝫ cuneos pugna ꝯtinuūq; certamē? Sup eū rugierūt vt leones heretici. qm̄ corripuit eos ꝛ tabescere fecit sicut araneā alas eoꝝ et fructꝰ eoꝝ de t̄ra ꝑdidit ꝛ semen eoꝝ a filiis hominū. Aperuerūt ī eum clerici lasciuiis dediti ora sua ꝛ despexerūt eū et locuti sūt labiis dolosis ꝛ odio iniquo oderūt eū. qm̄ eoꝝ insectatꝰ est vitā pessimā ꝛ crimina. Circundederunt eū canes multi ꝛ tauri pingues obsederūt eū. et insurrexerūt in eū testes iniqui acuentes linguas suas sicut serpētes ꝛ venenū aspidū sub labiis eoꝝ. Cogitātes malicias ī corde suo tota die ꝯstituētes ꝓlia supplātantes gressus eiꝰ. et funes extēderūt in laqueos pedibus eiꝰ vt delerēt de t̄ra memoriā eiꝰ. ꝛ eiicerēt eū de natiōibꝰ vt opprobriū fieret vicinis suis. Sup romanū populū fuit magnificētia eius ꝛ virtus eiꝰ. mirabilis ī vrbis suis ꝛ sanctus in oībus opibus suis. Alleuās corruētes. soluēs cōpeditos. illuminās cecos. ꝛ dirigēs iustos. ꝛ dās fortitudinē ꝛ virtutē plebi dei. et quasi tuba altisonās annūcians cūctis iniq̄s scelera. portas peccatoꝝ et vectes ferreos cōfringēs rumphea doctrine sue. audiētes aūt hoc impii dissecabant cordibꝰ suis stridētes dētibꝰ suis in eū cogitauerūt ꝛ locuti sunt iniq̄tates. Arcū suum tetēderūt ꝛ illū parauerūt ꝛ in ipso parauerūt vasa mortis Cum autē ille esset plenꝰ spiritu sctō in orōnibus ꝛ in opibus bonis ꝑseuerās. vicia mortificans bona viuificās. suscitās de puluere egenū et de stercore erigēs pauperē. qm̄ nō in viribꝰ eq̄ neq; ī tabernaculis viri bn̄placitū fuit sibi nec sperauit ī diuitiis. Sꝫ fortitudine dn̄i roboratꝰ non formidauit aduersarios suos. Sed sup ipsos correctionibꝰ ꝛ doctrinis sctis tonauit dās imperium regi suo. et sublimans cornu xp̄i sui. Alios docēs laborādo sicut bonꝰ miles xp̄i. sciēs q nō coronabit̄ q̄ in agone certat nisi q̄ legitime certauerit. vidētes autē hec viri iniq̄ irati sunt ꝛ dolores ꝯprehēderūt eos. q̄ sunt ḡnatio

praua ꝛ ꝑuersa filij. i quib⁹ fides
nō est i ipsis. Et exacerbauerūt
eū in cōsilijs ꝛ in abominationi=
b⁹ suis ad iracundiā ꝓcitauerūt
eū. Et ꝑdito cōsilio sine discipli=
na. veste muliebri irridentes ei
tanq̄ viro luxurioso ꝛ iiquo im=
petū fecerūt vnanimiter in eū et
eiecerūt extra ciuitatē romanā.
At ille benign⁹. patiēs et hūilis
et mā suetus eoꝝ vesanie locum
dās ꝓijciens post tergū locū oīa
peccata eoꝝ recedēs inde pera=
grauit ꝯstātinopolim ad antisti
tē sanctissimū gregoriū nazāze=
num. O vir ineffabilis. o virtutū
vas admirabile. o splēdor patiē
tie ꝛ lāpas prefulgida. O diade
ma honoris ꝛ āgularis lapis fir
missimus. exēplar innocētie. co=
lūna aurea totius ecclesie. q̄to=
plus tūderis. tāto min⁹ ꝯfunde=
ris. Agnus quidē inocēs loq̄ris
pressus colla tot iugis. gratias
ago deo meo q2 dignus sum ha
bitus vt odiat me mundus ma=
leficū me garriēs. Scio me nāq3
ꝑuenire ad celestē gloriā per in
famiā ꝛ bonā famiā vtinā ob dñi
mei nomē atq3 iustitiā vniuersa
me infideliū turba ꝑsequat̄. vti=
nā in opprobriū meū solidus ex
urgat hic mund⁹ tm̄ vt merear a
xp̄o laudari. Aperuit autē celos
inia ei⁹ quia cōfirmata ibi semp
fuit virt⁹ gl'ie eius et i deo posu=
it firmā fortitudinem suā3. nec a
dño vnq̄ recessit cor ei⁹. Arcus
fortiū supatus est ꝛ ipse accinct⁹
est robore. ꝛ ꝑualuit in ifirmita=
te sua et fortis fact⁹ est i bello. ꝛ
dextera sua gl'ificata est i virtu=
te. Dextera manus eius ꝯfregit
inimicos. qm̄ adiutor et ꝓtector
factus est sibi dñs in salutē. Et
ideo cātemus dño quoniam ma
gnifice fecit. annūciemus hoc in
vniuersa terra haurian⁹ aquas
i gaudio de fontibus saluatoris.
Euanuerūt impij de cognationi
bus suis q2 obscurat̄ isipiēs cor
eoꝝ. et credētes se esse sapiētes
in malicijs stulti facti sunt. Qui
mutauerūt veritatē in mēdaciū
Sed tm̄ veritas de terra est. ꝛ iu=
stitia de celo ꝓspexit. Et ei fatui
in lacū quē aperuerunt et in fo=
ueā quā fecerūt inciderūt. Et iu
stus nunq̄ fuit conturbatus: q2
dñs firmauit manū ei⁹. inde san
ctissimi patres ꝛ dñi considerate
virum istū q̄ iust⁹ et fidelis i do=
mo dñi sp fuit. ad docendū nos
ꝛ illuminādū abscōdita tenebra
rū. et effugādum neq̄cias inimi=
coꝝ. De q̄ nobis grādis esset ser
mo ꝛ interꝑtabilis ad dicendū.
S3 nimis ibecillis fact⁹ sum qm̄
introiuit tremor in ossa mea. et
subtus me turbata sunt vestigia
mea ne nimis ascendā. est ei an=
gusta porta ꝛ arcta via et cibus
ille solidus perfectoꝝ est ꝛ sapi=
entū. qui exercitatos habēt sen=
sus ad discretionem. Qua ꝓpter
nō modicas relinquens difficilia

et ardua tãti viri ineffabilis. cuius laudis plena est terra. cuius splendor est sicut lumen. et cornua sunt i manibus eius. ad presens sui exitus gloriosi aliqua breuissime cupio reserare.

¶ Incipit sermo gloriosi hieronymi. Capitulũ. 3.

Deus omnipotẽs cuius misericordia preit ante faciẽ eius: qui ⁊ iustus est: ⁊ rectũ iudicium suum reddẽs mercedem laborum sanctorum suorũ. Pastor verus ⁊ bonus in misericordia disponẽs omnia: congregãs oues suas in sinu suo: nouissime diebus istis cursu itolerabili et oneroso agonis grauissimi in quo ⁊ caro cõcupiscit aduersus spm̃ ⁊ spirit⁹ aduersus carnẽ feliciter cõsummato: portuq₃ tãdiu cõcupito de nauigatione hui⁹ maris procellosi (in quo sunt reptilia innumerabilia ⁊ inimicorum agmina colluctãtia. vt decipiãt ⁊ trucident rectos corde) iã obtẽto: suum dilectissimũ filiũ hieronymũ exutũ toga mortalitatis ⁊ putredinis hui⁹ carnis miserrime: perpetue immortalitatis brauio decoratũ ad celeste atriũ euocauit. vt illud qd videbat hic in enigmate / ibi videret facie ad faciẽ. Quẽ cũ extrema ei⁹ hora egredi de corpore vrgeret: iã cõpletis nonagita ⁊ sex annis febre estuãs valida suos circa se voluit filios esse in vnum quos sicut nouellas plantatiões stabiliuit a iuuẽtute sua. Quorum vultus luctu graues intuens vt pius et misericors his paulisper motus fletibus: infremuit spiritu et lachrimãs in me aliquãtulũ oculos eleuatis plana voce inquit. fili eusebi. cur istas inutiles effundis lachrimas? nõne vanum est super defunctum producere lachrimas? Quis viuens non videbit hui⁹ corporis solutionem? qd semel locutus est deus ⁊ audisti: audes contradicere? Et nosti vllum resistere posse volũtati sue? Jam fili rogo nõ sm̃ carnẽ ambules: desine flere. Certe nr̃e militie arma carnalia nõ sunt. Deide vultu hilari ⁊ iocundo / alacri voce ceteros alloquens filios exclamauit. Cesset meror / luctus abeat. Sit oĩs vox vna gaudentiũ qm̃ ecce tp̃s acceptabile / ecce dies iubilationis ⁊ leticie pre oĩbus dieb⁹ vite mee. Jn quo fidelis de⁹ in verbis suis / ⁊ sanct⁹ in oĩb⁹ operib⁹ suis aperit manũ suã vt meã exulem aĩam hucusq₃ in carcere mortis hui⁹ ob reat⁹ mei genitoris adeo reuocet ad supnã patriã recuperatã filij sui sanguine p̃cioso. nolite filij mei dilectissimi q̃s semp habui in viscerib⁹ charitatis impedire gaudium meum: ne prohibeatis reddere terre qd suũ est. Corpus meum statim exuite: et terre date ex qua factum est: vt

redeat vnde venit. Quib⁹ finitis verbis omēs fratres lachrimis madefacti denudātes suū sacratissimū corpus ita squalidū ꝛ deforme abstinentijs qd̄ quidē terribile cunctoꝝ visui cernebatur. nā tm̄ erat affectū macie: vt ossa ei⁹ potuissent ꝑ articulos numerari. Sic verberibus cruentatū vt potius leprosi corpus crederetur ꝙ̄ sani. vn̄ humo protinus tradiderunt ꝛ ipsum corpus sacco cooperuerunt. ast vbi vir dei terre sensit asperitatē nimiū iocundatus/cōuersusqꝫ ad fratres pre dolore ꝛ angustia lachrimarum fontib⁹ inundantes inquit.

De pace. Capitulū .4.

Hortor vos carissimi fratres mei dilectissimi filij: quos genui ꝛ cupio in visceribus Jesu xp̄i per dilectionē et charitatem qua dilexi vos: vt nunc pacē habeatis. Decet eni vos tanꝙ̄ dei ministros domesticos ꝛ amicos ad spūalia anhelare vt sitꝭ alijs ad exemplum. vos qui spirituales estis cur istas tot infructuosas funditis lachrimas? Peccatorum recordatio vobis semꝑ lachrimas īducat tam prōpti esto te ad lachrimas sicut fuistꝭ gaudentes ad culpā. Si quis moritꝰ peccato flete. nam sicut si malus ad penitentiā a morte surgit angeli gaudēt in celis. Certe sic si bon⁹ peccato moritur angeli dolent. me vero nō tanꝙ̄ morientē lugeatis: sed mecum tāꝙ̄ portū salutꝭ attingentē gaudeatis. qd̄ deniqꝫ imbecillius miseria hui⁹ vite: in qua tot circūdamur dolorum ꝛ passionum agminibus: vt nulla pene hora sit ī qua viuens quicunqꝫ homo angore īmunis transeat. Si diues: vndiqꝫ angustiatur timore ne quod possidet amittat. Si pauꝑ: nūꝙ̄ quiescit vt īueniat. Si bon⁹: hic dyaboli timet piculū. hinc ne nauis mortalis corporis in huius mūdi pelago naufragetꝰ nō mediocriter pertimescit. Idcirco null⁹ sexus vel etas vel conditio doloris trā sit expers quousqꝫ in hac manet miseria vite. Si quid ī me cernitis meum impediēs iter: dolere heu quot nauigātiū per hoc mare magnū ꝛ spaciosuꝫ ī quo sunt tot diuersa genera inimicoꝝ ꝓm cuiuslibet viriū ꝗ̄titatē colluctātia: post multā nauigandi felicitatem post multas victorias iā credētes finem capere peroptatū: aliqua dyabolica suggestiōe in hac hora ad laqueū ꝑditiōis sua indiscretione peruenerunt. heu quot hic vita commendati et fama: quib⁹ vnico peccati cōsensu mors imminet ꝛ ruina.

De timore dei. Cp̄m.5.

Idcirco dum viuitis: timeatis fratres. principiū sapiē

tie est amor dñi. vita nostra mi= litia est super terrã. qui hic vice rit alibi coronabit. Dũ hic pere grinam⁹ nulla nobis inest certa victoria si noster genitor timuis set: nunꝙ cecidisset. Principium oim maloꝝ sui presumptio. Qui non timet de se p̃sumit. Quomõ inter fures quis onust⁹ auro se= curus gradit. Saluator qd alid docet nisi timere: vigilate iquit quia nescitis qua hora fur vẽtu rus ẽ. nã si sciret paterfamilias q̃ hora furveniret vigilaret vti= ꝗ et nõ sineret pfodi domũ suaꝫ Sũm⁹ ille clauiger Petr⁹ sobriũ inqt estote ꝛ vigilate: qꝛ aduer= sarius vester dyabolus tãꝗ leo rugiẽs circuit q̃rẽs quẽ deuoret nemo inter hpẽtes cũ securitate habitat. qui sanctior ꝛ sapiẽtior est semper timeat. nam qui al= tior est. cadens maiores casus recipit esca dyaboli electa ẽ. de malis non curat qꝛ sui sunt. ceci dit ille sapiens salomon. cecidit et eius genitor dauid elect⁹ scdꝫ cor dñi. timeatis fratres iteꝝ ro go vndiꝗ timeatis qꝛ beat⁹ est vir timẽs dñm. Et em̃ si cõsistãt aduersus eũ castra non timebit cor ei⁹. si exurrexit i eũ preliũ in hoc sperabit. pfect⁹ dei timor fo= ras vanũ mittit timorẽ. timoreꝫ vanũ nõ hꝫ caritas. caritas ꝛ ti= mor dei vnũ sunt cõsiderãs eni hoc ꝓpheta clamãs dicebat. cõ= fige timore tuo carnes meas. qs ex vobis est cupiens videre dies bonos: accedat huc ꝛ illuminet et facies sua nõ cõfundet qui ti= met dñm faciet bona et demorꝫ bitur in bonis aia ei⁹ ꝛ semẽ ei⁹ hereditate possidebit terrã. qm̃ firmamẽtũ est dñs timẽtibus eũ et testamẽtũ ipsius vt manifeste tur illis. si quid boni facitis cum magna cautela timeatis. Multi bona faciũt quoꝝ fruct⁹ surrepit humane laudis appetit⁹. decem fuerũt virgines ꝛ tñ medie a ce= lo sunt excluse heu quot hodie sacro sũt renati baptismate xp̃i= ano fungunt noie quibus foret melius nõ fuisse est eni gehẽna= lis pena paganoꝝ infinito mior ꝙ malorũ christianoꝝ. vtinã nõ foret taliũ maior pars. nauis vn diꝗ sana vnico submergit fora= mine. Errauerũt hoies i hac la= ta solitudine. aliĩ colla auaricie iugo submittẽtes. aliĩ luxurie fe ditate vt turpissime sues detur= pati. aliĩ circa inutilia diripiẽda occupati. vnde abiecto rationis vsu cooperãtes vt iumẽta insipi entia ꝛ vtinã similes essent illis viam ciuitatis noue hierusalem non inuenerũt. In regnũ celorũ reprobus nullus ingreditur. Cẽ tuplo est arctior via ei⁹ ꝙ credit ꝙuis larga sit vere timentib⁹ ti= mẽti centurioni ꝓmittit xp̃s ad eũ accedere. presumenti regulo cũ illo ire xp̃s denegat. vere nõ oẽs hodie obediũt euãgelio. ve=

niet tēpus dicebat Apostolus in quo sanā doctrinā nō sustinebūt hoīes. Plures predicant: sed nō omnes veritatē predicant. Simplicium corda in peccatis alligāt. Alligāt aūt onera grauia i peccatis minimis in grauibus oculo transeunt conniuente.

¶ De falsa doctrina predicantium. Capitulum.6.

Est ei doctor falsus gladi⁹ anceps hic scindit opere ꝛ exēplo: hinc percutit et interficit ꝟbis dolosis ꝛ iniquis. Quomō ignis frigiditatē donat aq̄ caliditatez. lapis quō modo sursum gradit᷑? vir luxuriosus quā predicabit castitatē et si p̄dicat que audientib⁹ inde veniet vtilitas? Quid pōt dicere audiēs nisi ōre p̄dicas q̄ opere denegas. bn̄ loquēs ore. ꝛ male viuens ope semetip̄m dānat plus ei tacēs talis predicat q̄ȝ loquēs. ecce q̄ȝ sit acceptabilis talis p̄dicatio ōndi tur p psalmistā. pctōri dixit de⁹ quare tu enarras iustitias meas ꝛ assumis testamentū meū p os tuū. tu ꝟo odisti disciplinā ꝛ proiecisti sermones post te. multi legunt grādia. addiscunt ardua. subtiliter disputāt. ornate loquūtur. vt a populo honores accipiant magistri in plebibus nominent᷑ et nichil faciūt. Si experto credit᷑ michi plus mouet corda hoīz vite sanctitas q̄ȝ ornata colloquia. Primo facite ꝛ postea p̄dicate. Cepit iesus facere ꝛ post ea etiā p̄dicare. valet facere sine predicare. sed nō predicare sine facere. nō dixit deus q̄ p̄dicauerit voluntatem patris mei. sed q̄ fecerit. Ergo cepit iesus facere postea p̄dicare. nō vitupero p̄dicationem nisi non facientiū ea q̄ predicāt. subtilium ꝟbo⁊ doctoꝛ tātum ꝛ nō operum est quedam leuis auriuz inflatio ꝛ veritatis fumus cito sine fructu pertransiens. Intelligite fratres intelligite q̄ dico. multo plus meretur qui facit ꝛ predicat q̄ȝ qui facit ꝛ tacet. si bonū solum facio michi solum ꝓsum. ꝛ si predicās facio ꝛ michi ꝛ aliis prosum. vnde qui ad iustitiam erudiūt plurimos. erunt quasi stelle in perpetuas eternitates. sunt enim sancti predicatores lux ad illuminādū. qꝛ per illo⁊ doctrinā corda calligātia et tecta nube peccati xp̄o vero lūie qui lucet in tenebris illuminātur. sunt sal etiam ad cōdiēdum verbū dei qđ cibus est aīe opibus bonis. Cuilibȝ scienti iniungit᷑ p̄dicationis officiū dūmō faciat. Immo vt plus dicā Qui scit ꝛ solum facit ꝛ alios non docet: tenebit᷑ a dn̄o reddere rationem. Cū eni iuxta apostolū Johannem. Qui odit fratrem suuz homicida est: ꝛ qui habuerit substantiam mundi ꝛ viderit fratrē suum necessitatem patientem et clauserit viscera ab eo quomodo

manet in eo caritas dei? crisostoma gis qui viderit fratrē suum errā tem et mortalibus oppressum cri minibus et non ministrauerit ei verbuz doctrine ille qui doctus est: homicida est et sine caritate. timeatis o doctores et rectores et quib' iniūgit dñs predicatiōis officia si nō pplo suo verbū dñi: cum ministretis. Quot enim vel vestro exēplo vel vr̄a negligen: tia pctis moriūtur: tot de manu vr̄a reqret dñs. Quāto eni estis altiores gra du: tāto maioribus cruciabimini cruciatib'. nō estis dñi: sed pastores. vnus dñs est et vnus pastor pricipalis / q̄ cogno scit oues suas et exquiret eas de manib' vr̄is / heu quot i ecclesia non pastores: sed mercenarij ad quos nichil ptinet de quib' Jesu xpi. quinimo vt vera dicā ipsi: met sunt lupi rapaces: qr oues rapiūt et dispergūt. Certe nil pe ius nil abhomiabilius q̄ cū ille qui custodire debet dissipat. heu qd hodie in aliquib' ecclesie non pastorib': sed destructorib' quo rū nō pars minor factū est. Sub stantiā et labores hominū tanq̄ infernus insaturabiliter / deglu: tiunt. et non solum eos a pecca: tis non emundant: sed et ipsimet ipsorū vel ex sui negligentia vel suis pessimis ministris vel suis nefandis opibus eos trahūt ad illicita. Jta quidem dicā hos ta les si impunes deus reliqueret deus amplius non esset. Et ideo vt sepe dictū ē. filij carissimi duz viuitis seruite dño i timore et ex altate eum cum tremore. Appre hendite disciplinam eius nequā do pereatis de via iusta. gustate filij mei carissimi iteruz dico gu state et videte quoniā suauis est dñs. Diuites eguerūt et esurie: runt et dormiētes hic in diuitijs et voluptatibus suis nichil inue nerūt in manibus suis. inquirē: tes vero dñm non deficiēt omni bono. iunior fui et senui et nunq̄ vidi iustum in fine derelictū nec semen eius querens panem.

¶ De paupertate. Cp̄m. 7.

IMitatores pauptatis esto: te vt sequamini vestigia ei' qui cū in forma dei esset portās oia verbo virtutis sue in cui' do mo sunt diuitie et gl'ia. semetip: sum exinaniuit formā serui acci piēs. et pauper et inops nat' est. paup et inops fuit quousq̄ vixit: pauprimus mortu' est et sepult' vnde vulpes (inquit idē) foueas habent / et volucres celi nidos: fili' autē hois non habet vbi ca: put reclinet. Apostol' autē iubet nō portare sacculum / neq̄ perā. Et iesus iuueni consuluit vende re q̄ habebat et pauperib' eroga re. Si christum dñm creditis eū non falli posse credite. Alioquin deus non esset. Et si ipsum non

falli posse creditis: ipsum sequimini. Impossibile ē diuitijs corde affluere/ꝛ christum sequi. nā denegat vt contraria misceant: nō possumus deo seruire corde et mā̄mone. Aut egomet fallor aut ipsi in fine decipientur q̄ mihi nō credūt: cū diuitie sue transierint in egestatem. Diues hic epulabatur quotidie indut⁹ purpura ꝛ bysso: sꝫ mortu⁹ qđ moysi ꝛ prophetis noluit credere in tormentis positus sensit. nemo militans deo īplicat se negocijs secularibus. non saluabitur rex per multam virtutem suam: nec diues diuitijs suis.

¶ De superbia. Cap.8.

Est enī superbia diuitiarū equus: falsus ad salutem nonne diuitijs coniuncta est superbia? vbi superbia est ibi penis nonne omnia mala oriūtur ex superbia tanq̄ꝫ ex vna radice Cum enī diues fact⁹ est homo ꝛ multiplicata fuerit gloria dom⁹ eius nōne superbit? et cum superbierit nonne polluunt vie eius in omni tēpore? et tūc sedens in insidijs cum diuitibus in occulto cogitat vt interficiat innocentem: oculi eius in pauperē respiciunt et insidiatur in occulto vt rapiat eū tanq̄ꝫ leo in cubili suo dicēs in corde suo oblit⁹ est de⁹ Auertit faciē suā ne videat in finem. Est enī dn̄s aliquā̄do dormiēs quasi crapulatus a vino. Cum vero plus moratur dei patientia ad inferendū iudicia pl⁹ inebriatur ira. Et ideo plus centuplo timēdū est cū longanimit tolerat mala: q̄ꝫ cū festinā̄ter punit. Permittit enī aliquo tēpore deus cruciari et pati bonos ab iniquis et supbis: vt supra dorsum bonoꝝ fabricent pctōres ꝛ ꝓlongent iniquitatē sibi. Et ido q̄ꝫuis aliq̄ꝫtulū obliuiscatur de⁹ pauperum: tamen non in finem obliuiscetur misereri: qm̄ pupillo ipē adiutor est cui derelictus est pauper: supbis resistit dans humilib⁹ gratiā: cōterit brachiū pctōris ꝛ maligni exaudiēs desiderium pauperis iudicansq̄ꝫ pupillo: ꝛ humili vt nō apponat vltra superbus magnificare se homo super terram.

¶ De humilitate. Cap.9.

Quapropt dilectissimi mei si pauperes estis humiliamini sub potēti manu dei vt nō amittatis quod absit qđ facitis nichil enī pauptas deo gratiosa est sine hūilitate. maluit eniꝫ deus de beata maria incarnari ꝓpter humilitatē q̄ꝫ ꝓpter aliā quancunq̄ꝫ virtutē. Sicut enī ex sola superbie radice oīa oriunt mala: sic ex sola radice humilitatis generant oīa bona. Discite a saluatore q̄ mitis est et hūilis corde humiliauit semetipsuꝫ ꝑ

nobis factus est obediens vsqꝫ ad mortem crucis.

¶ De obedientia. Cap.10.

PRopter quod dico vobis ꝛ si humiles esse vultis estote obediētes omi hūane creature propter deum. Cōsiderate filij carissimi quo censeamini vocabulo monachus.i.vn⁹: nō decet monachū habere velle ꝛ nolle nisi nō peccādo. Sit em̄ vobis velle ꝛ nolle hoc vnū in oīnibus bonis ꝛ reb⁹ licitis obedire. nec multa sint vobis p̄cepta vt faciatis. non est obediens sed negligens: qui secūdū expectat mandatū. Ad vnius igitur iussionis vocē Petrus et Andreas relictꝫ retib⁹ ꝛ oibus que habebāt dn̄i vestigia sunt secuti. hoc semꝑ vera optat obediētia nunqꝫ sue obtēpare volūtati: sꝫ reuerēter aliene. Istud nempe ī vltima cena exēplum xp̄s reliquit cū suorūꝫ abluēs pedes discipulorꝫ. Petro dixit/ qꝛ nisi obediēs fieret non haberet partē secuꝫ. Idcirco dilectissimi filii sicut vobis vnū est nomen monachi: sic vnū velle et vnū nolle. bonū est em̄ habitare fratres in vnū: nec sit vobis maior ꝛ minor. sꝫ q̄ precessor est sit sicut ministrator: nec ad regnuꝫ gentiū instar q̄ maior est in vobis dominet̄ ceteris fratrib⁹ vt ab eis gaudeat supuacuis laudibus extolli. Sed ad exēplū regis Iesu christi maior/humilitate efficiatur quasi minor quibus regendis preest. Sit em̄ vester maior ꝑ humilitatē socius minori cū bene agit: sed cū delinquit sit erectus cōtra viciū ꝑ zelum iustitie: nullū sit vnqꝫ cū vicijs fedus. Sic diligat̄ hō vt ei⁹ viciū odiatur. magnū dilectiōis signū est hominē in quibuscūqꝫ minimis reprehendere vicijs. Sepe multū vana nocet humilitas. nam vana humilitas est vicia tacendo ꝑmittere. clama ne cesses īquit Esayas quasi tuba exalta vocē tuam ꝛ annūcia populo meo scelera eorū. vtinā cōtra vicia ois clamaret creatura qꝛ si peccator deum nō timet: tn̄ homines reueretur. Quod apostolus nos docēs dicit/ irascimini ꝛ nolite peccare: sol non occidat super iracūdiā vestrā. iust⁹ est dn̄s et iustitias dilexit equitatem vidit vult⁹ eius: si iustus et vos iusti estote.

¶ De ꝓhibita acceptione ꝑsonarum. Cap.xj.

NEgligentia ꝛ vana pastorꝫ humilitas efficit vt lupi in agnos audere possint: ne respiciatis in vultū potētis. nō enim est acceptio personarū apd̄ dn̄m vbiqꝫ qd̄ iustum est operamini. vult vera iustitia vnicuiqꝫ dare quod suum est. Obedire oportꝫ deo ꝛ nō hoībus si veritatē tacetis metu potētū iudicatis apud vosmetipsos ꝛ facti estꝫ iudices

cogitationū vestrarū. ꝛ nō plus vestra habundat iustitia: ꝙ̄ scribarum ꝛ phariseorum et nō pl⁹ diuitē honoretis ꝙ̄ pauperē nisi melior sit. Quinimo vt verius dicā multo plus pauperē honoretis. Relucet em̄ in paupe imago iesu xp̄i: in diuite autē mūdi. oēs nos sum⁹ ex vna carnis radice geniti: oēs inuicē sum⁹ mēbra in vno corpe: cui⁹ caput est iesus xp̄s. Quid ergo pl⁹ honoris meruit diues ꝛ potēs ꝙ̄ pauper. forte qꝛ diues est et potēs. Sed si hoc quare diuitias in se detestamur. quare mūdi gloriā contemnendā predicam⁹. nemi nem certe maloꝝ vsū honorandum puto si diuitē honoras diuitijs plus paupere deo ꝑponis mundū. et si plus deo aliquid in mūdo diligis non es dign⁹ deo. Reddite queso q̄ sunt mūdi mūdo. bonitas vbiq̄ honoreť: malicia vero deturpetur.

De periculo diuitum et potentum. Cap.xij.

Sed quoniā michi nunc de his qui in caducis suis diuitijs gloriātur: quiq̄ in quadā fetide carnis post modicū in cinerem reuersure nobilitate potentia ꝛ dignitate vana siquidē et leui aurū quorundā hominū stultoꝝ in sufflatione extollūtur ꝛ alios deprimūt contemnendo ꝛ se ob hoc credunt illā attingere gloriā quā solis humilib⁹ et mundi contentoribus pius dn̄s preparauit. sermo est. quicq̄ de eis vt conuenit disseramus. ve ve vobis qui ad celorum regna diuitiarū itinere festinatis. quoniam facilius est transire camelum per foramen acus ꝙ̄ diuitē intrare in regnū celorū. nō mea sunt verba sed xp̄i. Si hec reuocabilis est sententia. xp̄s omnino non est deus. celum (inquit idē) ꝛ terra transibunt: verba autē mea non transient. Ululate vos o miseri vento instabilis fortune nobiles et potētes qui alios ꝯfunditis et tanq̄ ignobiles cōculcatis qꝛ huius mūdi vanitatib⁹ honorūq̄ ꝛ falsarū dignitatum fumo obcecati. cū vestre vite breuissime tela a morte velut a texēte hac nocte succideť: i inferno fine interminabili ꝑ alijs cruciabimini cōtinue moriendo viuētes. in laboribus hominū mūdi nō estis imo nō solum cū hoib⁹ labores non fertis sꝫ ꝛ laborātes viuere non ꝑmittitis. Id circo nō cū hoibus sꝫ cū dyabolis flagellabimini. Quāto enim in mundo maior fuerit gl̄ia ꝛ letitia: tāto maior erit in inferno preparata pena. sꝫ q̄d dicā duodecim fatemur christum ap̄los elegisse: quoꝝ oim solus bartholome⁹ carnis origine fuit nobilis et matheus diuitijs anteq̄ apostolatū reciperet insistebat. ceteri vero erant pauperrimi pi

scatores. Cur hoc retuli audia= tis. Si xp̄s verax est et si oīa q̄ ex ore eius audiui mēdacia non sunt. hmōi hoim vix vn⁹ apt⁹ re gno dei reperiet̄ de mille. q̄ ve= ro eoꝝ michi nō credūt post mo dicū tempus in tormentꝫ positi sentient. sꝫ forte q̄s veritatis lu mine cec⁹ iā mirabitur. ad quē ego. si ex hoc me īterrogaret re= spondere nōne vnico credimus dānari hominē mortali pctō. sꝫ si hoc inq̄t ita est quō ergo sal= uabitur cū cētum milibus. sꝫ q̄d diues ꝛ mortalis fame aura id est vano rumore pastus aliud ē q̄ꝫ quoddā pctōꝝ oīm vas putri dum? vbi superbia vbi luxuria vbi auaricia? nōne in diuitibus nobilib⁹ ꝛ potentib⁹. nonne ꝛ fu res sunt q̄ pauperū mercedē vio lenter depredant̄ ꝛ eos depmūt atq̄ necāt q̄d ex vbertate dom⁹ dn̄i faciūt q̄ vt paupibus neces= saria codonarēt receperūt. sup= fluitatē vestimentoꝝ supfluitati nimie addunt. de paupib⁹ frigo re ꝛ nuditate moriētib⁹ nō curā tes palacia ꝛ magna erigūt edi ficia vt hūanis oculis ꝯtēplent̄: pauperes aūt in plateis moriūn= tur incōmodis. prādia freq̄nter aliis preparāt diuitibus vt fer= culis delicatissimis suā ventris repleant ingluuiē q̄bus paupe= res fame pereūt quid aliud est eorū vita q̄ꝫ peccata. Si venter tāta replet⁹ est ciboꝝ copia nō= ne ad fores eius adest luxuria: quid amplius loquar cū omnis mortaliū lingua deficeret vt que peccatores faciūt intimaret: nec deū nisi somniando cognoscūt: nec se vt puto morituros arbitrā tur. nō em̄ facile in pctā labitur qui se moriturū cogitat / ꝛ deū si bi fore iudicē nō ignorat. veruꝫ nimis est imbecillis miser et cui horū est memoria: si cuncto dya bolica tentamēta non facile vili pēdit. Idcirco dicā si deū suū iu dicem ignosceret ꝛ si morituros seipsos crederēt: nō peccarēt sal tem tā secure. Cur hi miserrimi ad ecclesias ꝓperāt / vt diuinis intersint mysteriis? an vt mulie rum contēplentur vult⁹? hic sua predicatio / hic meditatio et dei cognitio: sic diuinā percōtantur legem vt pecunias / terrā / mon= tesq̄ pagrātes: crebris vigiliis ꝛ meditationib⁹ sibi ꝛ filiis suis cōgregēt. certatim vestimēta in societate: mira artificij varieta= te frequēter mutēt: que ꝛ ludos hastiludia choreas ꝓcatōnes ebrietates magna cōuiuia deli= cata fercula suis alternatim ex= hibeant sodalibus mulieres ad suā voluptatē explendā sufficiē ter habeāt. sed ve miseri q̄d faci tis ꝛ animā interficitis. vnde in firmitas ꝛ mors tā intēpestiua nisi ex nimia ciboꝝ copia et fre= quenti mulierum vsu. deum de= ludere creditis: certe deluditis

vosmetipsos p corpe obliuiscimini aiam. Et certe corp⁹ simul cū aia destruit᷑ aū tps. Et iō gaudete iocūdamini letamini i hoc breuissimo tpis spacio quod habet᷑ vt postmodū cū dyabolis sine fine tpis lugeat᷑ qđ facit᷑ nō differatis: freqntissime vestimēta pmutet᷑ ne forte vr̄a disppareat nobilitas. nec sint q̄vos excedāt vt in inferno verecūdiā recipiat᷑ ꝛ cōfusionē vbi ꝯuiuia / vbi delicata fercula / vbi vina p̄ciosa melle ꝛ aromatib⁹ mixta? Ꝓpate epulamini ꝛ inebriamini: nō eñ p⁹ mortē ampli⁹ faciet᷑ sꝫ cū diuite qui splēdide epulabat᷑: i tormēt᷑ gehēnalib⁹ guttā aque nimiū per optabit᷑ nec hr̄e poterit᷑. Agite solacia vr̄a i luxuriis / explete voluptates / semīate i corruptione vt colligat᷑ de corruptōne diuinā sniam quā iniustis dabit ille iudex i magno iudicii die dicēs Ite maledicti i ignē eternū q̄ parat⁹ est dyabolo ꝛ angelis eius Heu cor lapideū. Si eū talē tibi cogitas eē: cur ob huius mundi parua solacia imminentē sniam nō formidas? Si illuꝫ expectas diē tā terribilē ꝛ crudelē in q̄ nō solū de luxuriis vestib⁹ ebrietatib⁹ ꝛ cōmessatiōib⁹ ꝛ de toto tēpore amisso q̄ vixisti: sꝫ ēt de q̄lꝫ cogitatione vana opꝫebit te dn̄o reddere rōnē. Cur nō emēdaris cū morar᷑ de die i diē miser conuerti ad dn̄m. Cur te iā malorū non penitet. Ecce mors pperat: vt cōterat die noctuqꝫ currens. Ecce iā dyabol⁹ se p̄parat vt te recipiat. Ecce diuitie tue tibi deficiet. Ecce v̄mes corp⁹ qđ tāta enutris diligētia expectāt vt illud rodant q̄usqꝫ iterū cōiunctū aīe cuꝫ illa parit penas habeat infinitas. Quid errādo p huius scl'i luna i vanitatib⁹ petis solacia? Diuitias gl'iam et cet'a tibi placita nō inuenies hic q2 hic nō sunt: sꝫ seuera ōris gaudia ad illā celestē gl'iaꝫ ppera ad quā fact⁹ es. Ibi certe illa sunt v̄a gaudia q̄ nec ocl's vidit nec aur᷑ audiuit nec in cor hois ascēdit. Dimitte q̄so caduca ꝛ momētanea vt hr̄e valeas eterna ꝛ ppetua. Sed q̄d de his q̄ nec dei timore nec amore: nec mort᷑ ꝛ tormētorū subsequentiū terrore a pctis cessant: sꝫ ꝯdolēt: si vt optāt praua agere nō possint dicam veve miseri q̄ hic ridet᷑ q2 plāget᷑ ve qui ista optat᷑ gaudia tpalia q2 vobis inuit᷑ sustinebit᷑ tormenta isfernalia. Ecce vobis modicū restat tpis iplete mēsuras maliciarū vr̄arū vt veiat sup vos ois indignatio diīa fruamini hoc tpe puo i iocis / ebrietatib⁹ / p̄l'iis / cōtētionib⁹ / choreis / ꝛ pcatiōibus nec vacuū preterire pmittatis. Quid moramini dū viuitis? cōgregate filiis vr̄is honores diuitias ꝛ potētias / vr̄aꝫ augere nobilitatē ꝛ famā: vt et vr̄i possint

Nūc q̄ fecistis explere: quatenus cū illis pariter ī inferno amplio ra patiamini cruciamenta. Sed forte q̄s dicet: benign⁹ est dn̄s ⁊ misericors q̄ oēm pctōrē ad se redeūtem recipit ⁊ indulget: verū quidē hoc esse cōfiteor: benignior ē em̄ dn̄s q̄ȝ credit̄ ⁊ vnicuiq̄ȝ parcit ad se vt cōdecet redeunti. nōne benignissim⁹ est dn̄s q̄ tantas tolerat iniurias a pctōrib⁹: dans eis tp̄is spaciū vt emēdentur. sȝ hoc noverī quia sicut est benign⁹ in tolerādo: ita iust⁹ in puniēdo. Sȝ forte q̄s iterū dicet vir qui toto tp̄e quo vixit male fecit ⁊ in articulo mortꝭ acceptā penitentiā a deo veniā obtinebit. heu q̄ȝ vana suspicatio ⁊ falsa meditatio. vix de cētū milib⁹ hoīm quorū mala vita semp̄ fuit: vn⁹ meretur a deo habere indulgentiā. vir tot⁹ in peccatꝭ genitus ⁊ enutrit⁹: qui nec deū vidit nec agnouit: nec de eo audire voluit nec se peccasse agn̄scit nec quid penitentia sit forte nisi dormiēdo nouit tot⁹ adhuc secularibus innodat⁹ negocijs queȝ angustia p̄mit filiorꝫ quos deserit/quē infirmitas cōterit/quē dolor diuitiarū et tēporaliū bonorum concutit cū eis non posse frui. ampli⁹ se cernit q̄ȝ acceptā deo penitentiā accipit/quā non acciperet si adhuc se posse sanari crederet. certe vere concludā. Qui dum san⁹ est iuuenis deuȝ offendere nō formidat: in morte nō merebit̄ diuinā obtinere indulgentiā. que dilectissimi filij ē penitētia quā solū quis accipit q̄ꝛ se viuere ampli⁹ nō posse cernit. qui si ex infirmitate conualesceret peior q̄ȝ prius fieret. Scio non modicos pecuniosos accepta in mortis periculo penitentia ꝯualuisse corpore ⁊ peiorasse vitam. hoc teneo q̄d verū puto. hoc multiplici experientia didici q̄ꝛ ei non bonus est finis cui mala semp̄ fuit vita: ⁊ qui peccare non timuit sed mūdi vanitatibus semper vixit. Preciosa inq̄t ꝓpheta ī ꝯspectu dn̄i mors sanctorꝫ ei⁹. ⁊ mors pctōrꝫ pessima.

¶De non imitando opera diuitum. Cap.xiiij.

Et ideo filij predilectissimi accingimini potētia ⁊ estote filij potētes: ⁊ nolite horū miserorū diuitū ⁊ potentū sequi vestigia quorū iam tantā ostendimus imbecillitatē ⁊ miseriā esse quantā nō diceret lingua. Nolite temere formidare potentiam in operādo iustitiā. Qui em̄ propter iustitiā ꝑsecutionē patitur beat⁹ est ⁊ bene sibi erit: ⁊ si moritur beatior. Preciosa est nēpe in conspectu dn̄i mors sanctorū eius. Si cupis vitā tenere ī xp̄o mortē noli timere ꝑ xp̄o. nō em̄ illa potes sustinere ꝑ xp̄o q̄ sūt condigna ad futurā glīam q̄ reuelabit̄ cū apparuerit glīa nr̄a

q̃ sursum est et nõ sup terrã. Nõ speret mercedẽ qui non laborat Nõ sufficit solũ christianũ noie esse. Si xp̄ianus es imitare xp̄z Frustra xp̄iani ille habet nomẽ qui dyabolum sequit᷑. quinimo xp̄ianus oı̄no nõ est sz antixp̄s: iuxta illud beati Johãnis euangeliste. Auditis qr antixp̄s venit:nunc aũt antixp̄i multi facti sunt. Uis ergo regnare cuz xp̄o si xp̄m dn̄m et regẽ cui nomẽ est sup oẽ nomẽ optuit pati ⁊ ita intrare in gloriã suã quã fiduciaz habemus nos intrare sine labore. O q̃ȝ stulti sum⁹ et tardi corde ad credendũ. volum⁹hic gaudere cum seculo: ⁊ postea regnare cũ xp̄o. Dn̄s nudus ingredit᷑ et seruus supfluitate onust⁹ vestium auri ⁊ gemmarũ intrabit Ille ieiun⁹/iste crapula et luxuria plen⁹. ille in cruce ꝓ ipso moriẽs/iste in lecto delicate dormiens. Qđ nõ facit dn̄s:seru⁹ facit Promittit dn̄s regnũ suũ zebedei filijs si calicẽ quẽ bibiturus erat possent bibere. sic o fatui filij hoim nõ recte iudicãtes neq̧ qđ verũ est cognoscẽtes dicẽtes bonũ malũ ⁊ malũ bonũ. reuertimini ad cor veniẽtes audite me ⁊ narrabo vobis q̃ audiui et cognoui: ⁊ p̄res nostri narrauerũt michi ne occultet᷑ a filijs hoim. Adherere deo bonũ ẽ: ⁊ sicut ille ãbulauit ãbulate. sicut xp̄s ꝓ nobis aiam suã posuit:sic ⁊ nos

si op⁹ est ꝓ ꝟitate q̃ est ipse de⁹ debem⁹ ipam aiam nr̄am ponere. q̃ aiam suã amat in hoc mundo pdet eã. Xp̄s ꝓ nobis passus est nobis relinquẽs exẽplũ vt sequamur vestigia ei⁹. nõ se cogitet xp̄ianũ q̃ ꝓ xp̄o mori nõ luenit se p̄paratuz q̃ xp̄o ministrat sequat᷑ xp̄m. Dicas hõ q̃ solũ nomine et ꝟbis xp̄ian⁹ es: fidẽ xp̄i habes et predicas: bonũ est. sed vbi opera: fides sine operibus mortua est. Certe dicã. Qui xp̄z tantũ ore et non opere laudas: ipsum negas. qr si que dicis crederes: saltem eum timeres et de peccatis verecundareris: Et si credis ⁊ malefacis: centuplo puniendus es. nõne peccatũ qđ fit ex certa malicia: infinito pei⁹ est peccato quod fit ex ignorantia. Peccauit angel⁹: peccauit hõ alter potuit veniam inuenire ⁊ alter non. quia de re: Angelus ꝓpria malicia: hõ ex suggestione dyabolica. Sz forte dices ⁊ ego similiter suggestione pecco dyabolica. cur de⁹ patitur me tentari nõ peccarem si fraus nõ foret dyabolica. Ad qđ ego dico. qđ miser merer͂ p̄miũ si nullũ hr̄es preliũ: nõne terrestris miles ad omne se exponit periculũ vt suo regi placeat. nec certe nulla põt tibi esse excusatio si te peccare dyabolica dicis suggestiõe sicut et ille. qr illa tibi non est occasio q̃ illi. vnũ solũ habuerat p̄ceptũ

vt de ligno non comederet nondum quid foret dyabolica suggestio nouerat: nec q̄tū peccatū deo displiciat scierat. Et tu vt dicis nosti: ⁊ bene credis ⁊ tot facis milia peccata. Ego quidē cōcludaȝ: qui tales sunt christiani diligunt euȝ in ore suo ⁊ lingua sua mētiunt̄ ei. Cor aūt eoꝝ nō est rectū cū eo: nec fidem habēt in testamēto eius. Sed qui christum diligit si quis verꝰ est xp̄ianus ⁊ specialiter sacerdos ⁊ monachus: in quo tanq̄ȝ in speculo relucet ꝑfectio nō solū renūciet oībus q̄ possidet: sed etiā abneget semetipsum ita vt totus sit mortuus mūdo: qꝛ nisi granum frumēti cadēs in terrā mortuuȝ fuerit ipsum solum manet. Qui mūdi viuit negocijs: mortuus ē deo. Oportet nanq̄ȝ holem q̄ capere vult ꝑfectionem et tenere: ita mortuū esse mundo vt tanq̄ȝ mortuus nichil de secularibus rebus sentiat ita vt cū apostolo dicat: nostra cōuersatio est in celis. Et iterū. viuo ego iā nō ego viuit aūt in me xp̄s. Idcirco qui vere iustus est: vitā hāc q̄ mors est non metuat amittere: vt vitā que est xp̄s valeat inuenire. Eos qui occidunt corpus nō timeat: quia animā nō possunt occidere hic tribulatōes que cito labunt̄ sustineat: vt gaudia q̄ sine fine manent habeat. hec sola via est qua itur ad celestē patriā. Certe si alio posset iri tramite: in toto mendax deus fieret: non eniȝ verba que vobis dico accepi ab homine neq̄ȝ per hominē didici sed per euangeliū sanctū. Itaq̄ȝ oīno oportet nos ꝑ multas tribulatiōes acquirere regnū dei. Errauit in via: qui per diuitias ⁊ delitias festinat ire. Signū manifeste dānatiōis est in hoc mūdo sua beneplacita assequi et a mūdo diligi. quos deus diligit: hos sepe corrigit ⁊ castigat. Si in mūdo gloriari oportet: libenter gl'iemini i tribulatiōibꝰ ⁊ aduersitatibꝰ vestris. Promisit eīn christus hoc discipulis quos dilexit vsq̄ȝ in finē in signū p̄cipue dilectiōis. cū in vltia cena dixit amē dico vobis qꝛ plorabitis et flebitis vos: mūdꝰ aūt gaudebit gaudete filij mei predilectissimi cū odit vos mūdꝰ. desiderate ferre cōtumelias ⁊ opprobrias ab hoībꝰ: qꝛ bti eritis cū maledixerint vobis hoies et ꝑsecuti vos fuerint ⁊ dixerint oē malum aduersus vos mētiētes ꝓpter filiū hominis. gaudete tūc et exultate: quoniā merces vestra copiosa est in celis. vtinā i vos isurgeret totꝰ iste mūdus. Si vos odit mūdꝰ scitote q̄ꝛ de mūdo nō estis: qꝛ si de mūdo essetis mūdus q̄d suum esset diligeret.

¶ De patiētia ⁊ promptitudine tolerandi aduersa. Capitulum. 14.

OMne gaudiū estimate cum multa habetis in seculo op probria et aduersitates: sciētes ꝙ fortitudo et patientia ex ipis oriūtur. Patientia aūt perfectū op⁹ habet. Probātur aūt virtutes in hoīe ꝑ patientiā tāꝗ aurꝫ ꝑ ignē. Qui ceteras hꝫ virtutes sine patiētia: aquā ī vasis fictilibus portat ī ola (dicit saluator) in patiētia vr̄a possidebitis animas vr̄as: fortitudo cōnexa est patientie: vir patiens fortis est animo. qui patiēs est secure bona sequētis vite sperare potest Seruare patiētiā in mēte: eāq; cum tempus est exercere in operatione. Est enī patiētia velum quo in hui⁹ mundi fluctib⁹ ⁊ procellis nauis nostra quocunq; flāte vento secure nauigat nullum timēs periculum. nullum vestrū ad vindictā vel odiū proximi cōtumeliosa verba commoueāt.

De misericordia erga pauperes. Capitulū.xv.

EStote misericordes sicut et pater vester misericors est: qui pluit super iustos ⁊ iniustos: ⁊ solē oriri facit sup bonos et malos. Judiciuꝫ sine mia fiet illi qui non facit miam: mia sup exaltat iudicium. Si non remiseritis de corde vestro illis q̄ offendunt vos nec pater vester remittet vobis. frustra miam petit q̄ aliꝭs denegat miam. Sustinetis inquit apostolus: si quis vos in seruitutem redigit: si quis in faciem vos cedit: hic vr̄a stabilitur ꝟtus hic tota merces et premiū vt amicos diligamus in deū/ et inimicos propter deū seruus ille neq; accepta miꝑicordia conseruo suo denegauit miꝑicordiā: et ideo meruit habere seueritatez iustitie. Justitia sine miꝑcordia crudelitas est. Et iō iustitia cuz miꝑicordia miscēda. lex tota nostra in miꝑicordia est: ꝓpter peccatum: poterat quoq; nos damnare deus iustitia: quos sua saluauit miꝑicordia. quapropter q̄ misericordia indiget ⁊ eā alteri denegat christian⁹ non est. Impossibile est hominē esse misericordem ⁊ pium/ ⁊ irā non placare diuinā: beati miꝑicordes quoniam ipsi miam consequentur. Sacerdos et monachus precipue sine misericordia: est vt nauis in medio pelagi vndiq; ꝑforata/ vana religio est: que caret mia. Parum prodest esse habitu differentem secularibus ⁊ cō cordem vita. non vestimentis ⁊ ordine solo q̄s est sacerdos ⁊ monachus: sed vita. heu quid dicā: sepe ex magna abundātia tristitie homo loquit. Ecce mūd⁹ vndiq; feruet monachis ⁊ sacerdotibus: ⁊ tamē sunt prarissimi sacerdotes ⁊ monachi ꝙ vix de cētum vn⁹ reperiat bonus: nulla

certe in mundo tam crudelis be
stia est ꝙ malus sacerdos ⁊ mo
nachus.nam corrigi non patit̄/
nec veritatem audire potest.Et
vt breuiter dicam omnes Ƀemi
net malicia/sūt hi tales sacerdo
tes ⁊ monachi solū habitu ⁊ no=
mine/quorum vana est religio.
Religio munda et immaculata
apud deum ⁊ patrem hec est/vi
sitare pupillos et viduas in tri=
bulatione eoꝝ/⁊ immaculatum
se custodire ab hoc sclo. heu ꝙ=
tum in spiritualibꝰ habitu ⁊ no=
mine creuit cupiditas/immo vt
verius dicam causa hmōi spūa=
litatꝭ est auaricia.Qui certe sūt
lupi rapaces in vestimētis ouiū
vbi sacerdos ⁊ monachus cupi=
dus ē ⁊ sine mīa/ab eodē plusꝙ
a serpente fugite.Sūt etenī no=
nulli q̇ totū suū fructū existima=
uit/ecclesias et monasteria mi=
ro modo ⁊ ope ex pauperū mer=
cede edificare.In quibꝰ tanta vi
get cupiditas vt terrā et oīa si=
bi deficē putēt. Ibi cor/ibi mēs
ibi semꝑ sua cogitatio ē.vt alie=
na possint expoliare marsupia.
hos saluator increpās ait.ve vo
bis inq̇t qui edificatis monumē
ta ꝓphetarū.Ecce qui monaste
ria edificāt/ecclesias miro artifi
cio aptant.bonum videntur opꝰ
facere.Sed siquidem misericor
diā pauperibꝰ faciunt:bonū est.
vis vt opus tuū placeat deo:fac
vt de hoc pauperes gaudeant.

quod tēplū est carius deo ꝙ ho
mo?templū dei estis vos inquit
apostolus. Cum pauperi manū
tribuis.cum viro in suis necessi
tatibus subuenis.cum errātem
ad viam rectam ducis.ꝙ admi=
rabile et deo gratū templū edi=
ficasti.frange esurienti panē tu=
um:⁊ egentes/vagosq̧ induc in
domum tuam. cum videris nu=
dum operi eum:⁊ carnem tuam
ne despexeris nemo se excusans
dicat.nō habeo quid paupi fra=
tri tribuam.Si vestimentum vl̄
aliquid vltra extremam necessi=
tatē possides ⁊ paupi indigenti
nō subuenis.fur es ⁊ latro.sumꝰ
filij dilectissimi i tp̄alibus rebus
solū dispensatores ⁊ non posses=
sores. si q̇d supfluum quo alter
frater egeat possidemꝰ furamur
immo peius facimꝰ ꝙ q̇ furatur
ex inopia ⁊ necessitate. Iste tn̄ vl
tra furtū facit. iste tot/ quot nō
cōdonat patiētibus necessitatē.
Dices forte miser/meū est:nam
hoc mei dimisert michi parētes
sed si hoc tui dimiserūt parētes
quomodo tibi potuerunt dimit=
tere qđ suum non erat?At si suū
erat inquies/quis dedit sibi?q̇d
in mundum venients appporta
uerunt?quid recedentes secum
ferunt?Certe que paupeꝝ pos=
sidemus/in die iudicij corā ocu=
lis diuine iustitie vindictam ex=
clamabunt/qui habet aures au
diendi audiat/qui michi nō vult

credere heu q̄ grauiter sentiet cum diuitie sue trāsierint in egestatem. lex naturalis hec precipit/ vt qd ab aliis desideramus hoc faciamus aliis. Quid aliud lex vetus predicat aut euangelium? percontare vndiq3 qd aliud isinuat? vere corā deo iudice erūt testimonia. quid ergo dicā his qui solū lapides cōgregant et muros exigunt in altitudinē quorum ē cor et cogitatio vt humanis oculis op9 appareat/ laudetur edificium. ⁊ totam hic suā arbitrātur iustitiam. Sunt etiā aliqui qui de rapinis et pauperum sudore oblationes ⁊ victimas deo offerūt: tales oblatiōes ante diuinā clemētiā nō parum sunt abominabiles. Quis tā insipiens est vt nō intelligat q̄ talia edificia nō cedunt ad gloriā dei: s3 ad mundi pōpam. Sed si quis diceret nunquid bonu3 est edificare monasteria vt ibidem honoretur deus. Ad quod ego: bonum est dūmodo paupes violentiā non sint passi/nec iterpellent deū contra nos. Quomodo possum edificare domū deo placitā vel sanctis eius ex illis pecuniis/de quib9 paupes plorāt? qualis iustitia pōt esse numerare mortuos ⁊ spoliare viuētes/ ⁊ de indigentia paupe⁊ offerre deo? Certe si hec dō placeret iustitia/foret socius violentie. ⁊ si hāc a nobis vellet oblationē/cōscius fieret in petō. Ast si deo displicet/potest placere sanctis?

De depositione omniū viciorum. Capitulum. 16.

Qua de re filij dilectissimi deponētes oēm maliciā/ oēm dolū simulationes iuidias: ⁊ oēs detractiones sicut mō geniti infantes rationabiles sine dolo lac cōcupiscite vt in eo crescatis in salutē si tñ gustatis q3 iust9 ⁊ dulcis est dñs. vere si nō eritis sicut paruuli: nō intrabit3 in regnū celo⁊. Paruul9 videns pulchram mulierem nō delectatur/ preciosam vestē induēs non desiderat. in iracundia non perseuerat. lesus nō recordatur: nō odit. patrem sequitur. matrē nō deserit. Et nullus se regnum celorū cogitet attingere: nisi hanc paruuli innocentiā ⁊ simplicitatem imitari studeat. id ē castitatē habere. mundū spernere. fratrē diligere. ⁊ in gremio matris ecclesie semper incūbere. Exuite vos dilectissimi filij veterē hominem et iduite vos armaturā dei vt possit3 stare aduersus isidias dyaboli. Dyabol9 in mundo nichil possidet. Expoliat3 ḡ mūdanis reb9 mometaneis et cito velut vmbra labētib9 cū nudo. qui onerat9 vestib9 cū nudo luctatur citius ad terram deiicitur. quia vnde teneat̄ habet. vis firmiter

cum dyabolo dimicare:vestimē ta proijce ne succumbas. terrena omnia sunt quedaʒ corporis indumēta. Qui pl⁹ possidet/citi⁹ vincet. Arma vestra pugnaturis sint castitas/patiētia/ humilitas/ꝛ caritas:hec sūt arma ad uersus versutias dyaboli quib⁹ si muniti fueritꝭ accingētes fortitudine lumbos vr̄os:roborabitis brachium vr̄m : fortitudo et decor indumētū vr̄m erit. Et cū eritis in ꝑlio ridebitis non timebitis a frigoribus niuis. Et bn̄ fundata erit domus vr̄a supra firmam petraʒ que est christus.

¶De luxuria. Capitulum.17.

Ensis diaboli luxuria. heu quot illa interficit rūphea non est aliud peccatum quo toties dyabolus victor existat. fugite luxuriā. nam sicut ꝟginitas angelis holem equat immo pl⁹ eum quā āgelum facit. ita luxuria hominē plus q̄ bestificat et vt ita dicaʒ multo peius bestiaruʒ efficit. De nullo alio legitur peccato deum dixisse se penitere fecisse hominem. hec huiusmodi facit opa:corp⁹ debilitat. ꝛ quasi ꝑ eam morte destruit/famā denigrat/ marsupia euacuat/ furta istruit/homicidia causat/ memoriaʒ hebetat/cor aufert/ oculos vtriusq; hominis cecat : pre ceteris peccatiꝭ iram dei prouocat:ex radice gule orit. Propter hoc nanq; legit peccatum deuʒ mūdo induxisse diluuiū. Sodomā et gomorrā cōbussisse ꝛ multos alios hoies interemisse. hoc est rete dyaboli. Si q̄s capitur nō cito soluitur. in isto tā graui prelio nemo pōt vincere nisi fugiat : nemo ꝑt firmiter ꝑdurare nisi carnē domet. Qui vino vtitur ignē portat i gremio. nolite (inquit apl's) inebriari vino in quo est luxuria. hoc preliū nō sustinet nisi abstinētia et ieiunio. vinū nocet sʒ cētuplo magis vultus mulierū:mulier dyaboli sagitta est:qua in luxuria hō cito trahit:nullus in hoc cōfidat viuēs. Si sctūs es nec tn̄ securus es :mulier viri preciosam alam capit. nanquid abscōdere potest homo ignem in sinu suo vt vestimenta ei⁹ non ardeant:aut ambulare sup prunas vt non comburantur plāte ei⁹:homo ꝛ mulier/ignis ꝛ palea. Dyabol⁹ nūq̄ insufflare cessat vt accendantur : hui⁹ preliū nunq̄ fiet victor nisi fugiēs. nunq̄ viro cum muliere sint longa colloq̄a sola:nisi simul loqui faciat necessitas. vir mulieris cuncta spernat munuscula et blanda ꝟbula:si nō vult luxurie capi laqueis. tāta sit int virum ꝛ mulierē raritas : vt alt alterius nomen nesciat. Plurimi iā sanctissimi ceciderūt hoc vicio propter suā securitatē:timeatis

filij. Si i alijs pctis timendū est: in isto multo plus. Sed vere dicā: hodie sub spiritualitatis nomine nouū fit fornicationis genus a pluribus: heu qd proferā? hodie non verecūdātur hoies quinimo gloriātur cū malefecerint Aliqualis i mulieribus viget verecūdia quāq̄ parua. Sed heu i viris passim ita hec creuit malicia: vt ille putetur insipiēs qui huius doctus nō est. Quid ei plura? hec sua est festiuitas: hec ois predicatio. Ob hoc frequētant ecclesias vt mulieres videant et earū vtātur colloquijs: quatinus inde luxurie amplius crescat appetitus. sz quid vir miser gloriaris i malicia ista? forte quia potēs es i iniquitate. Cētuplo peccas plus q̄ mulier. mulier mollis et tu fortem existimas. illa i domo sedet/et tu vagādo mille modis eam illaqueas/et aliquando eam cogis vt vi faciat: hec cū facis quia deus tacet/cogitas q̄ sit tibi similis: sz veniet tēpus quo arguet te et statuet contra faciē tuam. vnde filij estote prudētes sicut serpētes/et simplices sicut columbe/et pugnate viriliter cū antiquo serpēte. Sint lumbi vestri precincti et lucerne ardētes in manibus vestris. Et nunc viriliter agite et cōfortetur cor vestrum/quoniā illi qui debellant vos timebunt: et in deo facietis virtutem et ipse ad nichilum deducet tribulantes vos.

¶ De dilectione seu charitate. Capitulum. 18.

Predilectissimi filij mei diligite vos inuicem: nō enim accepi hoc ab homine: sed a saluatore. hoc inquit est preceptū meum vt diligatis vos inuicē sicut dilexi vos. In sola enim dilectione oia virtutū bona cōsistūt: sicut ex vna radice multi ereūt ramuli/sic ex caritate oēs generātur virtutes. Si linguis hoim (inquit apostolus) loquerer et angelorum/si oēm habuero pphetiā et nouerim mysteria oia et oēm sciētiā/et si habuero oēm fidem ita vt montes tansferam: charitatem autem nō habeam nichil sum. qui etiam veram charitatē habet/benignissimus est et patiēs Ille veram charitatē habet qui non tātum proximos diligit per effectum cogitationis et carnis. sicut Ethnici et publicani faciūt sed qui ita diligit inimicum sicut amicū. In hoc vno potest homo cognoscere si manet in charitate/si ipse ab eo diligitur q ei aduersatur. Certe hoc q̄plurimum aduertendum est. Sunt q̄plurimi qui diligūt: sed male. In tantum enim aliquem diligūt: q̄ dilectionem dei perdūt. qui aliqd supra deum diligūt: deo nō sunt digni. In cunctis virtutibus re=

quiritur tēperātia: virtus semꝑ vult mediū. nimis diligere malū est: nimꝰ diligere malū est: sed vt ius exigit diligere: bonuȝ est Oīs dilectio que nocet vitanda est: ꝓpter nimiam dilectionē aliqui in luxuriā ceciderunt. ꝓpter modicā aliq̄ in inuidiā deuenerunt. multi oratiōes et dei obsequia dimiserūt. hoc quippe agit superfluꝰ amor vt quē diligit sēper videre velit: nimiꝰ ⁊ stultus amor ignorat siquidē ⁊ iustitiā et veritatē: ratione caret/ modū nescit neqȝ aliud cogitare potest ꝙ qḋ diligit. Amor iste nō accipit de impossibilitate solacium neqȝ de difficltate remediū. Impossibile est hoīem qui talē habet amoreȝ deo posse acceptabiles oratiōes facere. hic amor nō est charitas: sȝ est stulticia siue fatuitas. Omnes nostros debemus diligere fratres sicut nosipsos: ita ꝙ vicia non diligantur. Punire malū charitas est: plus meliorem diligere iustum est: sic diligendi sunt homines vt bonitas exaltetur/ ⁊ vicium deturpetur. vera charitas exigit vt deū diligamus ex toto corde ⁊ ex tota mente/ ⁊ ex totis viribus nostris. ⁊ ita singulariter quod cū deo nichil aliud diligamus nisi quod ad deum pertinet. ⁊ proximum nostrum sicut nos in duobus his mandatis tota pendet lex et prophete. Qui sine charitate est/ sine deo est: quia deꝰ est charitas/ ⁊ charitas est deꝰ: qui manet in charitate/ in celo iam cepit hītare. In celo est vna charitas omnium beatorū: vbi charitas vera est/ tibi nulla inuidia est/ ibi ambitio nulla cognoscit/ nec murmuratio/ nec detractio/ nec derisio: sed est omnibus vna et eadem voluntas: hoc scitote fratres quia si non habetis charitatem perfectam: sub dyabolica potestate estis/ nec vltra deꝰ vobiscū habitat. Et qui sine deo est: in inferno est. Idcirco predilectissimi filij hortor vos dū tempus habetis ne inuanū dei gratiam recipiatis/ gratia dei oībꝰ data est ꝑ mortē filij eiꝰ duȝ isto tp̄e tam breuissimo viuimꝰ: seminemꝰ: qꝛ postmodū suo tp̄e metemꝰ. breues dies hoīs sunt/ ꝓcidit velut a texēte vita nostra/ tanꝙ fur mors venit/ cum mortuus fuerit homo non simul descendit cū ipso gloria domꝰ eius diuites in bonis ꝗuis in minimis ducunt dies suos/ ⁊ in puncto ad inferna descendunt. Opera cuiuslibȝ sequuntur illum ꝑrarum est vt hominis cuius mala semꝑ fuit vita/ bona sit mors siue bonum siue malum tempore isto fecerimꝰ/ illud idem post finem mortis inueniamus: non expectetis: quia tempꝰ istud acceptabile est/ dum lucem habetis non ambuletis in tenebris.

qui ambulat in tenebris nescit quo vadat. lux nr̄a xp̄s est qui lucet in tenebris ⁊ illuiat oēm hominē venientē in hunc mundū. vt ergo filij lucis sitis ⁊ tenebre vos nō cōprehendāt. ad ip̄m accedentes lapidē viuū ab hominib⁹ quidez reprobatū/a deo autem electū et ipsi tanq̄ȝ lapides viui supedificamini et in oībus exhibeatis vosmetip̄os tāq̄ȝ ei⁹ ministros in multa patiētia / in tribulationibus / i necessitatib⁹ in augustijs/i plagis/in carceribus/in seditionibus/i laborib⁹/ in vigilijs/in ieiunijs/ i castitate/ in sciētia/in longanimitate/ in suauitate/i spiritu sancto/ in charitate non ficta/in verbo veritatis/in virtute dei.

¶De mendacio. Cap.19.

NOn sit inter vos mendaciū omnis vir mendax abhominabilis est deo. Est eni deus veritas ⁊ veritati obstat mēdacium: omne fugietis verbū ociosum. de quolibet eni verbo ocioso ⁊ vano reddem⁹ deo rationē.

¶De silentio. Capitulum.20.

SIlētiū diligite. vbi est multiloquiū ibi frequēter ē mēdaciū vbi mēdaciū ibi peccatum sermo indicat qualis ē hō in ore sacerdotis vel monachi raro vł nunq̄ȝ sit verbū in quo nō sonet nomē xp̄i. sp̄ diuinā ruminet legē. Eteni q̄ in lege dn̄i meditat̄ die ac nocte/non abiens in cōsilio impiorū neq̄ȝ in via peccatorum. erit tanq̄ȝ lignū plātatū secus decursus aquarū. cuius folia nō decidēt. sed dabit fructuȝ suū in tēpore suo et oīa quecūq̄ȝ fecerit semper prosperabuntur.

¶De mala societate vitāda. Capitulū.21.

CErte nil tam nocet homini quam mala societas. talis enim efficitur homo qualiū societate fruitur. nunquid cum agno lupus habitat? vir castus certe luxuriosi societatem aufugit. Plusq̄ȝ impossibile puto virū diutius i bonis permanere operibus. qui malorum assidua conuersatione vtitur. Cum sancto (psalmista inquit) sanctus eris. et cum electo electus eris: et cū peruerso puerteris. Sicut nāq̄ȝ nocet mala conuersatio. ita bona prodest. null⁹ potest huic cōparari thesauro. Qui bonam societatem inuenit. vitam inuenit diuitijs affluit. Certe vera dicā Perraro homo vel bon⁹ vel malus efficīt nisi ob societatis causam. pueri cor tanq̄ȝ tabula rasa in qua nichil depictū est fore dicitur. Illud ꝙ qđ a societate recipit vsq̄ȝ ad senectam retinet siue

bonum siue malum sit. Raro cū iuuene iuuenis hitet. naʒ ignis si apponatur igni calorem non extinguit sed enutrit. Semp vir quem delectat sapientia: se maiori etate et sapiētia socius existat. Alioquin si sibi simili societur assidua societate: de stulticia in stulticiam dilabitur.

¶ De iuramento prohibendo. Capitulum.22.

Ante omnia filij mei predilectissimi nolite iurare omnino neqꝫ per celum neqꝫ p terram neqꝫ per aliud quodcūqꝫ iuramētū. Si aūt sermo vester est est: non nō: cui⁹ in ore frequens sonat iuramentū: in ipso homie praua est dei cognitio ꝛ dilectio Si nō est qđ iuro: deū esse nego: preceptū eniʒ dei prohibet. non assumatis dei nomen in vanum

¶ De oratione. Cpm.23.

ORationibus instate continuis multū valet frequens oratio et deuota. Oratio hoīem a terra subleuat/ad celestia vehit ꝛ facit hominem cum deo loqui: et gratias ab eodē obtinet: dummodo sit deuota ꝛ mixta lachrimis. multū valet oratio frequēs ꝯspersa lachrimis ad promerendā diuinā clementiā ꝛ exauditionis bñficiū obtinuit Ezechias statim gr̄aʒ a dño suis lachrimis ꝛ orōnibus: vt mutaret sententiā quā sibi dixerat: liberauit de⁹ Susannā a iudicio dire mortꝫ ꝑpter orōnē ꝛ lachrīas Orationib⁹ helie celū dedit pluuiā qđ clausuʒ fuerat trib⁹ ānis ꝛ sex mensib⁹. Si aliquo egueritis: petatis a dño orationibus ꝛ lachrimis in fide nichil dubitantes. Qui fidē ei verā hʒ vt granuʒ sinapis: q̄cquid petierit fiet ei statim. Jlle idē dn̄s ꝛ diues ī oib⁹ q̄ tūc erat ꝛ nūc est spes vr̄a ꝛ gaudiū vestrū/cogitatio vr̄a/ ꝛ omne desideriū vestrū sit semp deus: quoniā ex christo ꝛ in ipō et p ipsum sunt oīa: in quo viuimus per queʒ mouemur ꝛ sum⁹ sine quo nichil penitus sumus.

¶ De exhortatione fratrū in hora mortis. Cpm.24.

IAm filij mei non multa loquar vobiscum. venit enim hora ad quam natus sum. hac conditione huc veni vt exirem. Nunquā natus fuissem si mori non debuissem. Suo tp̄e non pepercit deus xp̄o filio suo. sʒ pro omnibus nobis fecit ipsum christum mori ī patibulo scilicet crucis stipite: per cui⁹ mortē mors nostra mors est. Nemo enim vestrum sibi viuit. sed nec moritur Siue eni viuimus/dn̄o viuimus siue morimur domino morimur

siue ergo viuim⁹ siue morimur domini sum⁹. In hoc vocat xp̄s dn̄s viuorum ⁊ mortuorū. si em̄ xp̄s mortuus est. certe seru⁹ nō est maior domio suo. Idcirco et nos moriemur. si enim resurrexit habeam⁹ fidem firmissimam qd̄ ⁊ nos resurgemus. Et si xp̄s sic resurrexerit vt amplius non moriatur: certe ⁊ nos post resur rectionem nostrā nunq̄ moriemur: sed semper cum christo in gloria stabimus. Cum em̄ mortuus fuerit christus: vetus homo noster simul mortuus est: vt destrueretur corp⁹ peccati vt fie remus vnum corpus cū illo. Id circo si resurrexit christus etiaz resurgemus cū illo: quia sumus membra eius. si autem ⁊ christ⁹ non plus morietur: nec nos simi liter. Quo quidem filij mei dilectissimi: si nunc morior credo q̄ redemptor meus viuit: et in nouissimo die de terra surrectur⁹ sum: et rursum circundabor hac pelle mea: et in ista propria car ne videbo ipsuz saluatorē meū: quem visurus sum egoipse qui nunc loquor quem hic nunc cer nitis morientem: ⁊ non certe ali⁹ loco mei: et isti proprij oculi qui bus vos video conspecturi sunt vnde dilectissimi filij mei videre quomō caute ambuletis nō quasi insipiētes sz vt sapiētes: ⁊ nolite scd̄m carnē ambulare: quia si scd̄m carnē ambuletis moriemini. Sed spiritu ambulātes et facta carnis mortificātes nunc mecū exultate cātate ⁊ psallite: abijcite vestimenta luctus et tristitie: spergite cinerez de capite vr̄o iubilate christo iesu et psalmū dicite nomini eius date glo riam laudi eius quoniā hucusq̄ transiui per ignem et aquam: et ecce nunc inducit me in refrigeriū. Introibo i domū dn̄i vt red dam vota mea de die in diem.

O quantū lucrū est michi morti quoniā viuere mecum deinceps christus erit. Et certe terrestris domus habitatiōis dissoluitur: vt alia succedat nō manu facta habitatio sed eterna in celis. Ecce quod mortale est vestimentū exuor vt eternū induar. hucusq̄ peregrinatus suz iam redeo ad patriam ecce brauiuz capio pro quo in agone cucurri. Ecce portum attinguo quē tanto desideraui desiderio. Ecce de tenebris ad lucem/de periculis ad securi tatem/de inopia ad diuitias in finitas/de prelio ad victoriam/de tristitia ad gaudiū/de seruitute ad dominiū/de temporali ad perpetuuz/de fetore ad odo rem suauissimū vehor. hic cecus sum ⁊ illuminor vndiq̄ vulneratus ⁊ sanor hic semp contristat⁹ sum ⁊ ecce iā letificor. vere h viuens morior ⁊ iā vere viuificor.

¶ De miseria huius mundi. Cap.25.

O Uita mūdi nō vita sz mors vita fallax et onusta tristicijs ibecilis vmbratica. vita mē dax: nūc flores ⁊ statim arescis: vita priuās vita mers: vita fragilis: vita momētanea ⁊ caduca q̄ q̄to magis crescis tāto mag⁊ decrescis: cū plus ꝓcedis pl⁹ ad mortē ꝓpinquas. O vita plena laqueis quot in mūdo hoies illaqueas: q̄t p te iā sustinent tormēta infernalia. Quā btūs qui tuas cognoscit fallacias. q̄ beatus q̄ de tuis nō curat vanis blādicijs: q̄ beatissimus q̄ te bn̄ priuatus est: melior est negociatio eius auro ⁊ argēto: primi ⁊ purissimi fruct⁹ ei⁹. O mors dulcis ⁊ iocūda. nō certe mors q̄ vitam verā largiris: q̄ fugas febres et vulnera: famē extinguis ⁊ sitim O mors iustissima pia bonis et aspera malis hūilias supbū diuitē ⁊ potentē ⁊ exaltas humilē cum auarū proijcis: per te pauperes satiant. tu malis das supplicium et iustis eternū premiū. veni soror mea: spōsa mea: amica mea: dilecta mea. Indica michi quē diligit aīa mea: ostende michi vbi pascat domin⁹ meus/ vbi cubet xp̄s meus: nec dimittas me amplius vagari p inuiū huius incolat⁹ mei. Exurge gloria mea: porrige michi manuz: trahe me post te. Paratū est em̄ cor meū ⁊ exurgā et post te curram in odorem vnguētoꝝ tuoꝝ donec introduxeris me in cellaria dn̄i mei vt exultē et gaudeā cū apparebo ante faciem suā: et tunc cātabo ⁊ psalmū dicā dn̄o. Ecce tu pulchra es amica mea: iam amplius noli morari. Ecce om̄es dies mei defecerūt ⁊ anni mei ptrāsierūt velut vmbra: cōuerte aliquātulū sup me: q2 te inuenire exultaui ⁊ in te delectat⁹ sum om̄ibus dieb⁹ vite mee. Suscipe me. nā cum suscepisti dn̄m meum saluasti me et viuificasti me. Jam respice in me ⁊ saluum me fac: ⁊ libera me de aq̄s multis ⁊ de manu filiorum alienoꝝ. Jam noli tardare. Erue de carcere animā meā: ⁊ reduc eam p gratiā quam operata fuisti suscipiendo dn̄m meū vnde exulaui per culpam quā perpetrauit meus genitor adam. veniā per te in ortum dilecti mei: vt comedam fructum pomoꝝ suorum. Defecerūt sicut fum⁹ dies mei: ⁊ caro mea iam sicut fenū aruit. Ecce iam venit tempus miserēdi mei: noli tardare: accelera vt eruas me q2 amore lāgueo. Per te beata mors recepim⁹ fructuz bonorū que fecim⁹: cognoscim⁹ premia que speramus. Anteq̄ venias: deum ex parte cognoscimus. Cum veneris perfecte videbimus euz sicuti est. nigra es ⁊ formosa: pulchra es ⁊ decora: fauus distillans labia tua terribilis es et quis resistet tibi: ter-

ribilis apud reges terre auferens spm principum notam facis humilibus virtutem tuam: tu confringis cornua pctorum et exaltas cornua iustorum. Illuxerunt coruscatoes tue orbi terre: vidit et commota est terra. Aperi michi dulcis soror et amica mea ianuas vite: quas aperire michi promisisti cum fuisti cum dno meo: vt iam sit in pace locus meus et habitatio mea in syon. Expolia me hac mortali tunica mea quam fero vt induam me vestimento letitie. Anima mea liquefacta est vt inuenire possim dilectum meum: quem in mundo quesiui et non inueni. Inuenerunt me in hac solitudine custodes qui circuierunt ciuitatem. percusserunt me et vulnerauerunt me: tulerunt pallium meum custodes murorum Percussus sum et humiliatus sum a voce malorum et dolorum: tota die exprobrabant michi inimici mei loquentes aduersum me lingua dolosa: et sermonibus odii circundantes me et expugnantes me gratis. posuerunt aduersum me mala pro bonis et odium pro dilectione mea. Ergo iam bona mors propera/confringe cornu/ arcum/ scutum/gladium/et bellum. Si moraris iam defecit paulisper spiritus meus propter multitudinem dolorum meorum. iam consolationes tue letificent aiam meam. hodie vocem meam audiens noli obdurare cor tuum. Quando veniam et apparebo ante faciem dei vt inhabitem in domo sua in longitudine dierum? fuerunt michi in miseria huius vite lachryme mee panes die ac nocte. labores/ contumelie/afflictiones/erumne/fames/sitis/ieiunia/vigilie/ tentationes/ et pestilentie. Audi gemitus vinculati: solue colligationes meas accipe filium hunc famelicum in regione aliena: et redde eum patri suo. Suscipe vlceribus plenum. et colloca eum in sinu abrahe patriarche. fac me intrare in vineam dni mei sabaoth vt non stem ociosus. Suscipe me de via iniquitatis et deduc me in via eterna. educ me de vmbra mortis. Dirumpe vincula/solue compeditum/illumina cecum/erige elisum/ custodi aduenam et pupillum sedenti in tenebris et habitanti in regione vmbre mortis ostende lumen tuum: illumina nunc me vt nunquam amplius obdormiam in morte.

¶ Vox circumstantium. Ca.26.

HEc et his similia prosequente sanctissimo viro. oim circumstantium creuit meror et tristitia. nec quis nostrum poterat se a lachrymis continere: sed oim vna vox erat plangentium. Quid sine te faciemus pater? Quo pergemus vineam istam ex egipto transtulisti et plantasti eam: vt quid auertis faciem tuam ab ea. in lumine vultus tui ambulabamus: gloria virtutis

nostre tu eras. heu quid sine te amplius faciemꝰ? tu pater ꝛ doctoꝛ/tu refugiũ/tu exẽplar innocẽtie: vtinã nobis tecũ moꝛi liceat. iã ad nichilũ redacti erimus sine pastoꝛe: ad nichilũ deuenie mus velut aqua decurrẽs. non erit qui cõsoletur nos. fient filij tui oꝛphani et famẽ patiẽtur vt canes circuẽtes vndiqꝫ nõ te inuenient. heu q̃ꝫtus sup̱ nos cecidit ignis: nõ te deinceps videbimus solem. Congregatio q̃d faciet fideliuꝫ sine te? tu dispersio eras hereticoꝝ: tu infectoꝛ eorũ gladio oris tui: tu eoꝝ malleꝰ et securis cõterẽs eoꝝ dẽtes in oꝛe ipsoꝝ: molas leonũ confringẽs ꝛ deducens eos in puteũ interitus. gaudebũt nũc ꝛ exultabũt ꝛ humiliabunt populũ tuũ: hereditatẽ tuã vexabũt. Captabunt in animã iusti: et sanguinẽ innocentẽ cõdẽnabunt incẽdent igni sanctuariũ dei: ꝛ veritatẽ fidei lacerabunt.

¶ Ad hec hieronymus. Capitulum. 27.

Tunc ille motus his verbis aliq̃ꝫtulũ lachꝛimatꝰ est vt totus semp̱ in dñō miseꝛ̃ie visceribus affluebat: conuersusqꝫ ad eos: hac tantũ flentibus voce respõdit. Eya boni milites chꝛisti confidatis in dñō et in potentia virtutis eius: nolite timere consequemini a dñō misericoꝛdiã si sperabitis in eũ. Est eñi ipse piꝰ ꝛ misericoꝛs: et nullũ deserit sperantiũ in se. Quis cõfisus est in dñō ꝛ derelictus est? Si aũt nũc vos derelinquo: dñs nonne vos recipiet? ipse enim vobis legem cõstituet in via sua/diriget vos in semitã rectam/et non tradẽt vos in animas persequẽtiũ vos viriliter agite ꝛ confoꝛtetur coꝛ vestrum sustinete dñm. Est eñi deus in celo pius et misericoꝛs qui suos mille mõis scit iuuare famulos: nõ turbetur coꝛ vestrũ neqꝫ foꝛmidet. Sperate ĩ domino et effundite coꝛam illo coꝛda vestra: quia ipse erit adiutoꝛ vester. Si eñi abiero nunc iterum me videbitis ꝛ gaudebimꝰ insimul: qꝛ nõ multũ post hos dies quo ego vado ꝛ vos poteritis venire: ꝛ vbi ego ero ꝛ vos eritis in gaudio qđ nemo tollet a vobis. mementote filij charissimi quomodo post moꝛtẽ moysi deꝰ elegit iosue in ducẽ ꝛ ꝓtectoꝛẽ populo suo. ꝛ eleuato helya p̱ turbinem in curru igneo in celũ: fecit Elizeũ in populo esse ꝓphetam in quo requieuit duplex spiritus helye. nũquid exinanita ẽ manus dñi? An oblitus est deꝰ misereri: aut cõtinebit in ira misericoꝛdiã suam? Dñs erit pars hereditatis vr̃e et calicis vestri et ipse restituet vobis hereditatẽ vestrã. Suscitabit nãqꝫ ex vo

bis aliũ pastorẽ:cui dabit verbũ euãgelisandi et ille ingredietur sine macula ⁊ operabit̃ iustitiã Et rogo deũ meũ q̃ eduxit ⁊ reduxit scd̃m volũtatẽ suã: vt si q̃s in me fuerit sp̃us ad obediendũ p̃cept⁊ suis: ꝙ in illo quẽ mittet vobis paracleto et pastore fiat duplex. En eusebiũ meũ filiuz ꝙ̃ dilectissimũ. habetis eũ vobiscũ et ipsum tanꝙ̃ me audietis. ipse eñ erit vobis ĩ patrẽ: ⁊ vos tãꝙ̃ filij obediẽtes ei in charitate cũ oĩ hũilitate et mãsuetudine ⁊ cũ oĩ patiẽtia: si q̃d vobis fuerit necessitatis referetis ad ipsũz. Obsecro vos vt solliciti sitis seruare vnitatẽ sp̃us in vĩculo pacis. vnũ corpus ⁊ vn⁹ sp̃us sit⁊ sicut et vocati estis in vna spe vocationis vestre. vnus est de⁹ ⁊ pater omniũ iesus christus cui soli in vna simul viuẽtes fraternitate placere cupitis. Jdo ei⁹ estote imitatores sicut filij charissimi ⁊ ambulate in dilectiõe sicut et ipse dilexit vos: ⁊ tradidit semetipsum pro vobis vt vos redimeret ⁊ faceret vos sibi acceptabiles sectatores bonoꝝ operum. vnicuiqꝫ vestrũ det ip̃e gratiã scd̃m mensurã donatõis sue. Det vobis de rore sp̃us sc̃ti abs̃ide vt habeatis cor ad colenduz eũ. Adaperiat cor vestrũ in lege sua et in p̃ceptis suis vt cognoscatis eũ faciatis eius voluntatem nec vos vnꝙ̃ deserat.

¶ Hortatur Eusebium ad virtutes prelato necessarias. Capitulum. 28.

TU aũt fili mi Eusebi cõsurge cõsurge induere fortitudinez semp subdit⁹ esto dño nec emuleris eũ vt nequiter facias. Salus tua de⁹ in sempiternum erit: ⁊ iustitia tua nõ deficiet. humilior sis in oĩbus: leua in celuz oc'los tuos: lex dei semper sit in corde tuo: noli tiere opprobria hoĩm ⁊ blasphemias eorũ ne timeas: sed sperabis in dño assumens fortitudinẽ: ⁊ venient tibi pẽne sicut aquile ⁊ volabis ⁊ nõ deficies. vniuersa legis dñi secure loq̃ris oĩbus. ne timeas a facie hoiꝫ: q̃ cũ illis semp est dñs cũ quib⁹ est. ꝟitas descenditqꝫ in foueã cũ illis ⁊ in vinculis nõ derelinq̃t eos: s⁊ a seductoribus tutat̃ eos ⁊ est illis adiutor et ꝓtector in tp̃e tribulatõis. Certe nõ facile timet mortẽ hãc immo vt plus dicã odit vitã hanc q̃ se bene agere cernit. Ecce cõstituo te sup societatẽ istam: vt euellas ⁊ destruas/ ⁊ dissipes/ ⁊ disp̃das/ reedifices/ ⁊ plantes. Oportꝫ te esse irreprehensibilem: male põt alios corrigere cui potest quem corrigit dicere/ ⁊ tu similiter facis. tibi ammodo erit maior labor sed maius premium. esto sobrius prudens ⁊ pudicus hospitalis ⁊ doctor. nemini violẽtiam

facito:sed ⁊ oēs equaliter dilige et tāto plꝰ q̄to melior est.nō sis persecutor sꝫ modestꝰ:nō litigio sus nec cupidꝰ: tu ei p̄dica oportune verbū dei.oīs scriptura diuinitꝰ inspirata:vtilis est ad docendū. Acquire v̄ba orationibꝰ q̄ p̄dices.valꝫ eīn hmōi predicatio et doctrina ad illuminādum et arguendū/ad corrigenduꝫ et ad erudiendū in iustitia:vt perfectus sit audiēs et in ope bono instructꝰ.Est eīn xp̄s iesus in celo sedens ad dexterā v̄tutis dei. reuelans mysteria ⁊ docens hominē scientiā.In oībus fili dilectissime teipsuꝫ prebe exēplum bonoꝝ operū in oi sctitate et bonitate. nā capite patiēte totum debilitatur corpus. vt ergo breuiter te doceā:facies omnia bona si timueris deum.

¶Recōmendat se orationibus aliquorum. Cap.29.

Patri meo reuerendissimo damasio portuensi episcopo scribēs facies mei memoriā vt habeat me in oratiōibꝰ suis: nec corrūpi:dimittat opa q̄ tanto labore contexui ab hominibꝰ iniquis ⁊ dolosis:a quibꝰ expugnatus sum a iuuentute mea. Ecclesiā prudēter custodiat:sciens qm̄ mali erigēt se illaqueātes aīas simpliciū quos conatꝰ sum educere in viā rectā. in ore suo loquētes et gladiū habētes in labijs suis.quoniā obmutui ⁊ silui a bonis ⁊ ꝓiectus sum i mo numēto dormiēs. Spero eīn in dn̄o qr benignus est:et nō derelinquet fideles suos.gaudiū eīn habeo magnū ⁊ cōsolationē presumēs de misericordia dn̄i qꝛ virum mirabilē ⁊ multe scientie ⁊ bonitatis augustinū iponensem episcopū omni perfectione et veritate redimitū post me reliquo propter quem multā fiduciā habeo in christo iesu sustentādi fidem vestram.Cui de me scribēs hoc ipsum rogato vt tanq̄ fidelis pugnet miles:ne veniant(qđ absit)mala genti nostre.theodosio senatori ⁊ oīnibus in christo fratribus me recommendes.

¶Osculum pacis dat fratribus. Capitulū.30.

Finitis his verbis vir sanctissimus voce iocunda cōuersus ad fratres inquit. Accedite huc vt tāgā vos filij mei anteq̄ a vobis recedā. Ad quē appropinquantibus illis singulos brachijs vtpote melius poterat amplectens.cuilibet pacis osculum tribuit.Deinde vocem mediocriter eleuans vultu placido ⁊ iocūdo extēsis in celū manibꝰ conuersusq̄ ad dn̄m oculis gaudij inundātibꝰ lachrymis dixit.

¶Oratio quam fecit ad iesum. Capitulum.31.

Pie iesu virtꝰ mea/ refugiū meū/ susceptor meꝰ ⁊ liber

ratoꝛ me⁹/laus mea in quē spe=
raui cui credidi ⁊ quē dilexi. sū=
ma dulcedo/turris fortitudinis
⁊ spes mea a iuuentute mea vo
ca me dux vite mee ⁊ ego respō
debo tibi:operi manuū tuarum
quod tu creatoꝛ olim de limo ter
re formasti: quod ossibus ⁊ ner=
uis cōpegisti.cui vitam ⁊ aiam
moriens tribuisti:tue clementie
porrige dexteram. Jube dn̄e ne
moreris. qꝛ temp⁹ est vt puluis
in puluerē reuertat:⁊ spirit⁹ re=
deat ad te saluatorē qui huc mi
sisti illum. Aperi illi ianuas vi=
te.nam cum pro me in ligno cru
cis tanꝙ latro pepēdisti. tu pro
misisti michi ꝙ eū reciperes. ve
ni dilecte mi:teneam te ⁊ ne di=
mittas me separi a te. introduc
me in domū tuam: tu susceptoꝛ
me⁹ es ⁊ gloria mea ⁊ exl'tabis
caput meū.salus mea ⁊ bn̄dictō
mea. suscipe me misericoꝛs de⁹
scd̄m multitudinē miserationuꝫ
tuarū:latronē ad te currentē in
cruce moriēs suscepisti:possideā
te beatitudo sempiterna.Cecuꝫ
secus viā clamantē/Jesu fili da
uid miserere mei: lumine tue vi
sionis eterne illumia o lux inui=
sibilis qua carens Thobias cla
mabat:quale michi gaudiū erit
q̄ in tenebris sedeo:⁊ lumen celi
non video. o lux sine qua nō est
vitas:nō est discretio:non est sa
pientia neqꝫ bonitas:illumia ocu
los meos ne vnꝙ obdormiaꝫ in
morte neqn̄ dicat inimicus me⁹
preualui aduersus eū.tedet ani
mam meam vite mee:loquar in
amaritudine aie mee. Egrotus
sum/ infirmata est in pauptate
vita mea/ossa mea sicut in frixo
rio ꝯfrixa sunt:⁊ ideo ad te dn̄m
curro medicū. sana me dn̄e ⁊ sa
naboꝛ:saluū me fac et salu⁹ eroꝛ
⁊ qm̄ in te cōfido nō erubescam.
Ah q̄s ego suꝫ piissime de⁹ vt tā
audacter loquar ad te: Pecca=
toꝛ suꝫ ⁊ in pctis tot⁹ nat⁹ geni
tus ⁊ educatus. Cadauer putri
dum:vas fetidū:esca vermium.
heu michi dn̄e pce michi:q̄ victo
ria si pugnādo mecū viceris me
q̄ sum min⁹ ꝙ̄ stipula ante faciē
venti. Dimitte oīa pctā mea et
erige de stercoꝛe pauperē certe
dn̄e si placꝫ dicam nō debes me
recurrēte ad te fugare: qꝛ tu es
deus meus ⁊ caro tua de carne
mea ⁊ ossa tua de ossib⁹ meis. ꝓ
pter hoc nāqꝫ nō derelinquēs pa
tris dexterā adhesisti hūanita=
ti mee:fact⁹ hō ⁊ deus qd̄ prius
eras pmanens in vna eademqꝫ ꝑ=
sona:⁊ hoc quare tā arduū et tā
inopinabile ppetrasti:nisi vt cō
fidēter ad te recurrerē tanꝙ ad
fratrē ⁊ vt tuā michi mi̅icoꝛdi=
ter condonares diuinitatē:q̄pro
pter exurge adiuua me domine
exurge ⁊ ne repellas me in finē.
Sicut ceru⁹ desiderat ad fontes
aquarū.ita sitiēs aia mea petit
te fontē viuū vt hauriat aq̄s in

gaudio de fontib⁹ saluatoris ne sitiat ampli⁹. qñ veniet et appa rebit añ faciẽ tuã. dñe mi qñ respiciẽs restitues aiaȝ meã a malefactis eoꝝ: ꝛ a leonib⁹ vnicam meã. vtinã appẽderent peccata mea quib⁹ iram merui ꝛ calamitas quaȝ patior in statera quasi arena maris hec grauior appa ret. vñ ꝛ si ampli⁹ expectes/tribulationẽ inueniã et dolorẽ. veni gaudiũ spũs mei vt delecter in te. reuela michi miam tuam: leticia cordis mei iueniã desideriũ meũ. Sicut seruus pstolat finem opis sui: sic ꝛ ego expecto te. Intret postulatio mea in cõspectu tuo dñe: vt fiat man⁹ tua vt saluum me faciat. Ecce virũ descẽdentẽ ab hierl'm in hierico q captus a latronib⁹ vulnerat⁹ sum semiuiu⁹ relict⁹ suȝ. tu pie samaritane recipe me peccaui in vita mea: ꝛ malũ corã te feci/nõ te cognoui. Ingrat⁹ fui tot bñficiorũ tuoꝝ: non vt decebat te laudaui multotiens forte veritatẽ tacui in corde meo. Cuȝ pulsabas ad ostiũ cordis mei: piger fui vt te reciperẽ reuerenter. corp⁹ putridũ velut vmbra declinaturũ nimio dilexi affectu: verbis vanis os meũ inqnaui: mẽs mea nõ fuit semp in testamento legis tue: nõ auerti ocl'os meos vt nõ aliqñ viderẽt vanitatẽ: aures meas aliqñ vbis inutilib⁹ inqnaui: man⁹ meas ad pximi necessitatem multotiẽs nõ extẽdi: pedib⁹ ad iniqtatẽ cucurri. qd plura dicã a plãta pedis vsq ad vticem capit nõ est in me sanitas. certe nisi i ligno crucis morẽs me ad iuuisses digna erat i inferno habitare aia mea. Ego pie iesu sũ pars tãti pcij. Ego suȝ ouis q errauit: reqre eã bone pastor ꝛ appone eã i ouili tuo vt iustificer i smonib⁹ tuis. nã pmisisti mihi q in qcũq hora pctõr ingemuerit salu⁹ erit. Dolẽs fact⁹ sũ iniqtates meas cognosco: et delicta mea corã me sũt vere ñ sũ dign⁹ vocari fili⁹ tu⁹: qr peccaui i celũ ꝛ coram te. Auditui meo dabis gaudiũ et letitiã: auerte faciem tuã a pctis meis: dele iniqtates meas sm magnã miam tuaȝ ne pijcias me a facie tua: nõ scdm pctã mea facias michi: neq sm iniqtates meas retribuas mihi sed adiuua me de⁹ salutar me⁹ et pter honorẽ nois tui libera me: benigne fac i bona volũtate tua vt inhabitẽ in domo tua oibus diebus vite mee: vt in scl'm seculi cũ oibus habitãtib⁹ in ea laudem te. Surge ppera spõse dl'cissime aie mee ꝛ noli ↄsiderare q fusca et nigra ẽ pctis ondẽ illi faciẽ tuã: ꝛ sonet vox tua i aurib⁹ suis vox tua dulcis ꝛ facies tua decora: ne auertas eã a me ꝛ ne declines in hac hora a suo tuo: ne tradas me i aias psequẽtium me. Expecto te dñe. Credo

videre bona dñi i terra viuẽtiũ. veni ꝗ dilecte mi: egrediamur i agrũ ⁊ videamꝰ si floruit vinea. Cõuerte planctũ meũ in gaudium. Inclina ad me aurem tuã/ accelera vt de hac lachrimaruȝ ⁊ miseriarum valle eripias me.

¶ Precepit corpus suũ i terris nudum sepeliri. Cpm.32.

HEc vbi vir sanctissimus cõtinuatis lachrymis ⁊ manibus in celum erectis dixit: parumper siluit.deinde fratres intuens dixit: Precipio vobis o filij mei dilectissimi per virtutẽ ⁊ nomen christi vt corpus meũ cũ dissolutum fuerit in terra prope ꝑsepe dñi mei nuduȝ sepeliatis vt illud ferat secũ rediens qđ veniens apportauit. nudus inde egressus sum/ nudꝰ reuertar illuc.Societur terra terre. nõ decet terram sociari lapidibus.appetit eni naturaliter suuȝ simile quodlibet Iterum rogo vos dñi mei vt afferatis corpus xp̄i quatinus in suo lumine videam lumen/vt firmans super me oculos meos det michi intellectũ et instruat me i hac via q̃ gradior.

¶ Petit corpus christi sibi dari. Capitulum.33.

TUnc quidã fratrum ad locum accedẽs :sacratissimũ corpꝰ iesu xp̄i obtulit. quod vbi vir dei videre potuit/nobis sibi auxiliantibus ꝓstrauit se in terram protinus voce et lachrimis ꝗtum poterat clamãs. Dñe qs ego sum vt sim dignus vt intres sub tectũ meũ:meruit hoc peccator homo.Certe dñe non sum dignus/nũquid ego melior sum ꝗ omnes patres mei:tu moysi noluisti vno ictu ocli te mõstrare.Cur nunc te tantũ humilias vt patiaris ad hoiem descẽdere publicanum ⁊ peccatorem:⁊ non solum cum illo manducare vis.sed ⁊ teipsum ab illo mãducari iubes. Cũqȝ prope illũ esset sacerdos erigẽs se vir gloriosus flexis genibus eũ cunctis tenentibꝰ:magnis lachrymis ⁊ suspirijs et ꝗ pluries ꝑcutiens pectꝰ suum dixit.tu es dñs deus meꝰ qui pro me passus es ante forte alius:certe tu es ille q̇ cũ deus solus esses ante omĩa tp̄a ⁊ sine ꝑcipio genitꝰ a deo patre eterna ⁊ inuestigabili gñatione.qui cũ ipso patre deo et spiritu sãcto viuis et idẽ deus es.permanẽs illud idem quod eras ⁊ es intra vnius puelle corpusculũ te clausisti:factus hõ sicut sum.vere et deus ⁊ homo es.Si eni in virginali vtero hominẽ suscepisti: ꝙ nec sine homine deus es.nec sine deo homo.Quãuis nec diuinitas sit humanitas nec humanitas sit diuinitas. non sunt cõfuse nature:ꝗuis sit vna ⁊ eadẽ

in te psona:nōne es caro et frat me⁹:r/de sic.famē habuisti/sitisti fleuisti/ꝛ meas infirmitates ha buisti vt ego:sꝫ tn̄ in te peccādi infirmitas ꝛ defect⁹ nō fuit vt i me.non eni peccare potuisti vt ego.In te corporaliter fuit et ē ois plenitudo grē non enim tibi data fuit grā ad mensurā.tua et aīa statim cū vnita erat isepara biliter diuinitati:oīa pfecte sci= uit et potuit q̄ ipsa scit et potest diuinitas q̄ntum ad naturā diui nā q̄ i te est eterno prī tuo equa lis es:sed ob illā quaꝫ ꝓ nr̄a as= sumpsisti redēptione humanita tē minor es:nec tn̄ eo aliquod in curris vituperiū.tu nēpe ille es quē i iordanis alueo baptisante Johāne subito paterna vox celi tus intonuit.hic inquiens est fi lius me⁹dilect⁹in quo michi be= ne cōplacui ipm̄ audite.Et spiri tussanctus in te vt columba de= scendens te vnū esse cū patre et eūdem in substantia declarauit tu nempe bone iesu ꝓ me in cru cis tā grande in tuo isto (qd̄ pre sens cerno)corpore subiisti sup= pliciū patibulo:vt mortē quam meis incurrerā flagitijs interi= mens.aīam antiquoꝝ(quas du dū dyabolica potestas miseras infernalib⁹mansionib⁹retinebat) recuperares:ꝛ totā humanā na turā que corruerat i mortez per petuā:tuo eū ipso pacificato pa tre ad vitā interminabilem tuo quā ꝓ ipsa effudisti pcioso san= guine reuocares cui⁹quidē vite die resurgēs tertia de illo i quo mortu⁹iacuisti baratro/certitu dinē firmissimā ꝯprobasti.Quo quidē nr̄a solidata fides estꝛ au cta ipse vt sicut incorruptibilis/ ipassibilis ꝛ imortalis resurrexi sti:ita similr̄ et nos resurgem⁹. tu certe bone ꝛ pie dn̄e post tuā mirabilē ꝛ singularē resurrectio nē quadraginta expletis dieb⁹ q̄bus expientia lucida iudicioꝝ multiplicitū te ab inferis viuū re surrexisse declarasti.ꝛvt nl̄la du bitatiōis oriret caligo:ad celos cūctis cernentib⁹discipulis tua ꝓpria virtute ascēdisti.michiq̄ ianuas reseras paradisi ad dei patris olpotentis dexterā cōse= disti vbi sine fine sedes.tu insup bone iesu a deo ꝯstitutus iudex viuoꝝ ꝛ mortuorum sicut in illo ascēdisti die:ita in tremendo et horribili vniuersalis iudicij die descēdes reddere singulis scd̄m opera que fecerūt.Corā te nunc certe ꝓcident reges/oīs ꝓstra= ta erit dn̄atio/te nunc omnes ti mebunt qui te nunc contemnūt. Quid nūc tibi infelices homies qui nunc cū malefecerint gloriā tur dicent:Quid tunc dicēt qui te omnia scientē cernent:quib⁹ nullum amplius erit remedium misericordie.Quid in conspectu tuo potētis omnia:cernētis oīa et solum quod iustum est iudicā

tis faciēt miseri: qui totum suū in vanitatib9 mundi et flagitijs amiserūt tempus: plus diuitijs fallacib9 q̄ tibi insistentes/plus filios et filias ⁊ mundi gloriam momētaneā q̄ te diligentes: cū tuum erga nos iratū cernēt vultum / cū tam seuerā expectabūt sententiā/cū eos quoq; de minima cogitatione ⁊ ꝓpria accusabit consciētia/ demonū caterua ⁊ simul quelibȝ creatura quā te deum offendēdo offenderūt. Cū videbunt statim cū fuerit sentētia diuulgata se adepturos tormenta quib9 ⁊ corp9 et anima simul cruciabitur cū dyabolis sine fine: nullum inde refrigeriuȝ imperpetuum expectātes. veve miseris qui in isto tam breui tēpore vilissimis bonis tēporalib9 ebrij: q̄ non solū inopiā nō auferūt suis possessorib9. sȝ et ipsam faciūt: suā indigentiā negligentes in beluas rediguntur. ve ve qui saltē hoc timore tāto peccare/⁊ tuā ꝓuocare racundiā non desinūt: et si tuo nolūt frui amore vt tenentur. Sed quō pie iesu cuius tāta est potestas vt nulla queat explicare creatura: quem celi mare et oia q̄ ei9 ambitu cōtinētur capere nō possunt. Qui idem totus vbiq; locoꝝ presens es: nec intus inclusus nec extra exclusus. idem in celo ad patris dexteram oim supernoꝝ cuiuȝ beatitudo ⁊ glīa: qui tue celsitudinis specie contēplantur. Ideȝ in terra pugillo ipsam cōtinens ⁊ cōcludēs: idē in mari ⁊ in abyssis ad nutū regens oia et cōseruans: idē in inferno potēter dominans: sub tanta breuitate panis cōtineris nō particulariter: sed integre ⁊ ꝑfecte ac inseparabiliter. O ineffabilis admiratio o oim nouitatū nouitas: oculi in te vidēt albedinē/saporē sentit gustus/odorē olfactus/tactusq; subtilitatem reperit: sed audit9 cordi representat illa nō fore accidētia in te. hic certe ⁊ per se sola existunt accidentia sine subiecto: quia non (vt humanis videt sensibus) panis es: sȝ iesus christus integer sicut in celo ad dexteram patris residēs deus ⁊ homo. Aue panis vite qui de celo descendisti/dans te sumētibus digne vitam. non sicut māna qd̄ i deserto nostris patribus pluit de quo omnes qui manducauerunt mortui sunt. certe qui te digne sumit quamquā morte corporali anima a corpore separat non morietur in eternum. quia non illa separatio mors est. sed de morte ad vitam trāsitus. vnde qui te digne manducat in mundo. moriens tecum eterne viuere incipit O quam preciosa est mors illa. antequā homines sunt mortui ⁊ postquam viuere incipiunt. tu panis angelorum. tu visione angelos reficis ⁊ glo

rificas. tu esca es aīe nō corpor; impugnās mentē non ventrem. qui in te non impinguatᵗ virtuti bus: nimis eger iacet ī flagiciis tu te mādūcantē vt ꝯducit in te transmutas: vt tui ꝑticipatione efficiatur deᵘˢ. nec tñ in illū trāſmutaris velut alia corpora facit esca. Sȝ ve te indigne sumētibus: certe ad sui penā et reatū te iterum crucifigūt: nō ꝙ te diiudicet illa manducatio qm̄ impassibilis et imortalis oīno es.

¶ De malis sacerdotibᵘˢ qui indigne celebrant. Cpm̄.34.

Heu dn̄e mi qd dicam: quot hodie sacerdotes te comedunt in altari vt carnes pecudū et volucrum. immo peius nocte actu mulierum fruūtur turpissimo: ꝛ te mane masticando comedunt vbi dn̄e latitas? dormis ne an vigilas? est tibi hoc acceptū sacrificium. Est hec oblatio quā eligis. Exaudis preces eorū de celo ꝛ de sede maiestat; tue? vere si hoc velles sacrificiū ꝛ libamen: ꝛ mendax fieres ꝛ peccatorum socius. Certe domine si vera sunt que locutᵘˢ es per os prophetaruȝ/si solum iustis supplicationibᵘˢ presto es: ꝛ si tibi placet equitas. hoc tale impediendum est sacrificiū ne fiat: q̄q̄ in se ꝛ natura sui sacrificiū bonū sit nec possit violari malis sacerdotibᵘˢ: qꝛ maliciis nō diiudicat sacrificiū/sed fit ad sacerdotis ꝑiudiciū ꝛ dānationē. nec ꝓ quibus fit ꝓdest. immo ꝛ verissime dicā qui vitā sacerdot; agnoscit ꝛ eū pro se celebrare facit: fit in eiusdē peccato cōscius necnon ꝛ pena particeps O magnū ꝛ inscrutabile misterium: panis accidentia frāguntur ꝑ partes: et tamē in qualibet manes particula totus ꝛ integer christus sicut eras antea. o hūanoꝝ illusio sensuuȝ frangunt illa que humanis sensibus in te vident accidentia: et tamē nec frangeris/nec corrumperes. te dentes vident masticare veluti panē materialem: ꝛ tamen nunq̄ masticaris. o nobile conuiuiū: in quo sub panis ꝛ vini specie totus christus deᵘˢ ꝛ hō sumitᵗ ꝛ ita totus ī panis specie ꝛ in qualibet eiᵘˢ particula ꝛ christus totus in vini specie ꝛ ī qualibet eiᵘˢ gutta. sicut in panis totius ꝛ vini specie simꝉ. nā totus perfectᵘˢ ꝛ integer sub panis specie ꝛ sub qualibet q̄ntūcūq; minima continetᵗ particula: ꝛ idē totus in vini specie ꝛ qualibet gutta ꝑmanet. o esca sacratissima: quā vere comedēs deᵘˢ efficitur iuxta illud. Ego dixi dii estis et filii excelsi oēs. liberatᵗ a malis impletᵗ bonis ꝛ imortalis idubi tāter efficitᵗ. o sacrū nostre peregrinationis viaticū: quo de hoc neq̄ seculo peruenitᵗ ad celestiā

hierusalē cōsortiū. Pr̄es nr̄i i de serto māna cōedentes nō puene rūt ad terrā pmissionis: q̄ vero te comedit/in tua fortitudīe am bulabit ad mōtē dei oreb. O co mestio delicatissima in q̄ ois sa poris et odoris suauitas oē de lectamentū/ois medicia /ois su stētatio/et ois requies a labore necnō et oē qđ desiderari pōt tu certe vita es q̄ ois viuit creatu ra ꝛ sine qua moritur. tu es vita vitalis/dulcis et amabilis etq̄ iocūda odorꝫ tui suauitas egros recreat ꝛ debiles/quos tuus sa cit sapor salubres et fortissimos tu lux illa incomprehensibilis q̄ oēm illuminas hoiem veniente in hunc mundū. Tua est omnis potētia/tuū omne regnū/ āte te curuabit omne genu. Oia q̄cūq̄ vis facis in celo ꝛ in terra i ma ri ꝛ in abyssis: tue nil est qđ pos sit resistere volūtati. In te ꝛ p te et ex te sunt oia/ꝛ sine te nichil. Eya ḡ fidelis aia gaude/ epula re/ne moreris his pasci delicijs ne pigriteris hoc frui cōuiuio: i q̄ non carnes hircoꝝ aut tauro rū vt olim i lege. sꝫ saluatorꝫ tui corp⁹ sumēdū pponit. o signum dilectiōis inopinabilis vt idē sit dator qđ datū ꝛ donator est idē qđ ipsum donū. q̄ magna dulce do tua dn̄e quā abscōdisti timē tib⁹ te: ꝛ pfecisti eā sperātib⁹ i te o ferculū excellētissimū/ venerā dū/colēdū/adorādū/glorifican dū/āplectendū/extollendū/oib⁹ laudib⁹: exaltādū cūctis pconijs firmiter in cordis viscerib⁹ reti nēdū: ꝛ ppetuis tpib⁹ aio affigē dū. Cecidit hō p cibum ligni ve titi ad miseriā: p te releuat ad eternam gl'iam. tu certe i rectis ꝛ in eruditis habitas cogitatio nib⁹. tu misrimū arrogantē ꝛ di uitē supbū detestaris euꝫ dimit tēs inanē et vacuū: ac de te fa melicū. tu pauperē iustū pium ꝛ humilē oib⁹ imples diuitijs ꝛ di ligētes tue dom⁹ vbertate faci as. In te ꝛ p te est rectū iudiciū et eq̄tas: tecū prudētia/ fortitu do ꝛ ois victoria. Per te sācti re gnant in celestib⁹. q̄ te doctores pdicāt. p te iust⁹ cōtra hostes vi riliter dimicat. tu supbū potentē deponis de sede exaltādo humi lē. tecū sūt oēs diuitie: te diligē tes diligis. Qui ad te puro cor de vigilāt te inueniūt: qm̄ cum simplicib⁹ et rectis corde gradie ris. tu solus añ omne principiū oim eras et principiū ꝛ finis. tu sine tp̄e eterne a deo pr̄e genit⁹ q̄ beati q̄ te diligūt. q̄ aliud q̄ te nō desiderāt. q̄ de te assidue co gitāt. qui te digne comedūt. qui tecum manētes vias tuas omni tp̄e custodiūt. certe qui te inueni unt: vitā inueniūt ꝛ hauriūt sa lutē interminabilē. O esca mira bilis ꝛ stupēda: delectabis et io cunda: tutissima: ac sup oia pero ptanda: i qua sunt tot innouata

signa et mirabilia immutata: in qua oē habetur delectamentū ⁊ ad oim gratiarꝫ proficim⁹ incre mentū: q̄꒳ singularis ⁊ inaudita tua liberalitas/ q̄꒳ supabūdātis= sima ac prodigia largitas vt tui neminē exortez facias nisi ad te venire contēnat. Si quis ꝰ par= uulus est secure ad te veniat: et te comedēs fiat magn⁹/ et relin quēs semitas ifantie/ ꝑvias am bulabit prudētie. Si q̄s debilis est ad te declinet ⁊ protinus fiet fortis/ si q̄s infirm⁹/ sanabiꝫ. Si q̄s mortuus est/ si te audire vo= luerit/ vitam iterminabilē app̄= hendet. Si q̄s magn⁹ est et fortꝫ nec hic te deserat: nā semꝑ abū= danter i te inueniet quo pascaꝫ. Nemo certe sine te potest viuere ad momentū: tu sol⁹ das vitā oi bus creaturꝫ Idcirco defecit cor meū ⁊ caro mea/ de⁹ cordis mei ⁊ pars mea de⁹ ineternum/ in te solum delectatur cor meum. i te exultat aīma mea. tibi soli adhe rere cupit mēs mea. quoniā qui elongant se a te peribūt. tu au= tem dn̄e ne longe facias misera tiones tuas et auxilium tuum a me. sed tuam ad me iclina aurē misericordie. te edat pauꝑ et in ops ⁊ satietur. ⁊ tunc viuens cor laudabit te. o lux inuisibilis et ignis inextinguibilis ⁊ oia vere illuminans. ceco huic cecus viā miserere mei fili dauid clamāti visum tribue quo te videat. Pro picius q̄so dn̄e esto huic pctōrꝫ: vt sis michi in adiutoriū ⁊ in lo cum refugij vt saluū me facias. Et tūc si ambulē i medio vmbre mortis non timebo mala qm̄ tu mecū es. mortuus en pie iesu ia ceo. exurge resuscita me. ⁊ cōfite bor tibi. Eger ⁊ infirm⁹ iaceo cui nulla est āplius i carne sanitas medic⁹ es sana me. nud⁹ affligor frigore. diues es idue me. fame in hac solitudie pereo. cibus es ciba me. Sitio: salubre poculum es iebria me. Infix⁹ sum in limo ꝓfundi ⁊ non est substātia: veni in altitudinē maris et tēpestas demersit me laboraui clamans/ rauce facte sunt fauces mee. Iā intrauerūt aq̄ vsq꒳ ad aiam meā Educ me de laqueo isto ꝓtector me⁹/ gubernator me⁹/ firmamē= tū meū/ ⁊ refugiū meū/ dux me⁹ rex me⁹/ et deus me⁹/ in cui⁹ cō= mēdo manib⁹ spiritū meū quē i crucis stipite redemisti. cui vitā ⁊ miam tribuisti Respice domie hūilitatē meā: nec cōcludas me in manib⁹ inimici/ hodie tecū in grediar in locū tabernaculi ad= mirabilis. vt inhabitē in domo tua in longitudine dierꝫ/ in secu lum seculi.

¶ Hic reddit spiritum. Capitulum. 35.

His finitis vir dn̄i glorios⁹ sacrum dn̄i corpus suscipi= ens: ad terram supin⁹ redijt. De

inde manus in modū crucis su=
pra pectus tenēs. symeonis pro
phete vaticiniū decātauit. Quo
finito subito cūctis q̄ aderāt cer
nentibus. tāta in loco in quo ia=
cebat diuinitus lux effulsit vt in
star solis radij splēdor quorūli=
bet vibraret oculos: ne possent
morientē virū gloriosū3 aliqualit̄
intueri. Quaquidē luce ad horā
permanēte circūstantiū quidem
agmē angelicū ibidem viderūt
vndiq̧ discurrētiū. vt scintile in
arūdineto solēt. Quidā vero an
gelos nō viderūt. sed vt vocē la=
psam celitus audierūt sic dicētē
veni dilecte mi. tēpus est enī vt
mercedē accipias p̄ laboribus
quos mei cā viriliť supportasti.
Quidam tñ nec angelos videřt
nec hanc audierūt vocē: sed tm̄
cū his a beato hieronymo illa fi
nita voce hec audierunt verba.
Ecce ad te venio pie iesu suscipe
animā quā tuo recuperasti; san=
guine. tunc subito illa lux dispa
ruit. ꝛ illa aïma sanctissima tāq̧
sydus oībus virtutibus irradi=
ens: carnis resolutio ceno celoꝝ
regina adijt gl'iosa. in quib9 iam
certe luminare cōspicuū renitet
ꝛ splēdore infinite beatitudinis
et multoꝝ choruscatione prodi=
gioꝝ: qm̄ non pōt abscondi ciui
tas supra mōtē posita: nec volu=
it deus vt ī morte ipsius lateret
sanctitas. cuius vita sanctitatis
cā fuerat ꝛ salutis totius eccle=
sie mlī tātis. tant9 deniq̧ recedē
te illa sanctissima aïa odor sub=
secut9 est p̄ dies nō modicos. vt
nulla forte talis recordeť etas.
S3 certe dignū erat vt illi9 me=
rita odoris p̄cipue clarerent iu=
dicio: q̄ ad vnitatē fidei inteme=
rate mēbra fetida suoꝝ verboꝝ
odore euocauerat.

¶Quomodo fuit reuelat9 transitus beatissimi hiero nymi sancto Cyrillo epy=scopo. Capitulum. 36.

Hora nāq̧ sanctissimi p̄fes
ei dñi huius trāsitus glo=
riose diei erat vltima: ī qua q̄dē
vt sui athlete pius dñs gl'ia3 de
mōstraret ꝛ oīb9 q̄ in ecclesie do
mo habitāt p̄ferret clarū lumē
hoc mō. Cyrillo episcopo transi
tū gl'iosi hieronymi ip̄e dñs re=
uelauit. Cū iā dicta hora cyrill9
ep̄us deuotis in sua cellula orō=
nib9 inhereret. sursum in spiritu
rapt9 veluti in extasi fact9: subi=
to q̄dā a monasterio in quo vir
sanctissim9 migrauerat vsq̧ ad
celū mirabile ꝛ speciosissimū vi=
dit iter. cui9 tāta erat pulchritu
do ꝛ admiratio (sicut eodē post
modū attestāte cognouim9) stu=
pore velut amēs effect9 huc illuc
q̧ admirās sui paulisp̄ credebat
obliuisci. in hac sigdē mētis po=
sit9 anxietate eleuauit oculos:
ꝛ ecce āgeloꝝ maxima a mona=
sterio veniebat societas alťnati

melodiarum et mellifluorum cantuũ vocibus cõcinentiũ quorum videbantur vocib⁹ celum terra ꝛ oĩa q̃ eorum continent ambitu vndiq̃ʒ resonare. ferebãt etiam singuli angelorum singulis manib⁹ accensos cereos q̃rũ claritas solis re pellebat lumẽ. Sʒ quid? Addit ammiratiõi ãmiratio. Ad celos vertẽs cyrill⁹ oculos: nõ minorẽ angelorum cernit numerum mõ si mili istis obuiam veniẽtiũ: quin rei hui⁹ anxi⁹ expectat euẽtum iterrogasset quidẽ q̃d hoc esset: sed ita eum stupor oppresserat: q̃ quid diceret nesciebat At illo diuti⁹ expectãte gloriosam vidit hieronymi animam pre cunctis qui preibant angelis ꝛ sequebãtur mira decoratũ pulchritudine venientem ad cuius erat dexteram saluator cum ea pariter veniendo. Que quidem in loco quo Cyrillus degebat gradum figens/et stans: eum taliter est allocuta. Agnoscis ne me? ad quã ille minime quidem. Quis em̃ es qui tanto ceteris honore emines? At illa: ō hieronimo ali qua vnq̃ꝫ fuit tibi cognitio At ille? certe quẽ nominas singulari affectu diligo charitatꝭ. Sʒ que so ille es? Et illa: ei⁹ sum anima q̃ gloriam obtineo quã spabam Ad meos pgito filios: ꝛ que vidisti nũcia vt ꝛ a luctu desinant et meo statui congaudeant quẽ elegi. Quibus oĩbus finitis oĩs illa beata visio ab eius euanuit oculis: et fuit in semet reuersus protin⁹ cyrill⁹ ineffabili gaudio abundans ita tñ q̃ per totã noctem illam nõ se a lachrimis potuit pre mentis letitia continere. q̃ꝫ ergo mirabilis est deus in sanctis suis: mirabil' in maiestate faciẽs prodigia. Dextera dñi fecit virtutem dextera dñi exaltauit eum: notã faciens in populis virtutem eius. O diuini amoris immẽsitas/ diuine largitatꝭ affluẽtia. quid ei iste suo potuit facere filio honorꝭ ꝛ gratie ꝛ nõ fecit? cũ tam copiosa et i vita et in morte erga eũ fuerit munificentia. Dedit ei ei dñs claritatẽ eternã/et noĩe eterno hereditauit illũ/et fecit eũ heredem gaudiorum supernorum in q̃bus pmanebit in sc̃la. q̃ꝫ singularis honor ẽ et ãmiranda gl'ia: excedens pene aliorum gloriam sanctorum ꝛ honorẽ. vbi non solũ illã sacratissimã aĩam oẽs celestes comitant cohortes: sed etiam ipse ꝓprius saluator. nec enim sola in celo signis fulget dignitatem illa beata aĩa: sed etiam corpus suũ sanctissimum nõ cessat in terris radiare miraculis: ad cui⁹ narrationem congruum est redire.

¶ De sepultura ei⁹ Cpm. 37

Defuncto nãq̃ʒ (vt dictũ est) viro sãctissimo hora ꝯple-

torũ: corpus illud tãtis fragãs aromatibus custodiẽtes totam illã noctem ducentes insomnem circa eũ in magnis siquidez pro dãno (quod cunctis obuenerat) fletib⁹: et pro sua quã iã obtinu erat gloria/gaudijs vigilauim⁹ mane autẽ facto diuinis pactis vt cõdecebat misterijs debitisq; obsequijs honore debito cõsummatis: i bethleem iuxta presepe in quo pro nobis christus de intemerata virgine maria ibidez natus infans vagijt corpus illd sacratissimũ sacci tantũ coopertum lintheo in terra (vt ordinauerat) sepeliuimus. Quãtis autem ipso die et etiaz ad presens miraculis gloriosis mirificauit dñs sanctũ suum et filium hieronymũ. certe non foret enarrare sufficiens lingua carnis. Sed tamen quedã de multis ne noster nimis prolongetur sermo: miraculis referam.

¶ Miraculum de quodaz ceco et quodã muto et surdo. Cap.38.

Quidam a natiuitate cecus in ipo sepulture sue die videndi beneficium corpus tangẽs sanctũ obtinuit. Cuidam etiam iuueni surdo ꝛ muto sanctissimũ corpus deosculãti soluto auris et lingue ligamine: loquendi et audiendi gratia est concessa. Et certe dignum erat vt qui cecitatis vere lucis que christ⁹ est tenebris obcecatos suis sanctissimis doctrinis et exẽplis illuminauerat: surdis quoq; et mutis in diuinis operibus verã exercuerat medelam: vt ꝛ diuina intelligerent documenta/ꝛ catholice fidei confiterẽtur rões quas spernebãt: in die sui obitus gloriosi et cecis lumen retribueret corporale et surdis ac mutis cõcederet sanitatem.

¶ De multis demoniacis liberatis. Cap.39.

Quamplurimi (vt asserunt qui viderunt) a nephãdis spiritib⁹ obumbrati in loco quo quiescit sctm̃ corp⁹ clamãtibus diris vocib⁹ demonib⁹ sctẽ hieronyme cur nos tã grauiter insequeris? tu nostrũ semp flagellum fuisti ꝛ viuus et nunc mortuus. per eũ sunt multi liberati.

¶ Miraculum de quodam heretico. Capitulum.40.

Hereticus quidam dum predictum beatum hieronymum blasphemaret ꝛ eius fore dignum corpus incẽdio diceret vltione diuina ad aliorum here

ricorum formidinē in ligni spe= ciem est mutatus: et subito cun= ctis qui aderant vidētib⁹ ignis celitus eū inuasit: ac euz taliter cōbussit φ totus in cinere est cō uersus. Ad hec magna heretico rum multitudo cum tantam sue sanctitatis aduerterent experiē tiā: ꝛ ad veritatē sacre fidei tan tis et tot aptis signoꝛū indiciis tanꝗ quibusdā clamātibus pre conibus vocarent ad ipsius sa= cratissime ꝛ intemerate fidei lu= mē redierūt. Quid plura dicā? Certe in generatione ꝛ gnatio= nem vix annūciarem que deus per illū ostendere voluit vt ma= gnificaret eū et colendū exhibe= ret vniuersis. ꝗ magnus est iste faciēs tot mirabilia cui certe nō est similis scđm opera sua. ma= gna magnalia de hoc per mun= dum resonent vniuersum. Sui gloriosi exiliat triūphi fama in omnē terram: et ad extrema ter rarum spacia rutilent sua luci= da signa. Jam tantoꝛū miracu= loꝛuz multitudine corroboretur intemerata fides. Quot enim in firmis integram sanitatem con cessit peroptatā enarrare tede= ret in immensum. ꝛ temp⁹/ꝛ vi= ta. et omnis humanus deficeret sensus si vellet omnia indagare que operatus est in diebus no= stris: que auribus nostris audi= uim⁹. nec sunt occultata a filiis hominū. Letetur itaqꝫ totus fi= delium cetus. et canticū letitie ꝛ exultationis deo concrepent al= ta voce φ ex eis ꝓsiliit stella mi cans in celi firmamēto/cui⁹ ful= gentes lucis radii eos dirigūt ad celestem patriam adeūdam. Istius certe vita sacratissima ē omnibus disciplina. mores sui sunt omniū fidelium christiano rum istituta. Assint hodie sacre matri ecclesie: ꝛ pro tanti filii re cessu pie lachrymie: et pro tanta eius gloria lestimabile gaudiū. Liceat ergo instar pie matris ꝛ pias lamentationes impendere cum tāto se cernit priuatā filio/ viduatā viro/destructam pugi= li ꝛ capitaneo. vitis sue incisam palmite: quā in agro fidei plan= tauit et coluit. non michi queso imputetur filio tanto orbato pa tre si pre dolore dāni tam inesti mabilis ea referam que non de cent. Sepe nanqꝫ ex nimia cor= dis abundantia plura hō loqui tur ꝗ vellet. Quid heu carissimi patres et dñi nūc vobis referā? Circunquaqꝫ prospiciēs et per= gens vt si forte meū quem dira mors abstulit patrem hierony mum inuenirē: ꝛ nō inuenio quē diligit anima mea. cuius amore langueo. tedet aiam meam vite mee qm̄ ablata ē a me vita mea et excussus sum sicut locusta: et exaruit virtus mea: et lumē ocu loꝛū meoꝛū extinctuz est. Quale gaudiū erit michi ampli⁹ in mū

do cum lumen meum videre nō possum? Obscuratus est enī sol meus: et luna non stat in ordine suo. Quis cū lupis quid faciet: pastorē priuata munimine? Quo mō viget arbor radice detrūcata? Quid heu dira fecisti mors? Cur patrem recipiens: filiū iam mendicū et omnibus bonis exulem dimisisti. O mors crudelis non illi sed michi et pene toti ecclesie quē surripuisti athletam. Cur non distulisti eum recipere Quare aliquantulū nō auertisti faciem tuā ab eo: scis quid fecisti? Nunquid non considerasti quem tam velociter a nobis surripuisti quod non sit in mundo ei similis in virtute/ doctrina/ et sanctitate hic certe princeps pacis dux iustitie/ doctor veritatis/ et equitatis. Armiger intemerate fidei/ contra hereticos bellator fortis: cuius sagitta nunquam abiit retrorsum: nec declinauit clipeus eius in bello: et eius nunquam auersa est hasta. Incliti christianorum plebis flete quoniam cecidit dux vester. Uox in rama sonet tanti filii recessum pie ploret ecclesia. Jam circūdabunt eam canes multi: et consiliū malignantium obsidebit eam: quoniā longe factus est ab ea auxiliator eius. Jā ad suam non aspicit defensionē Jam tribulatio proxima est: et non est qui adiuuet. Jam in sepulchro iacet protector solitus: nō surget certe aduersus malignātes in eam. Idcirco clama in cilicio et planctu pia mater. Induere viduitatis vestes tanto viduata filio. Heu vaticinabūtur pseudo prophete/ et prophetabunt visiones mēdaces/ et fraudulentas diuinationes/ et seductiōes cordis sui in nobis: et certe nō erit qui resistat eis. Siccatus est fons vite: et vena dispa ruit aquarum viuentium. Sed et tu quid dicis carissime pater damasi? Ubi est quem plus quē te diligebas hieronymus? Ubi tui norma itineris Consiliator/ doctor et ductor quo abiit tuus? Quā queso scribes ei? sine tuo sū hieronyme charissime consilio velut membrū abscissum a corpore. Scribe scribe queso ne pigriteris vt si tua (locorum distātia) peroptata careo visione: saltem tua michi assit memoria freqns tuis litteris assiduis tam gratiosis. teste deo in nullo viuentiū vt in te mee spei firmaui anchoram. Plora igitur plora. Deducant oculi tui lachrymas per diem et noctem: quoniam defecit anchora tue spei. Aruit scribentis manus tanquam flos feni. Jam non erit tibi amplius eius memoria. Uox certe sua dulcis/ et iocunda (que fidelium auribus erat mel dulcissimum siluit Heu qualem amisisti consiliatorem et verum adiutorē. Certe

iam in multitudine cōsilioꝝ tuorum defecisti.nō erit qui panem frangat tibi vite.Extincta est lucerna in medio eccl'ie micans vt nō nobis sed sibi luceat nō mundo sz celo splēdeat:Quid ꝗ dicā aut faciam?Cui cōquerar:vñ in hoc mūdo veniet michi auxiliuz ꝛ adiutoriū vt cōsoler?Certe vt intueor a dño meo factū est istd ꝛ iō sibi dicā. Cur bone iesu xp̄e tam velociter a tua sponsa(quā in crucꝫ patibulo moriēs despōsasti)tm̄ abstulisti filiū ꝓtectorē et defensorem:ꝛ contra eius hostes et inimicos belligerū?forte voluisti eum habere tecū.Certe dñe non eo egebas vt ipsa bene quidem ei subuenisti:sed nos orphanos reliqsti.nō conqueror ꝙ aliud ꝗꝫ qd iustū et equū est feceris. Quoniā certe iam ipse merebatur finem imponere huius vite laboribus ꝛ tecuz esse.Sed doleo et tristor ꝙ tantū incurrit damnū ecclesia sancta eo abeunte.vtinā eū redderes vt tuā regeret/stabiliret/ꝛ defēderet sanctam ecclesiā vt prius. Quid deinceps bone iesu facient filii iacentes/esuriētes famem patientes.circūeuntes famelici ciuitatem vt canes: nō habētes q eis panē frangat.Sunt oues errantes ꝛ deuiētes nō habētes custodem et pastorē:discipuli sine doctore:ceci sine ductore. Heu pie pater hieronyme sustentatiōis noster bacul⁹ vbi es? Quid tu⁹ faciet currus sine te dulcis auriga?vbi cubas indica nobis.cur es nūc terre socius qui in te nil voluisti esse terrenū bethleez ciuitas iuda que nō minorem de pricipibus ecclesie retines quid fecisti? Redde redde nobis quē retines patrem.Sed et terra tu quare audes retinere hominez non tuū qui nil gessit terrenum nil carnale? Certe sua redoluit caro.Suspēde tu piissime theodosi tua in salicibus organa: nō prius cesset fletus cum tui recordarꝫ dilectissimi hieronymi quē amisisti.tāta deniqꝫ tibi insit doloris affectio:quāta extitit dilectio.tanta sit lamētatio: quantū damnū. Sed q̄ possit mortaliuz explicare lingua quanta eo superstite aderat toti ecclesie vtilitas quanta singularis christianorū fideliū salubritas?quantū certamen quātaqꝫ hereticis ꝛ infidelibus destructō ac dispersio?hic certe omnib⁹ christicolis amabilis ꝛ decorus erat in vita sua:et ideo in ei⁹ recessu singulis flere licet:nec est qui se abscōdere vel excusare possit.ne igit noster nimis ꝓtrahatur ꝛ ꝓlongetur sermo vt breuissime cōcludā q̄ etiā et pro nostro damno ad dolorē nostrum attinent vt que ex illo proueniebat ab omnibus vtilitas ꝛ exultatio explicari nō pōt ita dolor/languor et lamētatio.

cesset ergo lamētatio. abeat tristitia. Quib⁹ tñ attingere nō possum⁹ que vellem⁹: que nō solum nullū adhibent medicamen ꝛ remediū dolori: sꝫ augēt ꝛ augmētent. Si patrē nostrū diligimus eius letitia gaudeamus et letemur. nō vere diligit ꝛ amat: qui sua tm̄ vtilitate et cōmodo diligit. Idcirco et si pro ea q̄ nobis euenit inutilitate dolem⁹: et pro eis que recepit gaudijs gaudeamus ꝛ colletemur. Assit ergo nobis hodie cā magni gaudij ꝛ letitie. Cantet quilꝫ vestrū nouuꝫ dño canticū sonoris: iubilet vocibus mater eccl'ia in hymnis ꝛ ꝯfessiōib⁹. Plaudat hodie plebs catholica / vndiqꝫ iocūdetur ꝛ letetur christiana cōcio. hodie certe obtinuit sanct⁹ hieronymus qđ tāto et tam magno estuabat desiderio. hodie deuictis hostibus securū obtinuit triumphuꝫ Certe om̄ibus completis laboribus requiem possidet sine fine nā non esuriet neqꝫ sitiet ampli⁹ neqꝫ cadet super illū sol neqꝫ vllus estus. Ablata est ab oculis eius ols lachryma. Absit om̄is luctus et planct⁹. iā certe dolor sibi deinceps nō erit. Iam certe mercedem suā hꝫ: pro qua toti⁹ vite sue tēpore laborauit. Consolemur ergo et dem⁹ magnifficentiā deo nostro quoniā dei pfecta sunt opera: ꝛ om̄es vie ei⁹ iudicia. Cōfiteamur ergo domino et collaudemus iesum saluatorem nostrū quoniā non dereliquit sanctū suum sine adiutorio et auxilio in tribulationib⁹ angustijs et necessitatibus. que in agone huius vite miserrime circundederunt illum: sed adiutor et protector suus factus est: liberauit corpus suū a perditione ꝛ a laqueo lingue lique ꝛ a labijs hominū operantium mendaciū et eum sublimiter collocauit infra habitatiōes ꝛ mansiones patris: vbi omne est gaudiū / om̄is suauitas / om̄e qđ desiderari potest vbi felix ꝛ gloriosa est refectio animarū post labores ꝛ ærūnas vbi dulcis solennitas angelorum vbi vna societas et charitas omniū ciuium supernorum. Ibi certe neminē timor aut dolor ꝑcutit. Ibi nulla penit⁹ agnoscit̄ angustia tribulatio aut aduersitas: nulla infirmitas nominatur / nemo ibidem de suo fraudat̄ desiderio / ꝓcul distat mors nulla ibi prorsus presentis gl'ie expectatur minoratio sꝫ augmētum: scilicet cum omniū vniuersalis erit resurrectio mortuorū. ibi tunc corp⁹ cuiuslibet sanctorum simul cū anima predictam gloriam (quā nunc sola possidet anima) sine interminabili possidebit. Quis autē angelorūꝫ vel hominū quanta sit minor particula gaudiorꝫ ꝛ glorie q̄ ibi sunt esset sufficiens enarrare. Quis

esset intellect⁹ ad hoc intelligen duȝ ac exprimendū idone⁹: quē nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascēdit. Certe si hec quāta sint gaudia consi derent: terrena oia viliora omni stercore apparebūt. Si hec tpalis vita illi cōparet quā quilibȝ holm extinguē ꝙ totius poterit ardescet vt illius capax efficiat hec caduca ꝛ momētanea respectu illius mors potius est dicenda ꝙ vita: ois mundi fallax ꝛ vana letitia/ pondus amarissimuȝ ꝛ grauis sarcina. hāc ꝙppe sarcinam deponēs hieronymus san ctissimus optimam illam elegit partem: que ab eo nullo tēpore auferetur. Rogo gaudete/ exultate ꝛ psallite: quia pater noster gloriosus nauim plenā celestib⁹ diuitijs eternisꝙ mercibus iam cōcupito i littore collocauit. Anchoram spei iā tranquilla in statiōe firmauit. Jam certe brauiū obtinet pro quo i agone huius seculi ab omnibus se illicitis abstinendo cucurrit: iam victor de suis hostib⁹ triūphauit: cū quibus scuto timoris dñi munitus viriliter dimicauit. Jam denarium recepit: pro quo tāto labore in vinea sancte ecclesie laborauit. Jam talētū dño reddidit duplicatū: pro cuius mercede in gaudiū dñi meruit introire. propter hoc gaudēs gaudebo ꝛ cātabo dilecto patri meo canticuȝ nouū: vt sit laus eius in ecclesia sanctorum. Ecce dilectus pater meus candidus/ speciosissimus electus ex milibus in quo nulla est macula pascitur inter lilia in vinea dñi sabaoth. Ecce flos cāpi ꝛ rosa nimio fragrans odore de orto nuper ecclesie in viridarium domini est transplātatus. Ecce cipressus ad celi altitudinem se extollit: ad insulas longe diuulgetur nomē suum: vt sit in eternum memoria eius in bene dictiōe. Exultate igitur charissimi patres et dñi: letamini ꝛ laudate: qꝛ decet laudare dñm qui mirabilem se in suis sanctis declarat. letetur ois orbis/ erubescant fallaces heretici: et iam se noscant ad nichilum deuenisse. Certe non est mortu⁹ vt estimāt sui hostes: sȝ victor regnat i terra viuentiū. Jam certe refulget eius claritas ꝑ eterna palacia: iam veteribus depositis armis fragilibus: noua induit ac ꝑpetua. hodie vndiꝙ facta sit i christiano populo letitia: exultet ꝑcipue mater ecclesia: cui⁹ hodie gl'iosus filius/ cultor/ amator/ ꝛ ꝓpugnator precipuus oībus extirpatis hereticis dogmatib⁹ cum suis fallacibus autoribus de agro fidei catholice: ꝛ doctrinis sacratissimis/ ꝛ prefulgidis signis ꝛ prodigijs vt sol relucet inter agmina beatoruȝ: vale igitur hieronyme gl'iose nr̄i semꝑ

faciens apud deum memoriaz: vt tua valeamus pijssima inter cessione ab oĩbus in p̄senti ꝓtegi nociuis: ⁊ in futuro gaudia q̄ tu iã possides adipisci. Amen.

¶ Incipit epistola beati Augustini epi ad Cyrillũ de laude beati Hieronymi. Cap.i.

Gloriosissimi christiane fidei athlete sancte matris ecclesie lapidis angularis: i quo admodũ firmata consistit. nunc vero in celesti gloria sideris radiantis olim Hieronymi p̄sbyteri laudes. venerabilis pater cyrille silendum ne putas aut lingua balbutientis pueri vt virũ pollutum labijs me fore locuturum reris? Celi enarrãt gloriaz dei: ⁊ omnia que fecit dominus eum in sanctis suis laudant. Silere debz rationalis creatura a laude dei. irratiõabili non silente? taceam aut loquar? cum si taceam: lapidibus iubet clamare. loquar ergo: ⁊ nõ tacebo eximiũ laudare Hieronymũ. Qui ꝙuis dign⁹ ⁊ sufficiens laudator non existam cum non sit pulchra in ore peccatoris laus: tñ ab eiusdem laudibus minime cessabo. Firmetur itaqꝫ manus nostra ⁊ lingua nostra palato non inhereat: quoniaz certe magnus est iste vir sanctissimus mirabilis ⁊ metuendus super oẽs qui in circuitu nostro sunt. magn⁹ certe i vite excellentissime sctitate/ magnus in sapiẽtie ineffabilis profunditate. magn⁹ in maioris nũc glorie quãtitate. mirabilis in ꝓdigijs insuetis. metuẽdus ob sibi a dño traditam potestatez. ꝙ magnus sit itaqꝫ iste gloriosissimus Hieronym⁹ in sue vite excellentissima sanctitate: quomodo omnibus patefaceret lingua mea ⁊ cũ precipue cunctorum nõ sufficerent mortaliũ lingue eius excellẽtiam explicare. liceat ergo dici alter hic helyas alter hͨ Samuel/ alter hic Johãnes baptista vite excellentissime sanctitate Helyas ⁊ Johannes heremite magnis ciborũ ⁊ vestium asperitatibus carnem macerauerunt. non minoris vite hieronymus gloriosus: heremita idẽ per quadrienniũ in heremo ferarum tantuz socius perstitit Quinquaginta annis (vt venerabilis Eusebij littere quas pridie recepi plenius ⁊ melius fatebantur ⁊ vt me certius tu idẽ nosti) vinum et ciceram aliqualiter non gustauit. ab omni carnium et piscium esu ita se abstinuit ꝙ vix ea nominare volebat Coctũ quid nõ nisi i vltima egritudine bis comedit. Cilicino sacco carnem veluti ethiopis macerans. desuꝑ pãno vilissimo se tegebat. Stratũ aliδ nisi terrã nũꝙ sciuit. nõ nisi semel fructibus

vt herbarū foliis siue radicib⁹ pastus est in die. post vesperas se in orationibus prebens: dein ceps vsq ad horam secundā no ctis quotidie vigilabat.postmo dum somno fessus in terra dor= miēs vsq ad noctē mediā quie= scebat.Qua quidē continue sur gens hora:lectionib⁹ ꝛ scꝑturis sanctissimis (quib⁹ tota radiat eccl'ia vti lapidib⁹ ꝑciosis)inten tus:vsq ad esus horam pdura= bat. Jta leuissima flebat venia= lia peccata:vt qs eum estimasset hominē interemisse:ter i die suā carnē duris verberib⁹ flagella= bat ita ꝙ ex eius corpore riuuli sanguinis effluebant.Quinetiā verbū ociosum vt pestem maxi= mam fugiebat: sibi ocium nullū erat.Semper autē sacris lectio nib⁹ aut scribendo aut docendo cūctos exercitabat.Quid plura loquar?Si sanctorū singulorū vitas perquirerem: eo(vtputo) maiorē neminē inuenirem.Sz quia superi⁹ Samuelem nomi= nauimus:fuisse hunc.Samuelē ostendamus. hic certe ille Sa= muel qui de vanis litterarū stu diis verberibus euocatus:sacre scripture ministerio deputatur. in cuius vultus lumine diuina gratia influente vtriusq testa= menti lumen vidimus: ꝛ in cui⁹ brachii fortitudine hereticorū pars maxia est dispersa: hic cer te gloria virtutis nostre trāsfe= rens vtrunq testamentū ex he= breorum lingua in grecam pari ter et latinā. disponensq ipsum posterꝫ ineternū declarās enig= mata ꝛ obscura/dubia et nodo= sa preparās officiorꝫ seriem cun ctis ecclesie ministris totā pene ecclesiā edificauit. Unde bn̄ ma gnus apparet in sapiētie ineffa bilis ꝓfunditate.liberales autē sciētias ita ꝑfecte sciuit:ꝙ rela= tione oim nullus sibi similis ad huc apparet. De scripturis ve= ro sacris(vti multarū suarū epi stolarum quas ad me direxit ex periētia didici)equalem sibi ne= minem vnq̄ noui.hebraicorū/ grecorum/caldeorum/persarū/ medorum/et arabicorum ꝛ pe= ne omnium nationum linguas ꝛ litteras:tanq̄ si fuisset in eis̄ natus et educatus sciuit. Quid plura dicam?Que hieronymus ignorauit in natura:null⁹ hoim vnq̄ sciuit.nō me ista venerabi lis pater estimes dicere:vt pu= tem te hieronymi vitā ꝛ ꝟtutes peius me scire: cū sibi soci⁹ exti= teris multo tempore. Sz testor deum qm̄ ob tam ineffabilis vi= ri sanctitatē si voluissem:tacere non possem. Confitentur mira= bilia et sanctitatē suam ꝛ ipsi ce li. in quibus magnus maioris glorie quātitate q̄ multi sancto rum habitat sine fine.nulli itaq dubiū est intra pr̄is mansiones ipsum vnam ex maiorib⁹ sedib⁹

obtinere. Cum em̄ ibidē homo sm̄ opera premietur. et iste pfectioris pene vite extiterit/ clare patet ipm̄ vnū de maiorib⁹ ⁊ sublimioribus celestis hierusalē ciuib⁹ fore. Quod vt a nobis plenius/certi⁹ ⁊ pfecti⁹ credat/pre cūctis i mundo quoꝝ nr̄a recordatur etas valde mirabilis apparet ꝓdigijs insuetis/et miraculis infinitis: quoꝝ michi aliq̄ venerabilis Eusebi⁹ suis litterꝭ declarauit. De ceteris vero ꝓdigijs que quotidie ibidem mirabiliter fiunt (vt quotidie itelligo relatibus plurimorum) auidus peraudire. tibi ipsi pater charissime supplico vt michi in breui volumine quecunqꝫ poteris vera ⁊ vtilia miracula collecta (q̄to citius facultas aderit) eiusdē Hieronymi sctissimi deuote trāsmittere nō deneges. Sed vt multa merita sāctissimi Hieronymi nō lateant. quid erga me diuina annuēte clemētia in ipso sui obitus die acciderit enarrabo.

¶ Quomodo apparuit beato augustino episcopo. Cp̄m.2.

Eodem nanqꝫ die et hora qua exut⁹ putredinis ⁊ inmundicie carnis toga Hieronymus sanctissim⁹: vestimentū perpetue imortalitatis ⁊ letitie inestimabilis induit: dū hippone in cellula mea quiescēs/ auide cogitās qualis inesset aīabus beatoꝝ (qui cū xp̄o gaudent) glorie ⁊ letitie q̄titas. Cupiēs inde ex hac materia breuē ꝯponere tractatū precibus cōpulsus nostri seueri quōdā venerabilis Martini epi turonēsis discipli: charta. calamo. pugillariqꝫ manib⁹ susceptis breuem vellē scribere epistolā sanctissimo viro Hieronymo destinādam: vt quicquid ex hoc sentiret respouderet. sciebam em̄ in tam difficili questiōe a nullo alio viuentium me posse euidentius edoceri. Cumqꝫ iam scriberem saluatiōis exordium. Hieronymo prenotato: ieffabile subito lumē nostris inuisum tēporib⁹ nostrisqꝫ minime linguis declarandum cum ineffabili inauditaqꝫ odorum omniū fragrātia cellulam in qua stabā intrauit: hora iam completorij. Quo a me viso: stupore/āmirationeqꝫ commotus/ animi ⁊ membrorū virtutes repente amisi. nesciebā tunc ꝙ dextera mirabilis dei exaltasset seruum suum. notas faciens in populis virtutes suas. nesciebam etiam ꝙ de⁹ antique miserationis/seruum suum fidelem carnis immundicijs absoluisset/ ⁊ tam sublimē ei i celo sedem pparasset. nesciebā certe inuestigabiles vias dn̄i. nesciebā thesauros infinite dei sapientie ⁊ scientie/ secreta et occulta dei iudicia nō agnoscebā/ quoniam

q̄s vult facit sua ĩeffabili sapiẽ=
tia ad sui agnitionẽ ꝑuenire:q̄s
aũt vocat. p̄destinat/ iustificat/
⁊ beatificat. prout decreuit con=
uenire. Itaq3 q2 talem oculi mei
nunq̄ꝫ perspexerant lucem talez
olfact⁹ meus odorẽ nõ senserat:
tã nouis tã lauditis mir3 obstu=
pebã. inter hec autẽ meis in me
ꝓstrepentib⁹ cogitationib⁹ quid
hoc esset: de luce hec dicens ver=
ba vox emicuit Augustine Au=
gustie q̄d queris. Putas ne bre
ui imittere vasculo mare totuz.
breui includere pugillo terrarũ
orbez. celũ firmare ne visitatos
exerceat mot⁹. Que oculus nul
lus hoim videre potuit: tu⁹ vi=
debit. Que auris nulla p sonuz
hausit/audiet tua. Que cor hu=
manum nullaten⁹ intellexit nec
etiã cogitauit/estimas te posse ĩ
telligere. Infinite rei q̄s erit fi=
nis. Immẽsa qua mẽsura metie
ris. Potius totũ mare in artissi=
mo clauderet vasculo. poti⁹ ter=
rarũ orbem paruul⁹ teneret pu=
gillus. poti⁹ a motu continuo ce
lum desisteret/ q̄ꝫ gaudiorum et
glorie quibus beatorum anime
sine fine potiunt minorẽ intelli=
geres particulã nisi vti ego ex=
periẽtia docereris. Discurre ad
huc breue tp̄is spaciũ. impossibi
lia facere nec oneris: donec tu⁹
impleat vite cursus. hic nõ que
ras. q̄ nõ alibi (nisi quo tã felicit
propero) inueniri possunt. hic sa

tage talia exercere opa. vt post=
modum ibi (que aliqualiter ĩtel=
ligere cupis) totaliter ineternuz
habeas. Inde qui intrant nulla
ten⁹ exeunt. Adhec ego pauore
stupens/admiratione tam inui=
sa pene amens/omi quasi vigo=
re carens. his verbis aliqualem
sumens audaciam tremebunda
voce dixi: fas vtinaz michi foret
quis tã felix es/ tã glorios⁹ tam
honorifice ad illa ꝑperans gau
dia. qui tam dulcia eloquia gut
turi meo faris nõ ambigere. At
ille. nomen inquit meum queris
hieronymi illius presbyteri cui
transmittebã eplam iã scribens
incepisti: sum aia q̄ hac hora in
bethleẽ iuda carnis onere depo
sito xp̄o omniq3 celesti comitata
cohorte/oĩ decorata pulchritu=
dine/oĩ illustrata splẽdore / illo
ĩduta mortalitatis deaurato ve
stimento/circũamicta olm bono
rũ et gaudiorꝫ veritate/ terreno
rũ olm triumphatrix. omni dia=
demate coronata/omni felicita=
te ⁊ beatitudine vallata. tã glo=
riose tãq3 ĩeffabiliter pergo ad
regna celorum sine fine mansu=
ra. Nullũ eteni deinceps expe=
cto glie defectũ: sed augmentuz
q̄n iterum corpori iungar glori=
ficando ⁊ nõ morituro: sed gliaz
quam sola nũc habeo habituro:
in illa sc3 vniuerse carnis resur
rectionis dierũ ego ampli⁹ ani=
mi ĩ me collectis virib⁹: pre gau

dio a lachrymis non cessaris sic respōdi. Utinā viroꝝ eximie tui mererer fieri pedissequ⁹. Sed q̄s so tui quācꝫ vilissimi famuli quē dilexisti in mundo nimia charitatis affectiōe recorderis. vt tuis interuentionibus a peccatis emēder: tua gubernatione recto calle/inoffenso pede procedam tuis defensionibus assiduis ab inimicis michi continue insidiātibus protegar. tuoqꝫ sancto ductu salutis attingam portū. Placeret vtinam voluntati tue aliqua michi interroganti respondere. At illa. Quod optas dicito. me omni voluntati tue respōsuram sciens. vellem inqꝫ intelligere/ vtrum beatorum aīe quedam velle possint/ que obtinere nequeant. At illa. vnum Augustine noueris/ꝙ sanctorum anime ita in illa eterna gloria ī deo sunt solidate et firmate: ꝙ nulla sibi inest alia voluntas nisi dei. quia nil aliud possunt velle nisi que deus vult. Ideo que volunt obtinere possunt. etenim q̄cunqꝫ volunt deus et vult et adimplet nemo quippe nostrum suis fraudatur desideriis quia nil preter deum aliquis nostrū optat. Qm̄ vero semꝑ vt volum⁹ deum habemus: nostra semper desideria sunt plenissime adimpleta. lōga quidē pater charissime Cyrille verborū texet series: si oīa que michi gloriosa illa aīa perscrutanti patefecit scriberem in hac breuitatis epl'a. Spero enim ꝙ bethleē ad tantas reliquias visitādum permittente deo veniaꝫ nō post multos annoꝝ circulos vbi tunc que audiui ꝛ in scriptis tradidi: videbis perspicaciter. Pluribus itaqꝫ horis gloriosissima illa aīa ibidem mecū manēs trinitatis sanctissime vnitatē et trinitatem vnitatis. filij a patre gn̄ationē: et spiritussancti a patre ꝛ filio processionem: angelicas hierarchias ꝛ ordines/ꝛ eorūdem beatorum spirituum misteria/ beatarum etiam animaruꝫ felicia ꝛ alia vtilia/ꝛ grauia humanis ītellectibus: q̄ꝫ subtiliter q̄ꝫ euidēter/q̄ꝫ mirabiliter michi patefecit audio. si omniū linguis hominum loquerer non explicarem sermone. Deīde a meis oculis lux illa disparuit. Sed multis postmoduꝫ diebus ineffabilis odorum suauitas remāsit: q̄ꝫ mirabilis ergo iste est faciens tot mirabilia/tot ꝛ tāta hominibus insueta prodigia. Ad ipsum ergo ore nostro clamem⁹ et exultemus demusqꝫ gloriam laudi eius: quoniaꝫ certe dign⁹ est oī laude: nec sum⁹ sufficiētes eū laudare. Introiuit ei ī domū dn̄i candid⁹ ꝛ pulcherrimus vbi sine dubio de sublimioribus et ꝓclarioribus glorie sedem obtinet Quod vt iterum clarius veritatis lumen pateat pluribus te-

stibus q̃ vno:censui quid supradictus noster seuerus vir doctrina ꝛ sapientia pollēs cum trib⁹ aliis in ipso die ꝛ hora obit⁹ hieronymi in turonensi ciuitate viderit:mee addere visioni:de quo quidem michi solummodo ipsemet ad me veniēs fuit testis. volens itaq; deus vt sublimis hieronymi gloria mundum non lateret veluti sāctitas sublimis/et pene cunctorum viuētium excellentissima.ne illi quos sanctitatis illius delectabat sequi vestigia habiturū eū premiū ignorātes:aliqñ a sanctitatis deuiarēt tramite:vt etiā alij sibi tot et tāta elargiri cernētes p̄mia/illius sanctitatis ꝛ virtutis inhererēt vestigiis(minuit enī laborē pon deris premiorꝫ spes)die ꝛ hora qua gl'iosus hieronymus feliciter expirauit.largiendā sibi gloriā seuero ꝛ tribus aliis cum eo stantibus taliter declarauit.

¶ Quomodo apparuit Seuero et trib⁹ aliis. Capitulū.3.

Hora completorij die illo in domo sua seuerus cum tribus viris catholicis(quorꝫ duo monasterij quondam venerabilis martini erāt monachi)in diuinis degens locutionib⁹ in celo/in ethere/terraq; cantuū/suauissimorum/inauditorū/ineffabilium/et incredibiliū infinitas repēte audiuit voces:ꝛ organorum/tympanorꝫ/ ꝛ psalteriorꝫ et totius simphonie ꝛ instrumētorꝫ sonos.quib⁹ celum ꝛ terra ꝛ omnia(vt sibi videbatur)vndiq; resonabant.quorꝫ suauitatibus eorꝫ anime pene a corporib⁹ exhalabant.Stupefacti illico omnes illi eleuantes oculos/celum totum/ethera ꝛ oīa que eorꝫ cō tinētur ambitu viderunt quadā luce septies solis luce preclariore clarescere/ex qua omniū odorum aromata erūpebāt. hec illi tā miranda cernētes/deū exorauerunt p̄cib⁹ vt eos cur talia fierēt nō lateret.Quib⁹ de celo vox veniens ita dixit. nulla vos moueat āmiratio/nil vobis videatꝰ admirabile si talia ꝛ videt(ꝛ audit(s.hodie ei rex regū ꝛ dn̄s dominantiū christ⁹ dn̄s exeunti de hoc neq; seculo aīe gloriosissimi hieronymi p̄sbyteri in bethleē inde cōmorātis tot⁹ festiu⁹ obuiam venit vt eā pre ceteris tanto honorificēti⁹ tāto excellēti⁹ ꝛ sublimius ad sua introducat regna q̃to pre ceteris sublimiorꝭ ꝛ sanctioris vite fulget meritꝭ.hodie oīm angelorū ordines exultantes ꝛ talibus vocib⁹ alternatim cōcinentes suū sociant dn̄m.hodie oīꝫ patriarcharꝫ ꝛ ꝓphetarꝫ cet⁹.hodie apostolorꝫ chorus et discipulorꝫ.hodie oēs sc̄ti martires.hodie cōfessores.hodie gloriosa dei genitrix sanctis oībus comitata virginibus.hodie oīm

beatorum anime letabūde ꝛ festiue suo occurrunt cōpatriote ꝛ ciui. his auditis vox siluit: sed tñ lux ꝛ cantus et odor per horam postmodum perdurantes cessauerunt. his itaqꝫ liq̄do patet ipꝫ de sublimioribus ꝛ maioribꝰ ciuibꝰ fore: quo ꝛ mirabilis ꝛ magnus est et etiā metuendus sup omnes pene sanctos ob sibi traditā potestatem. nulli sit quidez dubium ita pre ceteris que vult posse ipsum assequi: sicut pre ceteris sua volūtas diuine magis coheret. nullus vero me tāte audacie putet: vt fateat ipsum Johanne baptista (quo testāte saluatore nullꝰ maior surrexit) petro ꝛ paulo et ceteris duodecim apostolis q̄ ab ipso xp̄o electi et sanctificati sunt / prestare in gloria. Sed tamē ꝛ si prohibeat ratio ipsum illis maiorez obtinere gloriam in celi regno aliquē audere dicere. tamen nullas video rationes / cur sit nephas dicere equalem illis in gloria hieronymum esse. dummodo illis in vite sanctitate discors non fuerit. cū non sit personarum acceptor deus: sed singulorū merita discernens ꝛ reddens vnicuiqꝫ qꝺ meruit. Ast si cuiqꝫ videat minorē Johāne ꝛ apostolis hieronymū gl'iam obtinere. parū videatur minorē ipm obtinere: cū ꝛ si illiꝰ sanctitatis merita / illiꝰ laboris grauia / illius scripture ꝛ verissime trāslationis vtriusqꝫ testamēti / officiorūqꝫ ordinatiōis fructꝰ nō solum p̄sentibꝰ: sed etiā futuris pspicaciter cernat: paulominꝰ fore nil ipm ab eisdē in gl'ia discordē (vt verū testor deū) puto iudicabit. Porro ne aliquibꝰ deridendi laqueū inijcere videar: dū Johāni ꝛ apostolis i sanctitate ꝛ gloria equalē esse hieronymū sanctissimū fateor: vnū qꝺ expletis nondū diebꝰ quatuor i visione vidi enarrabo: vt veritas nō lateat. Et ne q̄s in has laudes retexere credat vel amore carnali (quo homo a veritatꝭ cognitiōe maxie deuiat) vel vesane mentis imperitia / vel alia quacunqꝫ cā velit. Sed me hoc nō ambigat ab hoīe intellexisse: minime sed p reuelationē / quaz deꝰ oēs (qui suos exaltat sctōs et exaltando magnificat) quarta preeunte nocte michi quidez auide cogitanti quid laudis q̄d ve debite reuerētie ꝛ magnificētie hieronymi in breui retexerē ep̄la demonstrauit hoc modo.

¶ Quomodo apparuerunt sanctus Johannes baptista ꝛ sanctus hieronymꝰ sancto Augustino. Capitulum. 4.

Dum itaqꝫ in breui vt dixi disponēs hūc tibi epistolā scribere: cogitarē aptam laudis materiam inuenire: hora adueniēte noctis media me somnus

oppressit. Et ecce maxima michi affuit angelorum multitudo: inter quos fulgētes plus infinito sole: duo erant viri ita similes ⁊ vniformes. vt nulla in eis videretur differentia qua alter ab altero differre possꝫ: nisi ꝙ tria serta ferebat alter ī capite ex auro et lapidibus p̄ciosis: alter vero duo: hij candidissimis induti collobijs vndiqꝫ auro ⁊ gemmis cōtextis tante erāt pulchritudinis vt non valeret quispiā imaginari. Accedētes itaqꝫ illi ambo ꝓpe me sub silentio paulisper steterunt. Deinde ille qui tria ferebat serta. hijs me v̄bis fuit allocutus. Cogitas Augustine quid debeas laudis de hieronymo in veritate ꝓferre: ⁊ certe diu cogitans nōdū nosti. Sed huc ambo venim⁹: vt eius tibi gl'iam indicemus: hic certe me⁹ socius quē vides hieronymus ipse est qui sicut equalis michi in vita ⁊ sanctitate fuit. ita ꝑ omnia equalis ī gloria michi est: et que possum et ipse potest: et que volo et ipse vult. Et sicut deum video ⁊ ipse videt / ⁊ cognoscit ⁊ intelligit: in quo oīs nostra ⁊ sanctorum oīm consistit beatitudo ⁊ gloria: nec hꝫ maiorem vel minorē gloriāꝫ alter ab altero sanctoꝝ. nisi inqꝫtum magis ⁊ minus diuinā contemplatur speciē siue cognoscit. Sertū vero tertium quod plus illo fero: aureola martyrij ē quo vitā finiui corporis. Qui et si in mūdo ob labores / penitentias / afflictiones / verbera / ⁊ cōtumelias ⁊ hoīm opprobria ⁊ derisiones et cetera valde grauia / que ita pacifice ꝓtulit / ita gaudēter ꝓpter deum: vt in infirmitatib⁹ suis exultaret: verus martyr extiterit / et premia martyrij non amiserit: tamen qr gladio vitaꝫ non finiuit: aureolam que in signum datur martyrij talis non habet. Serta vero duo alia que habemus: aureole sunt que solis virginibus ⁊ doctoribus dātur vt ab alijs discernantur. Ad hec vt michi videbatur respōdi Quis enim es domine mi? Et ille Johānes inquit baptista sum qui huc ad te descendi. vt nūciarem tibi hieronymi gloriā quatinus ipsam gentibus nuncies. hoc enim noueris: quia honor ⁊ reuerētia que singulis sanctorū exhibetur. ceterꝫ omnibus exhibetur. ne putes ꝙ in celo sit aliqua inuidia vt in mundo. Sicut enī in mūdo quilibet hoīm ceteris magis preesse vellet qꝫ subesse. ita in celo propter charitateꝫ ineffabilē qua se inuicē diligunt beate aīe: quilibet sctōꝝ ita alterius gl'ia gaudet sicut sua. quin etiā vellet qsqꝫ maior. vt quisqꝫ minor sibi esset equalis et pene maior: qr ei⁹ gl'ia esset sua. Ita gl'ia maioris gaudet mīor sicut eā hēret / nec vellet eā habere vt

ille nō haberet. immo potius de sua (si fas esset) impartiret. vnde gl'ia singulorum est gl'ia cunctorū & gloria cūctorum est gloria singulorū. his dictis societas illa discessit. Expergefact⁹ itaqȝ a somno tantos i me subito sensi charitatis ardores quantos in me nunqȝ senserā nā deiceps hactenus nunqȝ aliqualis i me/ vel inuidie/ vel supbie/ siue arrogantie fuit appetitus vel cogitatio. testis enim deus omps (qui omnia anteqȝ fiant nouit) ꝙ deinde tantus in me extitit charitatis feruor ꝙplus alieno gaudeo bono qȝ meo: plus affecto omnibus subesse qȝ supra esse: hec idcirco dixerim non vt laudis acquiram famam. sed vt hec quis non putet vana fuisse somnia quibus sepe decipitur et deluditur mens nostra. Sepe etenim de⁹ abscondita et maximā per somnia reserat. magnificemus ergo dn̄m in sancto suo/ magnificem⁹ opera sua qm̄ perfecta sunt nec est in eis iniqtas. Sanctum dn̄i hieronymū propter deū cū quo regnat secure magnificem⁹. qm̄ in vita sua magnifice fecit: i morte sua magnifica recepit. quia ꝓpter magnus est i medio nostri sanctus et excelsus in vite excellentissime sanctitate. magnus & sanctus et excelsus in sapientie ineffabilis profunditate magn⁹ sanctus et preexcelsus in maioris nunc glorie ꝗtitate: mirabilis et gloriosus et laudabilis in prodigiis inuisis inauditis et insuetis. et metuendus: colendus et venerandus ob sibi traditam a domino potestatē honorem et gloriam sempiternā. magnificemus ergo obsecro eū nec taceamus quoniā maior est omni laude. notas faciamus in populis glorie sue laudes: non miretur homo si eum quem deus magnificauit et exaltauit laudamus: non hominem pigeat venerari et colere quem de⁹ coluit & veneratus est. non putet quispiā. Johanni & apostolis in gloria sanctitate equando hieronymū Johanni & apostolis exercere iniuriam. quoniā ipsum illis prestare & gloria & sanctitate si possent optarēt. gloria eni et beatitudo ei⁹: eorum est gl'ia & beatitudo eorum est sua. honor/ laus et reuerētia a nobis exhibita hieronymo. eorū singulis exhibetur: & que illis sigillatim exhibetur hieronymo exhibetur. Si ergo cupis Johannem baptistā & ap'los venerari: simul venerare illuȝ. qm̄ ipsis ꝑ oia est equalis. Secura igit̄ mēte oi depulsa formidine. Johānis baptiste hieronymū eqlem & nō maiorē (quoniam nullus surrexit maior) omi deuotione et reuerentia fateamur. Qm̄ si minorē facimus Johānis glorie derogam⁹: & magis iniurias

exercem⁹ ꝗ laudes. huiuſmodi mei imperiti ſermonis op⁹ quā quam inſufficienter/quāquā vi liſſime quāquā nichil:tamen de uote et reuerenter expletū ad te venerabilis pater puro corde ⁊ magna animi affectiōe miſi ſup plicās vt ingenioli mei verba ꝗ de mee imperitie paupie in lau des eximij. hieronymi obtuli:ñ deridendo ſed debita charitate equanimiter tolerādo legas ⁊ ꝗ min⁹ debito dixi ad tāti viri lau des ⁊ mee imputes imperitie/⁊ epiſtole breuitati/et eius laudū immenſe immēſitati. Qm̄ certe ſi oim̄ mortaliū lingue ſolū eius laudes promerent: min⁹ debito ſatis eſſet.mei pctōris venerabi lis pr̄ eſto memor vt dñz illo ſte teris loco quo illud ſacrū eximij hieronymi cadauer quieſcit ei⁹ me interuentionibus cōmendes qm̄ nulli eſt dubiū ꝙ ea que op tat idē hieronymus poteſt cōti nuo obtinere.non enī a ſuo ali qualiter defraudatur deſiderio

¶ Incipit epl'a beati Cyril li hieroſolymitani epiſcopi ad beatum Auguſtinū do ctorem eximium de mira culis bti hieronymi docto ris egregij. Cpm.primū.

Venerabili viro epiſcopoꝝ eximio auguſtino hippo nenſi preſuli. Cyrillus hieroſo lymitanus pōtifex et olm ſacer dotū infim⁹. Illi⁹ ſequi veſtigia cuius i terris ſanctitas radiare non ceſſat:illius ſcti hieronymi glorioſi cui⁹memoria erit in bñ dictione in ſcl'm ſcl'i. Qui quāt⁹ ſit et tu ſimilit̄ bene noſti:ei⁹ vſ⁹ maxime colloquijs ⁊ doctrinis. De quo me velle differere cum ſim i toto reprob⁹ ⁊ indign⁹ qua ſi reputo audaciā. Sed tñ quia tua me cogit dilectio:vt tibi ali qua ſcribam de ꝓdigijs holbus inſuetis que per illum in dieb⁹ noſtris fecit dñs vt eum celebrē in mundo faceret et cunctis ho minibus glorioſum.tamen tuis confiſus orationibus opus ag grediar ⁊ breuiloqo conſtringā de multis pauca. Glorioſum hu ius viri obitum viſionemq; meā necnō et mirifica tunc temporis peracta te noſſe nō ambigo. nā vir vtiq; reuerendus et memo randus et obliuioni non dādus Euſebius nobilis cremonenſis eius diſcipulus in quo magiſtri refulſit ſanctitas ⁊ doctrina.cu ius ſapientiam et ꝓbitatē/⁊ ex cellentiā non ignoras.Qui poſt bienniū a noſtre mortalitat; mi ſeria ereptus ſuum predilectiſſi mum hieronymū magiſtruz in celi patria eſt ſecut⁹(vt nobis in dicant eius crebra miracula de quibus etiam inferi⁹ali qualiter ꝯtractabo)reuerendo patri Da maſo epiſcopo/et theodoſio ro

manoꝝ senatori ei⁹ fratri: seuero ꝓbissimo viro / Eustochio sanctissime mulieri / ꝛ tibi ꝛ multis aliis ꝗquos singulatim noiari nõ eget. tunc tpis per suas litteras toti⁹ eius obitus seriem intimauit vnde ampli⁹ ea q̄ nosti reiterare foret supfluum ꝛ dicendoꝝ impedimētum. his ergo obmissis ad eiusdem que nõ cessant cõtinuo clarere miracula noster se stilus vertat vt tua poscit deuotio. Et prio ab Eusebio viro sanctissimo eiusdē hieronymi sctissimi discipulo sumat initium.

¶ De suscitatione triū mortuoꝝ per Eusebiū. Cap.2.

POst obitum gloriosi hieronymi quedā heresis inter grecos id est secta surrexit que ad latinos vsꝙ deuenit que suis nephandis nitebatur ratiōibus probare: ꝙ beatorū anime vsꝙ ad vniuersalis iudicii diem in ꝗ corporib⁹ erūt iterū coniungende visione ꝛ cognitiōe diuina in qua tota consistit beatitudo sanctorum priuabātur: ꝛ dānatorū anime similiter vsꝙ ad diem illum nullis cruciabantur penis: quorū ratio talis erat sicut anima cum corpe meruit vel peccauit ita cū corpe premia recipiet siue penas. Asserebāt etiā secte illius nequissimi nullū fore purgatorii locū: in quo anime que nõdum de suis pctis in mundo plenā egissent penitētiā purgarentur. Qua quidē secta pestifera crebrescente tant⁹ in nos dolor irruit vt nos ampli⁹ pigeret viuere: quo circa meis cūctꝫ suffraganeis episcopis ꝛ aliis virꝫ catholicis ꝯuocatis: eis ieiunia ꝛ orationes indixi: vt suā sic agitari fidem diuina nõ ꝑmitteret bonitas. mira res: ꝛ forte huic similis nunꝙ visa: trib⁹ expletis dieb⁹ ieiunioꝝ ꝛ orationū subsequēti nocte gl'iosus hieronym⁹ suo predilectissimo filio eusebio orationib⁹ incumbēti manifeste apparens: benignaꝗ eū allocutiōe cõfortans ei dixit: in hac secta pestifera minime formidare cū sibi finis iam imponēd⁹ erat. Quem eusebius nimio fulgentē splendore ita vt in eum ocul⁹ human⁹ aspicere nõ valeret intuitus. Quasi de somno graui euigilans: pre gaudio dulces ꝑ oculos fundens lachrymas: ita vt vix vocē formare possꝫ / ꝗtū poterat clamare cepit. Pater me⁹ hieronym⁹ es. Et hec verba plusries reiterās ait. cur me deseris cur meā societatē spernis. Certe teneā te / nec dimittā: nec sine tuo quē dilexisti filio gradieris. Ad quē gloriosus hieronymus nõ te inqt fili dilectissime deserā cõfortare: vicesimo nāꝙ die me sequeris ꝛ simul cū gaudio ꝑmanebim⁹ sine fine. Sꝫ hec cyrillo cunctisꝗ fratrib⁹ nuncia: vt die crastina iuxta ꝓsepe dñi vbi meū

quiescit corpus oēs in vnū con-
ueniāt tam catholici ꝗ̄ etiā illi⁹
viri. Et tu triū hoīm (qui in hac
vrbe sunt hac nocte defuncti) ca
dauera inhumata in locū ꝗ meū
est ihumatū corp⁹ facies depor
tari sup saccū quo vtebar ponēs
statū vite pristine redditi hanc
radicit⁹ heresim extirpabūt. Cui
valedicēs gl'iosus hieronymus
disparuit. mane aūt fctō: ad me
qui bethleem tunc erā venerabi
lis Eusebius veniēs cuncta que
viderat enarrauit: de quo immē
sas creatori grās agēs ⁊ hiero-
nymo gl'ioso: oīb⁹ in p̄dicto loco
in ꝗ ꝓ nobis de itemerata ꝟgie
saluator nat⁹ est: ⁊ vbi ēt sacra-
tissimū hieronymi cadauer ihu
matū est ꝯgregatis: p̄dictorū ca
dauere deferri fecit. O mira er-
ga hoīes dei miseratio ⁊ dispen
satio: quot modis in se sperātes
scit iuuare quātisq̄ ⁊ quot hono
rib⁹ suos exaltat sctōs. fiebat in
terea ab illi⁹ secte cultorib⁹ deri
sio credentib⁹ ꝙ foret exinanita
man⁹ dñi. letet̄ itaq̄ oīm fideliū
cetus ⁊ deo in voce exultatiōis.
psallat quoniā suscepim⁹ miseri
cordiā dñi in medio templi sui.
Accedēs nanq̄ vir venerabilis
Eusebius ad singulorū cadaue-
ra flexis manib⁹ genibusq̄ in ce
lum extensis: cūctis audiētibus
sic orauit. Deus cui nichil ē im-
possibile nichil graue / iuicte for
titudinis ⁊ ꝟtut ꝗ facis mirabi
lia magna sol⁹ / ⁊ nullū in te spe
rantiū spnis nunc p̄ces tuoꝝ ex
audi fideliū et vt tua (quā dedi-
sti) fides itemerata iuiolataq̄ ꝑ
scl'a maneat ac ēt vt horū error
appareat ꝑ merita ⁊ intcessiōes
gl'iosi dilectiq̄ tui hieronymi i-
troduc in hec cadauera aīas q̄s
de ipsis egredi voluisti. Qua q-
dem oroe finita: singula sacco (ꝗ
supra carnē gl'iosus hieronym⁹
vtebat̄) tangēs cadauera ꝓtin⁹
i ea vite spm̄ itroduxit. Qui ho
mines aptis oculis oībusq̄ vite
signis ostēsis sunt ꝑfecte resusci
tati: ⁊ cepert̄ aīarū beatarū glo-
riā ⁊ pctōꝝ penas tam purgato
rij ꝗ̄ inferni clara voce oīb⁹ inti
mare. nā (vt michi postmodū in
terrogāti dixerūt) btūs hierony
mus eos ꝯduxerat secū in para
disum / purgatoriū / ⁊ infernū vt
q̄ ibi agebant̄ patefacerent vni
uersis. Sibiq̄ dixerat ꝙ ad cor-
pora redirēt ⁊ de ꝑpetratis pec
catis ibi agerēt pniaꝫ: qꝛ eo die
⁊ hora qua venerabilis Eusebi⁹
migratur⁹ erat: et ipsi morituri
erāt ac etiā si bñ agerent pniam
cū eo gl'iam adepturi: qđ ⁊ fctm̄
est vt inferi⁹ declarabo. His er-
go pactis multitudo maxia po-
puloꝝ tā fideliū ꝗ̄ etiā illi⁹ secte
defensoꝝ ꝗ ad tam grāde ꝯcur-
rerāt spectaculū tam certū iudi
ciū / et ꝟitatis expimentū: necnō
⁊ bti hieronymi merita egregia
cernētes magnis vocib⁹ laudes

immensas referelt creatori q sui os in se sperãtes non deserit. Et sic Augustine carissime pi⁹ dñs naniculã sue fidei sacratissime i hui⁹ mũdi mari eructantib⁹ maloꝝ hoim fluctib⁹ agitari pmittit sz minime naufragari. Quo quidem forti esto anio/viriliter age nõ formides cõtra fidei psecutores magnanimus dimicare sub vmbra alarũ tam pij patris qui suoꝝ fideliũ preces frustrari nõ sinit dũmodo tota spe ꝛ puro fiãt animo. Nõ eñi nostre nequeunt exaudiri pces: nisi cũ in deo nostra nõ pfecte spes consistit: vel q petim⁹ nõ petẽda. Ad ipsum ergo dñm nõ tm̃ ore sz toto corde clamem⁹ dũ affligimur ꝛ ipse qui dñatur in virtute sua et nos quotidie ocl'o respicit pietatis nõ pmittet nos tentari supra id quod possum⁹. Sed ne nimis deuius a pposito meo gradiar ad incepta redeã: ꝛ venerabilis Eusebij obitũ explens primo: ꝛ viroꝝ illoꝝ triũ sil'r (quos resuscitatos nosti) migrationem scribẽs: q eadẽ sunt hora et die (qua Eusebi⁹) de hui⁹ mũdi valle mi'ie exẽpti aliqua hieronymi miracula de mult' itroducã.

¶ De valde horribili visione demonum. Cap.iij.

Aduenietẽ autẽ die quo venerabilis Eusebius a btõ hieronymo in visione de qua supra fat⁹ sũ se migraturũ scierat die tertia preeunte languore febriũ cõcussus valide se sup terrã magistri nõ imemor nudũ deferri fecit a fratrib⁹ ꝛ singl'os osculans fratres benigna eos ꝯsolatione cõfortauit ꝛ vt in sctõ manerẽt pposito admonuit. Deinde saccũ quo gl'iosus iduebatur hieronym⁹ deferri fecit ꝛ supra se poni iussit. Ordinauitq; se nudũ instar gl'iosi magri in eccl'ia in qua iacebat sctm̃ hieronymi cadauer sepeliri. Post hec cõmunioẽ sacratissimi corpis iesu xpi se muniẽs dño se ꝛ btõ hieronymo cõmendauit. Et p triduũ locutione/corpaliq; visione priuatus circunstãtib⁹ fratrib⁹ alternatim psalteriũ/passiones dñi/ꝛ alia sacra cõtinue legentib⁹ iacuit. Durũ quippe ꝛ cũctis i mũdo degẽtib⁹ formidabile hoc qd narro. Die autẽ quo moriturus erat p duas horas ante exitum btẽ aĩe venerabilis Eusebi⁹ taz terribiles cepit actus pagere q circunstãtes monachi pauore p territi velut amẽtes in terra iacebant. nã qñq; transuersis oculis manibus iunctis/facie terribili/voceq; dira quasi sedẽs clamabat/nõ faciam/non faciam/mentiris/mentiris. Post hec ad terrã rediens faciẽ firmabat in terrã quantũ poterat clamans/Adiuuate me fratres ne pereã. Qd monachi vidẽtes lachrymãtes ꝛ tremẽtes eũ interrogauere.

Quid habes pater? Ad quos il le. non videtis demonū agmina que me debellare cupiūt? Et illi Quid te facturū volebant cū di cebas nō faciam? Et ille. Conā tur nāq; vt diuini nominis blas phem⁹ inueniar: et ideo me hoc non facere clamabam. tunc illi. Quare pater abscōdebas in ter ram faciem tuā? Et ille. ne eorū aspectū cernerem: q̄ tam turpis ꝛ horribilis est: q̄ oēs pene for midines que in mundo sunt re spectu ei⁹ nichil sunt. Inter hec verba act⁹ priores reiterās sic ad extremā horā vsq; deuenit: fratres aūt qui astabāt pauore ꝛ dolore perterriti velut mortui stabant quid facerēt nescientes glorio sus de⁹ in sanctis suis mi rabilis i maiestate sua. benign⁹ et se timentibus misericors: san ctos suos in tempore necessita tis nō derelinquit: ad extremā nanq; horā. Eusebio pueniente gloriosus hieronym⁹ apparuit eum benigne confortās: cui⁹ ad uentu oīs illa demonū turba q̄si infinita ei⁹ timore perterrita ab eo velut fumus euanuit: vt plu res testantur monachi q̄ ꝑpriis oculis dispensatione diuina se hoc vidisse dicunt. Sz hoc mag᷑ approbat. nā oēs circunstantes audierūt has ab eusebio voces. vn̄ venis pr. Quare tm̄ morat⁹ es? Queso tuū filiū nō relinquas Cui subito cūctis audiētib⁹ alia vox respōdit. Expecta fili ne for mides: q᷑ te nō deserā quem tm̄ diligo. Qua finita voce breui in de decursa morula. venerabilis Eusebius expirauit: qua quidē hora ꝛ illi tres q̄ resuscitati sunt migrauerunt. et (vt puto) cū Eu sebio ad eterna gaudia ꝑuenerūt nā per oēs illos viginti dies (q̄ bus vixerunt postq̄ vt nosti re suscitati sunt) se in tanta penitē tia tradiderūt: q̄ sine dubio eter na beatitudine potiuntur.

¶ De tribus mortuis resu scitatis. Cap. 4.

SIlentio pretereundū ne quaq; puto: q̄ ab eisdē tri bus viris ꝑ illos dies q̄b⁹ vixe runt didici. Cōtinue toto hoc tē pore cum aliquo eoꝝ secreta vi te illi⁹ (quā post hāc breuē ꝛ mo mentaneā expectam⁹) rimari cu piens: alternam diem ducebam ad vesperā. Sed quāuis multa ab eisdē dixerint: tm̄ ad presens breuitatis cā q̄dā solū referā: ce tera vero alias ea dictur⁹ omit tā. Quadā vice ad vnū eoꝝ me misse ꝯtigit: quā dure lachrimā tē nec meis ṽbis ꝯsolatiōe aliq̄ admittentē cōperiens: tāti flet⁹ causam ab eodē cepi perq̄rere. Qui pluries de hoc a me iterro gatus nec tm̄ ad interrogata re spōdēs tandē meis coactus im portunitatibus sic respōdit. Si que pridie sum exptus nō igno rares tibi semper inesset fletus

causa. Ad quē ego. Queso vt q̄ vidisti edisseras. tunc ille paulisper tacēs dixit. Quales credis penas ꝛ tormēta nō solū dānatꝫ ſꝫ etiā in purgatorio exn̄tib⁹ p̄parari. Ad quē ego. De incognitis q̄ vera pōt referri ſilar vt ei puto nr̄is qb⁹ affligimur penis equari nō pn̄t. Ad qđ ille. Si omnes q̄ in mūdo cogitari possent pene/tormēta/ꝛ afflictiones minori q̄ illic habet pene ꝛ tormēto cōparētur. oēs q̄ hic vidētur pene ꝛ tormēta delicie ꝛ solacia erūt. malet em̄ q̄libet viuentiū si illas experiētia nosceret penas vsq ad finē mūdi omībus his simul sine remedio cruciari penis quas omēs hoīes ab adam huc usq sigillatim ptulerant: q̄ꝫ vno die i inferno siue purgatorio minori q̄ illic habet pena torqueri Et idō si causam mei iterrogas fletus: timor penarū est que peccatorib⁹ iuste dant. Scio nanq me erga piū deū meū peccasse: ꝛ ip̄m iustū fore non dubito. Qua de re ne mireris si plango cū potius si nō plangerē vehementer admirari deberes. Sꝫ poti⁹ admirare. quare hoīes q̄ mori non dubitāt saltem alioꝝ experimēto: tanta hic securitate viuūt nec tantas cogitāt euadere penas. Ad hec dolore tactus itrinseco ita vt vix verba formare possem dixi: heu quid audio: ſꝫ queso in quo tormēta differūt infernalia ab his que sunt i purgatorio dicas. Et ille. nichil inter se differt qꝛ eedem sunt magnitudine pene purgatorij ꝛ inferni. Sꝫ vnū est quo differre pn̄t: qꝛ infernales finē nō expectāt ſꝫ augmentum: scꝫ i die iudicij vniuersalis qn̄ corpa ibidē cruciabunt cum aīab⁹: ꝛ purgatorij sunt cū fine nā post expletā penitentiā inde exempti gaudijs pfruēter btissimis. Ad hec ego. sunt oīb⁹ i purgatorio exn̄tib⁹ equalia tormenta vel diuersa? Ad hec ille. Diuersa: qꝛ in aliquib⁹ quidē maiora aliq̄bus ꝯo leuiora iuxta magnitudinē pctōꝝ. nam in patria etiā oēs beatoꝝ aīe gl'iose diuinā contēplant speciē in qua sanctorū omīs ꝯsistit gloria q̄ q̄uis singule tāta habeāt gaudia q̄ꝫta velle vel cogitare pn̄t: in gaudijs tn̄ nō sunt pares. qꝛ maiora hec possidet mīora illa scđꝫ opa q̄ fecerūt: ſꝫ si tibi aliqua ex hoc dubitatio assit. vtrū sctis possit inesse diuersitas gaudioꝝ. quorum cā est solū de⁹ in quo nulla potuit vnq̄ꝫ fore diuersitas. solutio satis pꝫ. nā vt diuina cōtemplatio ꝛ cognitio siue intelligentia sit tota merces ꝛ gl'ia: in aliquo pōt esse sanctoruꝫ minor/in aliquo ꝯo maior. Idcirco cū omnes simul aīe deū sicuti est videant et cognoscāt. aliqua tn̄ min⁹ videt ꝛ intelligit ꝛ sic minor sibi inest gl'ia. Aliqua vero clarius

videt ⁊ subtilius intelligit: sic et maiorē possidet gloriā: sic etiaȝ de illoꝝ miseroꝝ damnatoꝝ pe nis dici pōt. nā cū oēs aīe dāna toꝝ in vno ꝯsistant penarū loco: tñ diuersis cruciantur penis: iu xta vicioꝝ qualitates. tantū siq dem differt inter christianorū q ibi torquēter penas ⁊ paganoꝝ vt paganoꝝ cruciamēta respe= ctu eoꝝ que christiani falsi susti nēt pctōres sint quasi nulla: q̄uis oīno ineffabilia sint nec a viuen tibus cogitabilia: vt dignuȝ est. nam illi gratiā dei inuacuū rece perunt nec voluerūt a pctis cor rigi dū vixerūt. continue vocife rantibus scripturis sacris quas pro nichilo paruere: tū ego. hor ribile est inq̄ q̄d dicis: ⁊ vtinam sedulo mortaliū insisteret mēti= bus vt vel tātarū penarū terro= re a prauis cessarent si nollēt a= more glīe. sȝ q̄so q̄d erga te pri= die exeūte aīa pactū fuerit bre= uiter inotesce. Ad q̄d ille. Adue= niente mee mortis hora: tāta in loco quo migratur⁹ iacebaȝ ne= phandoꝝ affuit spirituū multi= tudo ꝙ pre multitudine oīno di numerari nō possent. Quoꝝ spe cies talis erat: ꝙ ea nil penosi⁹ nil ve horribili⁹ excogitari pōt. Poti⁹ eñ q̄lȝ hoīm flāmis ardē tibus arsurū se exponeret: q̄ȝ ea= rum formarū ictu oculi visione potiri. Qui ad me veniētes oīa q̄cunq̄ ꝑpetraui oꝑa cōtra deū/ ad meā memoriam reuocabāt: suadentes michi vt amplius de diuina mīa (quā tā grauiter of= fenderā) nō sperarē. Et certe no ueris ꝙ nisi diuina me miseratō adiuuisset: eis resistere non vale bam. nā dū omī vigore spū destí tut⁹ eoꝝ v̄bis paulomin⁹ assen= tirem glīosus affuit hieronym⁹ magno vallat⁹ agmie anglōꝝ: septies sole splēdidior me cōfor tans q̄ vbi illos spūs nephādos fuit intuit⁹ me tam dure exacer bātes: valde cōmotus erga eos voce terribili eis dixit Quid ad hūc neq̄cie et oīs maledictionis spūs venistis: nesciebatis hunc meis fore fouendū auxiliūs. Pro tin⁹ hūc relinquētes abite: ⁊ ve= stras ab eo elōgate neq̄cias: q̄n= tū distat oriēs ab occasu. his di ctis illa maledictoꝝ spirituū so= cietas ꝑterrita: diris vlulatibus ⁊ clamorib⁹ limē loci ī q̄ iacebā excessit. tūc glīosus hieronym⁹ aliq̄bus imperans angelis ne a me discederēt sȝ quousq̄ reuer= terer̄ expectarēt: cum ceteris an gelis festināter abscessit. Eodeȝ quoq̄ abeūte angeli q̄ ad me cu stodiendū remāserāt: me ꝯforta re ceperūt blāda ⁊ dulcia ꝓmit= tētes: si forti aīo ꝑdurareȝ. In= ter hec aūt cōsolatōnis colloq̄a: hora quasi decursa scdo beatus hieronym⁹ veniēs stansq̄ in lu mine: velociter (inq̄t) venite tunc aīa subito corp⁹ relinquēs tam

grauiter ⁊ acerbe: ꝙ certe quan
te fuerũt pꝛessure ⁊ angustie. in
tellectu nõ caperet mẽs hũana:
nisi(vt ego) experiẽtia didicisset
Si eñ oĩs hũanoꝝ intelligẽtia
quas vellet angustias ⁊ doloꝛes
estimaret respectu aĩe dissolutõ
nis a coꝛpe: tñ illa ꝓ nichilo cõ=
putaret. hec ⁊ alia nõ minus ar
dua ⁊ valde moꝛtalibꝰ foꝛmidã
da(q̃ pꝛo longitudine p̃senti ope
ri nõ inscribã)eo loquẽte incipi=
ebat claudi dies occasu solis: q̊
necesse fuit q̇d ei post moꝛtẽ con
tigerit nõ explere. Sꝫ qꝛ id pꝛe
ceteris affectabã sequẽti die du
obus alijs cũ eo insimul cõuoca
tis ad narrationis illiꝰ seriẽ re=
dij:cupiẽs hoc etiã ab illis duo=
bus alijs peraudire ⁊ triũ testi=
monio solidiꝰ edoceri: ita vt hij
iam dicta reinciperẽt:sic respon
di. Quanq̃ hec vtilia sint nec ce
deret inuacuũ sepiꝰ ipsa fari: tñ
his que iam audiui omissis:q̃so
vt quid vobis post dissolutionẽ
coꝛpis euenerit: meo hianti aĩo
detegatis. ad hoc ille. q̊ michi q̃
audisti transacto die narrauit.
qꝺ Cyrille inq̊t interrogas non
est possibile plane fari: qm̃ spiri
tualia nostris minime sensibus
cõpꝛehendũtur. Scis nanq̃ nõ
te exanimẽ esse:⁊ tamẽ quid aut
qualis sit aĩa nõ agnoscis. Deũ
certe cognoscis oĩm esse pꝛinci=
piũ et finẽ a quo incipiũt omnia
atq̃ tendunt. Et tñ q̇d sit deus
aut qualis: dũ carnis istius gra
uissime coꝛruptibile poꝛtas onꝰ
nõ intelligis:nisi ꝑ speculũ et in
enigmate. Sic etiã de angelis ⁊
de ceteris icoꝛpoꝛeis idẽ liquet
Cũ eñ multa q̃ sunt notissima i
natura:nr̃e parue itelligẽtie de=
fectu intelligere nõ possumꝰ: suꝑ
celestia ⁊ spiritualia oĩno aliena
a nature cognitione quõ intelli=
gemus? Ut dicis inq̃ est:sed vti
potest queso dicas. at ille. circũ=
loquar illud inq̊t qꝺ optas et di
cã paulominꝰ qꝺ nõ possũ. at hi
qui mecum ea q̃ ego pꝛidie dixi
sunt expti:si ita ẽ testificabunt.
mea pꝛidie aĩa a coꝛpe tot(vt su
pꝛa fatus sum)pꝛessuris ⁊ dolo=
ribus dissoluta. subito ictu oculi
ineffabiliter fuit ante dei iudicã
tis pꝛesentiã depoꝛtata:sꝫ a qui
bus ⁊ quõ non agnosco nec cer=
te mirũ. nã nũc carnis mole ag=
grauoꝛ. tũc aũt erat aĩa sine car
ne. fuerunt etiã ibidẽ istoꝛũ aĩe
terroꝛibus icogitabilibus quid
iudex ageret foꝛmidantes. heu
cur nesciunt moꝛtales q̊bus hoc
eueniet qꝺ tũc. Certe si illiꝰ non
foꝛet ignoꝛãtia: totiẽs nõ pecca
rent nullũ q̃ toto tp̃e gessimꝰ pec
catoꝝ iudicẽ latere potuit: imo
cũcta q̃ fecimꝰ tãq̃ si foꝛẽt p̃ntia
cũctꝭ astãtibus clara erãt:ita vt
minimũ nr̃oꝝ cogitaminũ sicuti
fuerat apparebat. Cõsidera nã=
q̃ q̊bꝰ ⁊ q̊t agitabamur terroꝛi=
bꝰ hic demonũ mł̃titudo stabat

mala testificātes q̄ fecim⁹: locuꝫ modū ꝛ tēpora declarantes. his nosmetipsi q̄ obiiciebātur nulla ten⁹ cōtradicere poteram⁹: tū qꝛ habebam⁹ iudicē cūcta sciētem. tū qꝛ ipm qlꝫ nr̄m iustissimū cognoscebat. heu qd dicā? Quam sniam p̄stolabamur: ob ei⁹ mēoriā nūc formido. hincinde mala vndiqꝫ vindictā iudici acclamabāt: nec vllū pene apparebat bonum quo quid mie speraremus hinc nos dignos supplicio oēs q̄ aderāt exclamabāt. Cūqꝫ iam nil deesset nisi sentētiā publicari que pctōrib⁹ digna dat͛. Ecce gl'iosus hieronym⁹ cūctis splendidior astris a beato Johanne baptista: summoqꝫ aploꝝ principe Petro necnō ꝛ angeloꝝ ingenti multitudine comitat⁹: ad presidentis iudicis thronum veniens nostrā sniam suspēdi modico tpis nosqꝫ sibi dari ob reuerentiā ꝛ deuotionē quā sibi ꝯtuleram⁹ ꝛ ꝓpter erroris destruēdi necessitatē (vt voluit) ipetrauit. Deinde nos secū ducēs omni illa beata vallatus societate vbi fideliū aie inestimabili gl'ia ꝑpetuo perfruūtur: q̄ ibi gerebātur (vt redderem⁹ testimoniū) declarauit. Post hec ad purgatoriū ꝛ infernū nos deducēs non solū q̄ ibi erant indicauit: sꝫ voluit vt penarū experientiā ꝓbaremus. his ergo oibus sic peractis: hora qua nostra cadauera sacco (q̄ beatissimus fuit vsus hieronymus) tetigit venerabilis Eusebius: idē gloriosus hieronym⁹ nobis imperauit vt ad corpora rediremus: mandans vt de his q̄ vidim⁹ testaremur: ꝓmittēsqꝫ nobis vicesimo die si de ꝑpetratis pctis nos ꝯtingeret debitaꝫ penitentiā exercere: cū btō Eusebio (qui tunc erat ex hoc migraturus seculo) gloriā finis nesciā adipisci. Sicqꝫ corporib⁹ nostre aie sunt coniuncte. multa siquidem Augustine charissime formidāda: que mortaliū impressa mentib⁹ ab eisdē labētiū oiꝫ terrenorū amorē ꝛ curam peruigilem (qua tot aberrant hoies) vt puto fundit⁹ extirparēt patēter didici: que si his chartis iprimerem plus cogitato opus ꝓcederet: nec esseꝫ compos scribere iā ꝓmissa. Itaqꝫ cū de proximo te expectā visitaturū gloriosi hieronymi reliqas vt tue quas pridie recepi littere fatebant͛: hec oia hoc fine claudam tāgens venerabilis Eusebii sepulturaꝫ vt ad miracula redeā enarranda q̄ superius sum pollicitus enarrare. Obit⁹ nanqꝫ venerabilis Eusebii et triū hoim p̄dictorū seriē in precedentib⁹ q̄ꝫ breui⁹ potui iserui. q̄dā tibi vt puto affectuosa interponēs. Sed nunc predictorum sepulture series ita patet: mortuo venerabili Eusebio hora tertia: plura sunt miracl'a

cunctis visa. q̄ precedentis vite sanctitatē testificata sunt quorꝫ ad presens duo solūmodo dicā.

¶ Miraculum. Cpm.5.

Monachus quidem eiusdeꝫ cenobij pre lachrymis ꝛ vigilijs priuatis corporali lumine oculorꝫ/statim vt Eusebij corpꝰ venerandum facie tetigit/pristine lucis gratiam est adeptus.

¶ Aliud miraculū. Capi.6.

Demoniacus autem quidā dum sacrum corpus ad ecclesiam duceremꝰ/eidē obuians est protinus liberatus. Juxta ecclesiā in qua gloriosissimi hieronymi cadauer sanctissimū ē humatū/venerabilis Eusebij corpꝰ honore debito nudum magistri instar sepeliuimus. In cuiꝰ etiā ecclesie cymiterio hominūꝫ illorum trium qui eadem hora sunt mortui/fuerint corpora tumulata. his ꝙ dictis venerabilis Eusebij cūcta sileant/vt pregrādia ꝛ ineffabilia locum teneant prodigia hieronymi iam promissa.

¶ Pulchrum miraculum de Sabiniano heretico/ꝛ siluano episcopo. Capitulum.7.

In ameno siquidem ꝛ iocūdissimo mirabiliū gestorūꝫ sanctissimi hieronymi prato positus/vti serium faciēs precipuos et decoros miraculorum flores ad huius opusculi venustatem ꝛ nostre posterorumve salutiutiles: proposse legam. Quorꝫ omnium qđ pridie erga sabinianum heresiarchā pestiferū (quē agnoscis) peractuꝫ est primo dicam. sabinianus nāqꝫ hereticorꝫ fautor ꝛ duas in christo asserēs volūtates (qđ peius est) inter se quādoqꝫ discordes. ad tā inopinabilis falsitatis probationē introducebat illud qđ in euangelio christꝰ dixit. Pater si fieri potest transeat a me calix iste. Eliciēs ex hoc ratiōes grauissimas et pene inexcertabiles: ꝙ passionem voluerit vna fugere voluntate ꝛ altera eandeꝫ coacte subire oportuerit passionem. Ex his dicebat ꝙ ml'ta christus voluit que obtinere non potuit: tantuꝫ in nos dolorum exercuit: ꝙ magnitudinem explicare nequiuimus. Peruertebat nāqꝫ idem pestifer anguis ꝛ lupꝰ rapax se vestimento induens ouium: nobis commissum gregem. Et vt seuiciam diri pectoris efficaciꝰ exerceret/opusculū quoddam compilauerat. falsis probans rationibꝰ hoc sic esse. Quod qdē opusculum (vt fidem ei daremꝰ) glorioso hieronymo totius veritatꝭ speculo intitulauerat: cuius falsitatꝭ noticiam aperiens sciēs tibi gloriosum hieronymū episto

lam sup huiꝰ erroris destructio-
ne non multũ ante suũ obitũ edi
disse: predictũ heresiarchã cum
suis discipulis ⁊ eiusdẽ nequicie
ministris inuitaui quodã dñico
in ecclesiã hierosolymitanã ad
disputãdum et suũ errorem ne-
quissimum cõprobandum. Quo
nãqꝫ die vniuersis meis suffra-
ganeis episcopis ⁊ aliis cõpluri
bus orthodoxis: necnõ episcopo
heresiarcha cum suis nephãdis
discipulis in ꝑdicta ecclesia adu
natis: disputatio a nona īcepta
ad vesperas vsqꝫ tetendit. Dum
autem idem heresiarcha contra
nos opusculum ab ipso falso cõ-
positum (qđ glorioso ītitulabat
hieronymo) allegaret: has tan-
tas hieronymi iiurias ferre nõ
valens bone memorie Siluanꝰ
sctẽ nazareth ecclesie archiepi-
scopus/qui tãta beatum hiero
nymũ affectiõe animi ⁊ deuotio
ne colebat/vt si quid faceret di-
uinum nomẽ ⁊ beati hieronymi
premittebat. vnde quasi ab om
nibus hieronymus dicebat: pre
dicto heresiarche protinus īsur
rexit. dire eum increpans ꝙ tot
et tantas exercuisset nequicias
Dum aũt inter eos longa orire
tur cõtentio/⁊ vterqꝫ opprobria
sibi inuicem proposse diceret: in
fine sic ambo parit statuerũt ꝙ
si vsqꝫ subsequẽtis diei horã no-
nã beatꝰ hieronymus hoc opus
falso ꝯpositum euident ostẽderet
predictꝰ heresiarcha capite pu-
niret: sin autẽ archiepiscopꝰ. qui
bus finitis/singuli ad ꝓpria re-
mearunt. Per totã autem noctẽ
quisqꝫ nostrum orationibus va-
cauit: vt nobis ī oportunitatibꝰ
auxilium eueniret a dño/qui ne
minẽ vnqꝫ in se sperãtium spre-
uit. magnꝰ dñs ⁊ laudabilis ni-
mis: cuiꝰ certe sapiẽtie nõ est nu
merus. Statuta aũt die ⁊ hora
letus heresiarcha in ecclesia cũ
suis nequicie filiis veniens: huc
illucqꝫ discurrens/querebat dei
seruum tanqꝫ leo rapiẽs paratꝰ
euꝫ deuorare/veluti si foret deꝰ
nõ intelligens/nec suoꝝ seruoꝝ
preces exaudiẽs: sꝫ tñ cũ solidiꝰ
se fatuus stare crederet misera-
bilius cecidit. Stabat aũt oĩs fi
delium concio in ecclesia/ qlibet
scti hieronymi clamans nomen
Clauserat siquidẽ hieronymus
gl'iosus aures fingens se dormi
re/oratiões supplicantiũ non in
tendẽs vt mirabilior appareret
At ego totus ꝑfusus lachrymis
stupẽs et admirãs cur hierony
mus sic abesset: qđ deinceps ac-
cideret expectabã. Deniqꝫ cũ nil
miracl'i apperet/seuire cepit he
resiarcha canina rabie vt Silua
nus qđ ꝓmiserat iã expleret. ad
locũ aũt quo decollandꝰ erat Sil-
uanus sanctissimꝰ gaudens ⁊ in
trepidus tanqꝫ ad nuptias veni
ens/lachrymãtes episcopos et
alios oẽs catholicos qui ad hec

concurrerāt:his cōfortabat verbis. Exultate charissimi/ gaudete et nolite contristari:qm̄ nō derelinquit de⁹ sperātes in se:si nō exaudiar/pl⁹ meis iam ꝑpetratis nequicijs merui. Post hec genua flectēs sctē(inqt)hieronyme adesto michi si placet/q̄q̄ hoc ꝛ maiori suꝫ dign⁹ supplicio/tn̄ ne falsitas locū teneat ꝟitatis succurre. Qđ si fas non est vt adiuuet:propicius esto michi i hora mortis vt glorie finis nescie non sim exps. hec dicens spiculatori collū ꝓbuit/vt feriat ipm rogat. Eleuat aūt spiculator ensem. antistitis venerandi caput vno ictu cupiēs amputare. Adest subito hieronym⁹ gloriosus:cūctis cernētib⁹ manu extēsa tenet ensem Siluano imperans vt exurgat. Deinde heresiarchā increpans scripturas falso ꝯpositas inuēs eiq̄ minās ab hoīꝫ euanuit oculis. qđ huic:ei⁹ similibus vtinam eueniret. Cōfestim vt gloriosus hieronym⁹ disparuit: heresiarche caput terrā petijt a corpore detruncatū/tanq̄ si ense spiculatoris manus ipsum amputasset ictu vno. qđ tā mirabile cūcti videntes qui aderāt: illico stupefacti deo grās egerunt ꝛ hieronymo glorioso:ꝛ ad ꝟitatis tramitē heresiarche discipuli rediere. Ecce q̄tū venerabilis antistitis fiducia in dn̄o ꝛ btō hieronymo fuit efficax. q̄ pro veritate mori minime formidauit Exēplar certe hic factus est venerād⁹ antistes ceteris christianis nō ei christianus ille ē q̄ pro ꝟitate timet mori. Si ei xps pro nobis aiaꝫ suā posuit vt ab omi nos redimeret seruitute et nos ꝓ ipso(cum tps est)aias ponere minime timeam⁹:qꝛ nemo nisi legitime certās potest coronaꝫ glorie obtinere.

¶ Aliud miraculum de Siluano episcopo. Cpm. 8.

Uerum qꝛ de Siluano aliquid dictum nosti: aliud quoddā nō minus vt puto mirabile erga eū factū narrabo: cui⁹ tot foret testes quot ꝛ nazareth vrbs ꝛ bethleem tenet: qui proprijs oculis hoc viderunt. Serpens ille iniquus dyabolus ob suā deiect⁹ superbiā inferni profundum: venerādi Antistitis siluani nimie inuidens sanctitati: cōtra eū dolis (vt callidior cunctis animantib⁹) grauiter est cōmotus. Qui vt virū infamē redderet quatinus qui sue sanctitatis exemplo releuabantur ad recte conuersationis semitas: suo casu deciderēt ad peiora: nocte quadam formaꝫ sancti viri accipiens cuidā mulieri nobilissime iam in strato quiescenti apparuit: et se ad eam illicite accedere fingens ꝯsensum sui corporis inquirebat. Ad qđ terrore perter-

rita mulier ignorans viri speciē dum secum homine solā in thalamo cerneret nec quid faceret sciret: diras cepit voces emittere ita vt clamorib⁹ assiduis oēs excitarent dormientes: et nō solum de illa domo: sed etiam con uicini. Qui oṁes ad p̄dicte mulieris thalamū accurrentes: q̄d hoc esset interrogauere pauidā mulierem. Interea callidus serpens sub thoro se ponens: cepit latere. Qui autem accurrerant hec audientes: q̄s hic homo fuerat vbiq; perquirere inceperunt verum illi diu perscrutantes tā dem ad locū veniētes vbi pestifer latebat āguis. aliena specie occultatum hominē inuenerunt Qui eundē accensis candelis intuentes: archiepiscopum crediderunt. Ad q̄d omnes qui aderant stupefacti et veluti amētes effecti quasi quid ve agerent q̄d ve dicerent ignorabant: sciētes eiusdem sanctitatis nomen. At quia hoc tam detestabile inopinabileq; cernebant: eum interrogauerūt cur tantas neq̄cias perpetrasset. At ille. q̄d inquit malum feci? si mulier hec me ad huiusmodi negocium inuitauit. Quā mulier audiēs eum fore mendacem lachrymans correspondit. tunc ille vt homines illos erga dei virum ad maius odium inci taret quatenus illum citius diffamarent: talia cepit et tam abhorrēda v̄ba fari. q̄ nullus pre turbatione auribus poterat sustinere: quo circa eum contumeliis et opprobriis exacerbantes coacte extra domicilium expulerunt. mane autē facto que gesta fuerant enarrantes. Siluanum archiepiscopum hypocritam et dignum incendio acclamabant. Qua de re q̄si tota est nazareth cōmota versus archiepiscopoꝝ: ita vt audiendo eius nomē quilibet blasphemaret. mira huius viri patientia / ꝛ magne sanctitatis indiciū. volat ad innoxiū antistitis aures tāti fama discriminis. Os tn̄ nō mouetur ad iniurias inter tot aduersa. cor manet immobile ad nullā se vertēs impatientiā gr̄as semp agēs diuino nomi: sua hoc confitetur noxa meruisse. heu q̄d dicā Augustie? non solū iniurias ꝛ opprobria ferre vt possum fugio. sed etiā quibuscūq; verbulis frāgor. premia opto nec de laboribus curo. q̄p̄p̄ sciam ad celoꝝ regna non aliter quēpiā nisi laboꝝ et afflictionū tramite peruenire. Quid eni aliud debeo iudicare cū me a sanctis in vita et moribus discordē inuenio: nisi ꝛ discordem in morte ꝛ i premio reperiri? flebilia et grauia michi assunt si sanctorū vitam et meam recordor. miror quippe: quia auditu sanctorum gesta reuoluūt homines vti ego et tamen nil ipsi volunt perage

re. Porro hoc ad meam detegē-
dam insipientiam est qđ dicam:
pluries ab eiusdē siluani ore au
disse me scio/ nunq̄ tantum se
felicē fuisse q̄ntum cum se ab om
nibus despici ꝛ cōculcari cerne-
bat. Creuit intm̄ eius īfamia ꝙ
eius opinio vsq̄ ad alexādriam
cyprum et per ciuitates affines
pene ore oīm est delata. et lumē
domꝰ innoxij antistitis calx alie
nus tāgere nō audebat/ manēs
vero ī supnis dn̄s spectator oiꝫ
suos sinit labi sanctos in tribu-
lationū erūnas: vt tunc fideles
patiētia eos reddat: sed eos exi
gēte necessitate in pressuris mi-
nime dereliquit. Reuoluto itaq̄
anno quo dyaboli astucia talia
erga dei hoiem ꝑpetrauerat/ ci
uitatē nazareth (vt illaꝝ gentiū
aliqualiter scandalū mitigaret)
vir dei occulte deserēs ad eccle
siam in qua humatum gloriosi
hieronymi corpꝰ quiescit tanq̄
ad refugij portum veniens: se in
sepulture loco posuit oraturus.
Quo per duarū horaꝝ spacium
sic manēte/ vir quidam nequicie
spiritu inflammatus ī predictā
ecclesiam intrans sanctumq̄ vi-
rum reperiens super sepulturaꝫ
in oratione positum. ad eum ve
lut draco cucurrit/ et iproperās
ꝙ mulierum mētes ad libidino-
sas suas voluptates cōtinue in-
citaret. Quem agnus innocens
Siluanꝰ se despici gaudens hu-
militate solita vt ista sepe ei di-
ceret blādis colloquijs inuitabat
Qđ pessimus iste latro audiēs/
gladiū ex vagina suo pendenti
latere ipudica trahens dextera
ipm vt Siluano antistitis guttu
ri immergeret eleuauit. Cui cum
hoc verbum succurrere hierony
me gl'iose venerādꝰ antistes op-
poneret in guttur ꝓprium eleua
tum gladiū immersit viri illius
dextera retrouersa. Et sic vt de-
cebat seipm vir nequissimꝰ inte-
remit/ vt in lacū caderet quē ef-
fodit. Admirabile hoc. sꝫ nō mi-
nus est admirabile id qđ restat.
Casu itaq̄ aliꝰ superueniens vir
nequissimꝰ/ hoc qđ vltione diui-
na perpetratum fuerat vt vidit
protinus gladiuꝫ arripiēs a dei
viro hominem illum estimās in
teremptum Siluanum iterfice-
re conabatur. ne nimia verba lo
quar: id qđ ꝑmo acciderat: huic
euenit. Quin nondum vir ille se
cundus in terram ceciderat: et
duo viri alij ecclesiam intrauere
Qui vidētes diuini ignari iudi
cij: hoc tātum fuisse perpetratū
scelus a dei homine putauerūt.
Quorū vnus illud pre alio gra-
uius ferens furta vesanie vndi-
q̄ inflammatus: latro ceperat
q̄ntuꝫ potuit exclamare. vsq̄quo
viget tua malicia? tu mulieres
ad tuas lubidinosas cogis volu
ptates: ꝛ hoies interficis in oc-
culto. Certe tue hodie nequicie

erit finis. Et subito proposse cu
currit vt eū extingueret vibrato
ꝛ denudato ense. At vbi Silua=
nus more solito succurre glorio
se hieronyme exclamauit vir ille
vt duo p̄mi se manu ꝛ ense pro=
prio interficit. vir aūt alius q̄ cū
ipso venerat hoc intuēs treme=
būdus ob visionē ad ecclesie fo=
res cucurrit: qui hoc maleficijs
factū putās q̄tū poterat clama
re cepit. huc oēs accurrite. ecce
maleficus Siluan⁹ archiepisco=
pus nō solū mulieres vituperat:
sed suis etiā incantationib⁹ ne=
cat hoīes toto posse. fit his audi
tis nimius viroꝝ et mulierū cō=
cursus. verberant aera voces:
cōbustione Siluanum archiep̄ꝫ
acclamātes dignū. hec ad meas
sonāt aures/testis ego ꝛ lachri=
mans ad tantum pergo mōstrū
Stabat agnus inter lupos atro
cissimos seuiētes vt canes fame
lici rabie nō minima letus ꝛ mi=
tissimus tanq̄ fungens prospe=
ris: nil dicēs aliud nisi hec iuste
patior: quia in deum meum pec
caui. grauiter verberaẗ vir inno
cēs/capitur ab oībus. vt ad sup
plicia tāto letior q̄to pena gra=
uior deducaẗ. At dum ego ma=
nu silentium populo eius optās
furorem nimiū mitigare isinuo
eo ampli⁹ iracundia ꝛ furore po
pulus inflammatur. Cūq; iā ca=
ptus Siluan⁹ extra ecclesiā du
ceretur: subito gloriosus hiero
nym⁹ (vt visum est) de loco ī quo
iacebat surgens tanto circūfu=
sus lumine q̄ radijs in eū intu=
entiū oculi vibrarentur / cūctis
cernētibus apparuit: sub deuo=
tissimo antistiti auxilia donatu=
rus. Qui sua dextera Siluani ve
nerādi capiens dexterā his qui
eundē captū retinebant antisti=
tem: voce terribili vt eundem di
mitterēt imperauit. tāte siquidē
fuit virtutis hec iussio: vt anteq̄
finiretur vox talis oēs repente
tātus timor inuasit/q̄ oī vigore
corporis destituti in terrā velut
mortui cecidere. Inter hec muli
er quedam a nephādo spū obū=
brata cathenis vincta/cōpedib⁹
manicisq; ferreis alligata. pluri
um hoīm manibus liberationis
obtinende causa ad ecclesiā de=
portatur. At vbi mulierꝫ pes ec=
clesie tangit limē: vlulatus ꝛ vo
ces terribiles: miserere mei glo=
riose hieronyme nā per te cruci
or ante tempus/dyabolus emit
tere non cessabat Cui gloriosus
hieronymus nephāde (iquit) spi
rit⁹ ab hac exi dei famula/ꝛ tu=
as detege quas erga Siluanuꝫ
egesti fallacias in siluani forma
omnibus te demonstrans. Tūc
dyabolus (vt gloriosus hierony
mus iusserat) in Siluani forma
ita vt ab omnibus Siluan⁹ ar=
chiep̄s crederet apparuit ꝛ rem
quā fecerat vt infamē redderet
dei famulū enarrauit. his dictis

diris clamoribus et vlulatibus ne phandus spiritus de templo disparuit. Quot vbi tam mirabile negocium est peractum. Hyeronymus gloriosus sui antistitis dexteram non relinquens quid optas (inquit voce leui) Siluane charissime tibi placitum me factum. At ille. mi domine (inquit) vt me hic amplius non relinquas. ad quem gloriosus hieronymus correspondit. Quod postulas ita fiat Post me ergo velociter veni. Hec dicens protinus cunctorum visui se negauit. Interuallo autem hore vnius facto Siluanus archiepiscopus expirauit. Fit ob hoc cunctis stupor et admiratio inaudita Undique mulierum et virorum necnon et puerorum confluit multitudo. lachrimarum effusione terra madet: voces / lamentationes / vlulatus / gemitus et suspiria in rama sonant quilibet se reum eo quod in Siluanum commisisset veniam poscens clamat. Per totam autem sequentem noctem. gemitum multitudo ab ecclesia non recedit. Itaque mane facto clero ad antistitis venerandi funus preparato. corpus eiusdem ad nazareth ecclesiam honore congruo deportatur: tam illius ciuitatis quam istius scilicet bethleem populi multitudine comitatum. in qua quidem ecclesia nazareth corpus illud venerandum humauimus vt dicebat. longa certe adhuc verba ac etiam admiranda presulis modo merita plene promerentur: sed quia dicendorum pregrandis paret area. eiusdem venerandi presulis actus finiam: quedam alia non minus grandia breui verborum scemate narraturus.

¶ Aliud exemplum de duobus paganis. Ca.9.

Enarrandum puto quoddam satis mirabile. quod partim relatione veridicorum testium / partim oculorum visu didici. Duo viri nobilissimi et rebus transitoriis locupletes. licet catholice fidei veritatis inscii: tamen vt in gentilium ritu geniti satis boni. gloriosi Hieronymi mirabilia audientes. ex ciuitate Alexandria multis adunatis opibus deuotione eiusdem feruidi ceperunt iter: vt eiusdem gloriosi Hieronymi reliquias visitarent. Cumque iam incepto itinere quoddam a tramite deuii introissent nemus: vbi nulla hominum aut equorum vestigia videbant: beati Hieronymi inuocantes nomen eiusdem se custodire tradiderunt. In eodem siquidem nemore quidam princeps latronum habitabat habens sub se plures quingentis latronibus. hos et illos ad aliquod predestinans iter vt transeuntes interficerent. et ad eundem et ceteros spolia reportarent Is itaque princeps hos transeuntes intuens tribus conuocatis latronibus

vt ad eos interficiendū accederent iperauit. Qui sui principis implere cupientes iussa assūptis armis illorum qua gradiebant alexandrini cōcito cursu tendūt Magna siqdez gloriosi hieronymi merita/magna ⁊ pdigia forte vt puto a sanctis modicis talia nunq̄ visa. Accesserūt latrones vt transeuntes mactēt. Sed dum prope fuerūt quos pri⁹ solum cernebant duos paulominus innumerabiles esse vident inter quos quidā vir preibat tā to lumine circūlustrās vt intuendi in eum aliqualiter fas nō eēt apphēdit timor/stupor ⁊ admiratio hos latrones. Quid aliud possint facere nesciūt nisi ad latrones alios remeare. At vbi iā forent a longe redeuntes retro uersi solū duos (vt pri⁹) hoies re uiderunt. Mirātur nimis latrones et se illusos arbitrātes cepe runt ad transeūtes homines retrogradi. At vbi appropinquauerunt vti prius viderant nūc viderunt. magis ac magis stupefacti latrones cernentes in vacuum se redisse terga verterunt: ⁊ velociter ad suū q̄d hij fecissent expectantē principem deueneṙt Increpat eos princeps quid tā diu peregissent. Sed cū rem gestam audisset eos insipientes et fatuos existimās. duodeci aliis latronibus cōuocans cum eisdē versus transeūtes homines mittit cursum. A longe duos cernūt sed ppinqui vti primi viderāt sic ⁊ isti. Eorūdem ptinus tremunt bases/ trepidat cor/ fiunt velut amentes/oi vigore animi destituti. Tandē i se redeūtes eos la tenter sequunṫ cupientes q̄d de inceps accideret edoceri. Trepidant vero hui⁹ nescij trāseuntes hos videntes hoies ⁊ interi se q̄ hi sunt auide pcontanṫ. Deniq̄ iā ad occasum solis iclinata die cū quid faciāt in nocte nesciant illos duodeci latrones viatores estimātes ad eosdē consulendū statuūt declinare. At vbi ad latrones veniēdi iter carpūt eosdē solū modo duos cernūt/quo latrones vigorē adepti transeūtibus et ipsi ptinus obuiauerūt/ qui oēs simul iuncti se inuicē salutauerunt. Interim interrogāt latrones qui sint/vnde veniant/ et quo pgant. At illi/viri (inq̄ūt) sumus de alexandria veniētes petimus bethleē vt gloriosi hieronymi reliquias visitem⁹. Ad hec latronū princeps. Qui inq̄t illi viri fuerunt qui hucusq̄ vobiscū tm̄modo veniebāt. Mirātur hos talia fari viatores: et se postq̄ nemus intrauerūt neminem nisi ipsos ⁊ tres alios vidisse vel audisse dicunt. Que gesta fuerunt tunc princeps latronuz narrat: illos obsecrās vt ipis ob quam causam hoc acciderit si agnoscāt debeāt iudicare. Qui

bus illi ob aliam causam nisi qr sancti hieronymi custodie se dederũt: hoc euenisse se nescire dicũt. Ad hec latrones spiritu sancto (qui vbi vult spirat) subito inspirante omni quem habebant ferocitate deposita in terrã eorum pedib⁹ prouoluti pro excogitatis flagitiis veniã postulantes illos ad alios latrones pduxerũt. Sed quod iam dicam nõ minus patet ad contuendũ: hora prima noctis ad latrones expectantes deueniunt. Post hec quid eis acciderat declararunt. eosdem suppliciter exhortantes vt his flagitiis solitꝫ iam expulsis ad gloriosi hieronymi visitãdum cadauer secũ irent. Fit his verbis ceteris latronib⁹ irrisio. Promittũt siquidem suo principi ⁊ illis aliis necem durissimaꝫ si audeãt amplius ista fari. Nõ cessantibus autem illis priora iterum loqui verba latronuꝫ ꝙ plurimi canis rabie furibundi mox in eos insurgunt ensib⁹ denudatis. Potuerũt nempe rumpheas eleuare: sed ipsis gloriosi hieronymi auxilia postulãtib⁹ enses illi reponere donec illi qui fuerãt occidendi a hieronymo glorioso auxiliũ postularẽt nullatenus valuerunt. O ineffabilis nostri clementia saluatoris: quot modis quos vult facit ad agnitioneꝫ sui nominis deuenire. Repente hec tam insueta omnis illa latronum videns cõtio/ altis deo ⁊ glorioso hieronymo vocibus debitas agunt laudes eiusdem se vouentes reliquias visitare. Facto ergo mane plures ꝙ trecenti homines qui tũc temporis ibi erant talia ppetrãtes cuꝫ eisdem alexandrinis ex illo exeũtes nemore ad gloriosi hieronymi tumuluꝫ deuenerũt: cunctis hec tam insueta prodigia enarrãtes. Baptizant itaqꝫ gentiles alexandrini: et cunctis mundi vanitatibus conculcatis religiosam in quodam cenobio ducunt vitam. latrones autẽ similiter ad lucem veritatis sanctecꝫ et laudabilis vite semitas diuina gratia et gloriosi hieronymi meritis peruenerunt.

¶ Aliud miraculum de duobus iuuenibus romanis. Cap.10.

SIcut Constãtinopolitanis litterꝫ hac de re michi specialiter directis transacto nõ lõgo dierum spacio intellexi simile pene miraculum illi quod supra fatus sum in vrbe Constantinopolitana duobus accidit romanis iuuenibus: a Romana vrbe bethleem venientibus ꝓ gloriosi hieronymi corpore visitãdo: quod tractabo sicuti breui⁹ potero. Cum ergo illi duo iuuenes cuidã appropinquarent ru

ri ab vrbe Constātinopolitana
per scȝ duodecim forte miliariū
distanti spaciū: anteq̄ rus duo=
bus miliaribus introirent: eadē
fere hora in loco quorsum iuue=
nes veniebant duos contigerat
homines interimi. Quorū mor=
tis rumore predicto resonāte ru
ri loci eiusdem viri insimul con=
gregati/circunquaq̄ quis horū
interfector fuerit ceperūt inqui=
rere vehementer. Cunq̄ diligē=
ter ꝑquirerent: adesse circum ne
minem nisi predictos iuuenes q̄
iam prope venerant reperiētes
eosdem protinus tenuerunt: ab
eisdem credentes fuisse homies
interfectos: mirantur itaq̄ hui⁹
ignari iuuenes horū se nil scire
totis nisibus verbisq̄ cōiurabāt
At illi eorū pro nichilo cōputan
tes verba: captos eosdeȝ ad rus
conantur cōducere festinanter.
Post hec de rure (quia ad eosdē
ruris viros non spectabat) cum
accusatiōibus ad Constantino=
politanū dominū capti iuuenes
destinantur. Quin ne nimis lon
gus fiam verbis: quod non fece
rant tormentorū rigore iuueni=
bus iam confessis adiicitur mo=
re solito sentētia decollādi. heu
quale cor audiendo tot lamēta
innocentiū (quos ꝛ iuuentutis ꝛ
pulchritudinis maxima venu=
stas et ortus nobilissimus deco
rabat) posset se a lachrymis con
tinere? flētes itaq̄ iuuenes gra

uib⁹ pallidas facies lachrymis
irrigatus vlulatus/ gemit⁹ ꝛ su
spiria promere nō cessantes: glo
riose dicebant/ hieronyme hoc
tale ne est premiū qd̄ obsequen=
tibus prestas? Et tale quod la=
bore tui meruim⁹ itineris? heu
romana vrbs nostri prescia or=
tus: nō sic te credebamus nesciā
nostri finis. Ad locū nanq̄ tanti
supplicij ibidem gentiū multitu
dine maxima expectāte: innoxij
iuuenes cōducuntur. O ineffabi
lis misc̄dia dei nostri qua celuȝ
redundat et terra: nec vlli ad se
currēti obliuiscitur misereri. fle=
xis in loco quo plectendi erant
genibus: in celum vtiq̄ iuuenes
manibus eleuatis. gloriose hie
ronyme magna voce inquūt no
stre salutis ꝛ auxilij portus/ no=
streq̄ spei anchora saluberria ꝛ
vitalis hac inclina hora nostris
indignis supplicatōnibus pias
aures vt si hoc quo punimur sce
lus nō gessimus: tuas liberatio
nis opes pietate solita sentia=
mus. Qd̄ si fecimus exigente iu
stitia cōdemnemur. hec vbi di=
xerunt colla extendunt carnifici
bus ferienda nil dicentes aliud
q̄ succurre/succurre gl'iose hie=
ronyme. Quid mirū si tot lachri
mis cunctoꝝ ad se currentiū mi
sericors opifex hieronym⁹ se a
miserando nō potuit abstinere?
cum circūstantium omniū ꝛ car
nificum corda etiā ad cōpassio=

nem mouerentur. Eleuatis siq̄=
dem ensibus iuuenū carnifices
colla feriunt: ac colla ꝑcussionū
signa vti porphyretici lapides
forent recipiunt. Mirant̄ carni=
fices credentes ictus se fefellisse
Denuo eleuant vt plus possunt
enses ⁊ feriūt: sed tamē vti ꝓus
insensensibilia iuuenū colla ma
nent: ac illi iterū atq; iterum fe=
riunt: sed enses vti essent palee
iuuenes sentiunt. Oritur ex hoc
inter astantes admiratio: et stu
por vehementissimus oēs capit
hincinde gentiū ad tam insuetā
visionē confluit multitudo. Au=
dit hec et ipse sententie lator et
currit: iubetq; carnificibus vt se
vidente denuo feriāt. Et cū om=
nino de illesa iuuenū colla ma=
nent stupēs magis ac magis iu
dex tanti ignarus miraculi nil
aliud scit cur hec fiant q̄ venefi
cia cogitare. Precepit itaq; mi=
nistris om̄i mora postposita nu=
dos trahi arsuros iuuenes rogi
flammis. Circa illos mox copio
sus ignis accēditur: infunditur
lignis oleū ⁊ pix vt eorundē vi=
ta citi⁹ destruatur. Quid miran
dum si compos ꝓtegendi ab en
sibus gl'iosus hieronym⁹ a flā=
mis etiā suos se inuocātes sedu
lis vocibus iuuenes potuit libe
rare. Sursum ignis flāme in im
mensum scādunt ⁊ iuuenes sub
alis consistentes gloriosi hiero
nymi salubriter permanent: ve=
lut in ameno si quiescerent viri=
dario et iocundo. Postremo iu=
dex vtrū hoc sit ascribendū mi=
raculis an veneficijs certius cu
piēs experiri: vt si hi dieb⁹ octo
suspensi viuerēt quo vellēt abi=
rēt soluti ⁊ liberi censuit. Suspē
sis itaq; illis mox gloriosissimi
hieronymi p̄sentia minime de=
fuit: qui plantas manib⁹ tenēs
pedum illesos ⁊ viuentes statu
tis diebus mirabiliter cōserua=
uit. Currunt ergo octauo die to
tius ciuitatis ⁊ circūiacentiū vil
larum viri. Currit et iudex. cer=
nunt clare gloriosum miraculū
patefacientibus que viderūt: q̄
ad custodiēdos iuuenes fuerāt
deputati mirantur omnes: voci
bus in excelsis laudes peragūt
creatori ⁊ glorioso hieronymo:
mox de eculeo innoxij iuuenes
deponuntur: ⁊ maximis honor=
exequijs ab omni populo vene=
rantur. Uerū ceu in vrbem Con
stantinopolitanam capti et do=
lore vehementissimo grauati in
trauerunt liberi honorifice. Et
cum gaudio ineffabili exierunt.
Et tandem annuente deo a mul
tis Constantinopolitanis popu
lis comitati Bethleem attingē=
tes: veneratione debita glorio=
sissimi hieronymi reliquias visi
tauerunt. Statimq; deposita se
cularium omnium rerum cura et
habitu cenobium in quo glorio
sus vixit hieronymus intraue=

runt. ꝛ vacantes die noctuqꝫ penitentie ꝛ oratiōibus celebri vita sanctitatis perspicue in p̄dicto cenobio adhuc ꝑmanent.

❡De symonia monialiū exemplū terribile. Cap.xj.

MAgne admiratiōis gaudij deuotionisqꝫ causa precedens iuuenū miraculum extitit sed multe formidinis constat sequens in sacris ordinibus maxime constitutis. Apud superiorem thebaidem quoddā dominarum fuisse ante duos annos dicitur eximium et diues monasterium/omi pulchritudine ꝛ excellentia decoratum. in quo pene ducente dn̄e vita honeste religionis/reclusione cōtinua/decorisqꝫ et ornatis moribus permanebant. Ad hoc quib⁹ insunt figāt aures: ne qđ vna hauserit auricula/effundat altera. nā q̄tuncunqꝫ sana sit nauis et integra: modicum immo nichil prodest si alta volens secare maria paruum (quod fundo inest) foramē reliquat: vt dira naufragia non admittat. Cur hec sim fact⁹ presentis narrationis hystoria reserabit. multis itaqꝫ pollēs p̄dictum monasteriuꝫ virtutibus vnum tamē pessimū quo ruit symonie vicium retinebat. nam instigante dyabolo in eisdeꝫ dn̄abus hec obseruabatur abusio: vt si quā vellent in monialem recipere. non tantū intuitu charitatis ꝛ misericordie: recipiēdeqꝫ monialis bonitate/ q̄tum desiderio recipiebant pecunie. nulla enim in monasterium intrare mansura poterat: nisi certe pecunie q̄titas secum iret. In hoc si quidem monasterio erat monialis quedā dn̄a etate grandeua: q̄ ab infantia sua i ieiunijs ꝛ orationibus oīqꝫ terreno soluta ceno deo vixerat: q̄ vicium illud ꝙ plurimum abhorrebat. Cui nocte quadam (vt erat solita) i oratione posite gloriosus hieronymus apparēs locū illū immenso lustrās lumine: precepit eidē vt ad abatissam ceterasqꝫ illius cenobij moniales mane pergeret nūcians ꝙ nisi a peccato iam inueterato manū extraherent: vltionem diuinam subito expectarēt. his dictis disparuit. Perterrita visione insueta sanctimonialis domina. quis hic fuerit iubēs talia nūciari in seipsa auide pertractans: totā illam noctem peregit insomnem. Crepusculo diei adueniēte oēs in capitulo moniales ꝓpulsato tintinabulo cōgregauit. Quib⁹ admirantibus ad que tanta forent festinatiōe in capitulo conuocate: sanctimonialis dn̄a in earū assurgēs medio que viderat ꝛ audierat oīb⁹

patefecit. fit illico monialib⁹ cū=ctis ex hoc irrisio: hāc exclamāt fatuā/multisqꝫ garriunt derisionib⁹ hanc forte illa ebrietate nimia somniasse. Illa ṽo accepta ꝯtumelia patientie se scuto muniēs: de earundē siquidē ꝑtinacia nimiū dolēs: sꝫ de sua despectiōe gaudens ad solitas rediit orationes: supplicās cōtinue ne suis monialib⁹ qđ audierat eueniret. transactis igit̄ dieb⁹ decē nocte media p̄dicte sctimoniali dn̄e hac ꝓ re deuotis orōnibus incūbenti. gloriosus iterū apparuit hieronym⁹ eidē: ꝛ vt q̄ p̄us nūciauerat monialib⁹ denuo intrepide nūciaret allocutiōe mādauit benigna. Ad queꝫ illa. q̄s inq̄t es dn̄e talia michi mādās? hieronym⁹ inq̄ens ego sum. ab eiusdē euanuit oc̄lis. Illa ṽo sciens earū duriciaꝫ q̄d ageret/q̄d ve diceret nesciebat. Tādē malens a monialib⁹ insana ꝛ ebria reputari q̄ꝫ diuinis cōtraire p̄ceptis cōgregat̄ꝫ iterū monialib⁹ q̄ viderat ꝛ audierat studuit intimare. Ast vt eā assurgere moniales pestifere cōspexerūt diuini inscie iudicij sibi affuturi de ꝓximo: anteq̄ꝫ verba inciperet e capitulo cum magnis cachinnationib⁹ exierūt. Quin trāsactis insup dieb⁹ trib⁹ dormienti p̄dicte sanctimoniali dn̄e gloriosus hieronymus ineffabili quasi societate vallatus angeloꝝ nocte apparens media eā excitauit: et q̄ꝫ iussit protin⁹ vt de illo exiret monasterio nec subito futuram sententiā expectaret. cuꝫ illa ṽo mult̄ꝫ lachrymis supplicaret ne hoc fieret. gloriosus inquit hieronymus ad abatissam et ceteras pergito oī mora postposita eisdē nūciās q̄ nisi peniteāt hac nocte diuinā sentiēt vltionē. Si aūt in sua ꝑmāserint duricia statim exiens: ampli⁹ ī monasterio ne moreris. his finitis abscessit. hec ergo audiens sctimonialis anxia plenaqꝫ tristicijs capitulū adijt: ꝛ cāpanā cepit vehemēter vt capitulum sctimoniales accederent resonare: q̄ abbatissa de somno euigilās cognoscēsqꝫ ab hac esse pulsatā cāpanā: iracundia ad capitulū properauit. Ad vbi illā vidit diris eā minis increpās nullū voluit audire verbum ꝓmittēs q̄ nisi cessaret hec agere: secū amplius in monasterio nō maneret. Cui sctimonialis dn̄a ne tardes inquit queso agere q̄ ꝓmittis ꝑfecto me noscas hoc in loco ampli⁹ nō mansurā. gloriosus equidē hieronymus apparēs michi tm̄mō: hoc statim monasterio futurū iudiciū patefecit. hec audiens abbatissa deridere cepit: hāc estimās vesano capite ista fari. Et ostiariā cōuocās iussit vt hāc de monasterio effugaret: mādās eidē vt aliquali hora si extra dimis=

sam postmodū faceret introire. vt sic ab inceptis opib⁹ iā cessa-ret. hac de re leta sāctimonialis dn̄a q̄to citi⁹ potuit a monaste-rio est egressa: lachrimis tn̄ pfu sa doloribusq̄ repleta pro his q̄ mōasterio nouerat euētura ter-ribilis siquidē deus fortis atq̄ potens et q̄s resistet ei⁹ heu⁹cur eum hoies nō formidant q̄ tātū irritant eius irā: scientes se nul latenus posse ab ei⁹ fugere ma-nibus: vt eius eos magnū et in-enarrabile iudiciū nō cōprehen dat: Saltē his miseri terreant exemplis: audiant qui in suis cō fidunt diuitijs quiq̄ in irā con-citant excelsum dn̄m sue auari-cie siccitate: quale huic monaste rio a deo propter pecunias fa-ciem auertēti: de celo est iudiciū iaculatū. Pene limen ostū sancti monialis dn̄a excesserat: cū subi to totū corruit monasteriū oēs opprimēs moniales: ita vt ex eis aliqua viua nō remāserit. Sctī-monialis vo illo i quodā venera bili dn̄arū monasterio q̄d apud inferiorē thebaidē situ ē est. hacte nus sanctitate precipua viuit.

¶ De quodā infideli dispu-tante contra quendam pres-byterum. Cap. 12.

Dignū censui premissis mi-raculis aliqua alia diuini cōtra peccantes manifesti iudi-cij declaratiua iungere vt si for te preiudiciorū multitudine pec catorū corda tenacia ⁊ plusq̄ la-pides in carnea cōuertātur qua tinus cū se ob peccata cernerēt beluas: rationē ⁊ cognitionē sui conarentur vt fierent homines adipisci. Abiecta etenim ratione qua sunt hoies: infra bruta ani malia rediguntur.

Grecorum quidem heretic⁹ die quodā in hierosolimi-tana ecclia publice disputabat. Cunq̄ sacerdos ob sue partī de fensionē auctoritatē quādā glo riosi hieronymi allegaret vt gre ci destrueret rationes: temera-rio pestifer grecus ore fuisse hie ronymū gloriosum totius veri-tatis lumen mentitū nō erubuit voce fari. At q̄r voce talem neq̄ ciam perpetrauerat vocē dein-ceps nullatenus formauit.

¶ Item de alio infideli ar riano. Cap. 13.

Quidā insuper alius here-ticus pestifer arrianorum in quadā disputatione cuidam gloriosi hieronymi auctoritatē contra eum inducenti vt menti-tur sua temeritate respondit: su bito fuit diuina vltione percus-sus: nam nondum verbum voce finiens clamare per totum illū diem sine aliqua cessatione non desijt miserere hieronyme glo-

riose: quia a te penis durissimis torqueor. Et hoc per totum illū quantis vocib⁹ poterat clamās hora completorij miserabiliter cunctis qui ad hec concurrerāt cernentibus expirauit.

¶ Item aliud miraculum de ymagine sancti Hieronymi vulnerata per Arrianum hereticum. Cap.14.

Hereticus quidam alius pestifere heresis arriane (cui ante meū obitum finē pius imponat dn̄s) in ecclesia syon gl'iosi hieronymi ymaginē cernens: vtinā sic (inquit) te cum viuebas meis manibus tenuissem: q̄ te meo gladio iugulassez. hec vt dicta dedit gladiū euaginās: tota vi ipsum ymaginis gutturi infixit. q̄ magnus iste hieronymus tot faciens miracula inaudita: cui scd̄m opera similis nō apparet. Potuit equidē imbecillis in ymaginis gutture gladiū figere dextera. Sz de ymagine gladiuz ⁊ de gladio manū quousq̄ res innotuit extrahere nullatenus fuit compos. mox quoq̄ ex percussionis loco tanq̄ ex hominis corpore viui sanguinis vnda fluxit: que vsq̄ modo p mira culo declarādo fluere nunq̄ cessat. Eadē insup hora qua res sic acta est. Judici i atrio existēti idē hieronym⁹ doctor exími⁹ cū gladio gutturi infixo apparēs p offensione huiusmodi vindictā fieri postulauit: narrans equidē sibi facta. Et hec dicēs abijt. Stupefactus itaq̄ iudex cuz ceteris ad eccl'iam pperās hereticū manu gladiū ymaginis gutturi infixū tenentē reperit: q̄ ptinus vt hi videbāt manū fuit compos a gladio remouēdi. Captus itaq̄ hereticus in sua pmanens duricia ob aliud se nō dolere nisi q̄ viuum nō teneret sanctū hieronymū garriens: a populi multitudine lapidibus/ lignis/ ensib⁹ et lanceis iugulatur.

¶ Aliud miraculum de liberatione nepotis Cyrilli a captiuitate sua. Cap.15.

Nepos me⁹ Johānes quem agnoscis oī fulgēs pulchritudiue (quē michi in locū filij adoptaui) vt puto tibi pridie quod ei euenit enarrauit. Sz tñ vt pstantius memorie cōmendetur/ silentio nō trāsido. Captus itaq̄ idē Johānes ante duos annos a persis ⁊ persarū regis mīstris venditus: pter eminentē suaz pulchritudinem ad regis exercenda obsequia deputat᷑. Cunq̄ p annū in regis curia nō paruo dolore ⁊ tedio pmansisset: eodez reuolutionis anni die prandenti seruiens regi pre tristitia se a lachrymis non potuit cōtinere. hoc rex intuēs lachrymaruz ab eo auide q̄rit causaz: qua cōgta

in quodam eum castro quibusdam precepit militib⁹ custodire Sequenti autē nocte ipso in eodem castro existēte diris lachrymis vndiqꝫ madefacto: in somnis eidē gloriosus hieronymus veniens manūqꝫ eius vt sibi videbatur capiēs ad ciuitatē hierosolimā secū duxit. Et pergefactus mane putās in castro se a militibus retineri in domo qua maneo se inuenit. Qui admiratione velut amēs vtrū in castro vł domicilio meo staret:nullatenus discernebat In se postremo rediens emissa voce dormientē familiā excitauit. Currunt ꝙ ad me famuli adesse Johannē ineffabili gaudio nūciantes. quare dubi⁹ accurrēs quē a persis vinctū putabā presentē cerno. Quo quidē quid ei acciderat enarrāte deo ⁊ gł'ioso hieronymo laudes maxime persoluuntur.

¶De quadā deuota sanctimoniali ad exemplū instabiliū mulierum. Cap.16.

SAnctimonialis quedā domina olm pene pulcherrimam feminarum:etate iuuencula sed animi sapientia valde cana. beati hieronymi deuotissima in quodam cenobio dominarum mł'ta sanctitate(vt opinor) adhuc viuit:cui quod audies dicitur contigisse. Sit mulier hec aliis in exemplū:que huc illucqꝫ per plateas et vicos discurrere nunqꝫ cessant:et sui stultorū hominum illaquantes animas visione:nullo tot dyabol⁹ animas rete capit quot laqueo pessimo mulierum. Sanctimonialis hec (vt omnium etiam dominarum testimonio comprobatur)nunqꝫ (nisi eam maxima cōpellebat necessitas)extra suā cellulā gradū fixit. neqꝫ em̄ aliud agit opus ꝙ aut orationib⁹ vacat/aut lectionibus ⁊ meditationib⁹ implicat aut corp⁹ reficit dormiēdo/aut aliqua manib⁹ exercet opa semper tñ scripturā dñicā ruminando. his dirus serpens antiquus dyabol⁹ opib⁹ inuidēs vt eaꝫ a sancto ꝓposito reuocaret:cuiusdam nobilissimi in penis animū in eiusdē sanctimonialis intātū incitauit cōcupiscentiā:ꝙ nichil posat die noctuqꝫ aliud nisi quō sanctimonialem posset attingere cogitare. Circa monasteriuꝫ vero lumine obcecatus cōtinue pergens:nullū remedium aliud reperire quibat. tāta nāqꝫ inscitie nube caligat⁹ extitit: vt multotiēs se suis perniciosis turbatum affectionib⁹ cernēs voluit se aq̄s tradere suffocādū. Stulti amorꝫ stultū iuuenē cathena de die in diem stringit vt hec ad sctimonialis aures resonent ob suā nō audet pudiciā. Qua de re omni ad hoc auxilio destitutus

inueniens/quendā magū venefi cia venis ꝛ demonū incātatiōes nephandis artib⁹ exercentē ma gnā promittit si qđ optat fuerit expert⁹ pecunie q̄ntitatē.tūc ve- neficioꝝ mag⁹ suis carminibus conuocatū demonē decipiēdi cā nocte media festine ad sanctam destinauit monialē. Ad cellulaꝫ itaqꝫ accedēs demon transire vl tra cellule hieronymi gl'iosi ima ginis in cellula picte timore ni- mio nequit limē.mira res augu stine vt multiplicib⁹ patet exem plis tant⁹gl'iosi hieronymi dya bolo timor inest:vt etiam sue pi cture non audeat apparere. nā sicut ab eodē obsesso corpori pre ciosa demonstrat imago:ab eo- dem cōtinuo dyabolus effugat Igitur cōmissum explendi opus neqꝫ spiritus desperās admittē- tem reuertitur: sibiqꝫ negari ad monialem introitum pandit ob gloriosi hieronymi imaginē in- cella pictā. Quem deridens ma gus dimisit.moxqꝫ ꝯuocatū aliū demonem q̄stuꝫ potest mittit ci- tius ad hmōi opera finiēda. Et scđo fit qđ primo: at secundus ꝑ horā forte manens: coactus ce- pit excelsas voces emittere.si me hieronyme hinc sinis recedere: huc vlterius non reuertar. Ad hec stupefacta mulier q̄ oratiōi bus ī cellula inherebat:qđ istas fūdat voces:nimio pauore ꝑter- rita percōtatur,nō cessante dya bolo sic clamare. excitate illius cenobij moniales timore ꝑcusse grādi.tremule ad illam accurre runt cellulā:cruce dn̄i preeunte. Ac vt illū esse spiritum neqꝫ sci- unt.eundē cōiurant vt debeat q̄ de cā huc venerit intimare.nar- rans equidē dyabolus rei seriē seqꝫ gemitib⁹ac vlulatib⁹ miseꝝ pandēs ī ꝛ cathenis igneis vin- ctum a hieronymo retineri/ ro- gat eas vt suis mereat̄ precib⁹ abeundi grām inuenire. at vbi hec moniales audiūt deo ꝛ gl'io so hieronymo laudes reddunt. suppliciter postulātes vt demo- nē hūc nullatenus reuersurū de eodē cenobio effugaret. vix ora tionū verbis finitis dyabol⁹ ma gnis stridoribus ex eodē loco re cedēs magū adijt : eūqꝫ capiens tātis verberib⁹et cruciatib⁹ fla- gellauit:vt ꝑ multa horaꝝ spa- cia ī eo aliqđ vitale signū paulo min⁹ apperet: diris clamās vo- cib⁹mei cruciat⁹ cā fuisti.ad illā me destinans monialē.Certe in te eisdē ꝟberibus vindicabor.in ter hec autē ꝟbera tam horrida mag⁹ cum pene ꝑniciei se ꝓpin- quū cerneret. suas vidēs artes nullū sibi auxiliuꝫ adhibere. ad toti⁹ refugij portū gl'iosum hie- ronymū iam naufragans se diri gēs.gloriose inquit hieronyme huic ad tuā clemētiam subueni misero accurrēti ei solita mie do na pregrandia non denegans.

Promitto nãq; si tuis hac hora adiut⁹ auxilijs pniciei tã horribili nõ succũbã: q̃ deinceps cunctis exut⁹ flagitijs a tuis obseqjs nõ recedam. his finitis: velut fumus ab eodẽ neq; spũs euanuit Per annũ aũt iacuit idẽ magus v̄berib⁹ intm̃ sui corporis ipos qnõ nisi alieno auxilio potuit se mouere. mox idẽ accepta penitẽtia mag⁹ anteq̃ electo surgeret cũctis ɔbust; codicib⁹ qb⁹ artes illas neqssimas exercebat/vẽditis oib⁹ q̃ habebat ꝛ paupib⁹ erogatis. ɔpleto ãno illo se ob penitẽtiã pagẽdã i q̃dã spelũcã claudẽs in heremo i qua p q̃driẽniũ gl'iosus stetit hieronym⁹ multa sctitate vite ꝛ penitẽtie aspitate pollet huc q̃so oẽs iuuenes currãt: ꝛ isani iuuenis exẽplo discãt ne qḋ illi ɔtigit sibi postmoḋ doleant ɔtigisse. Insan⁹ itaq; iuuenis tãtis circũligat⁹ luxurie laq̃is se vidẽs oĩno de sue miŝrime voluptatis desiderio nephãdissimo ɔ̃fraudari quadã nocte laq̃o se suspendit: ꝛ sic infelix tp̃ali vita prorsus ꝛ et̃na se p̃uauit. Ecce quot maloꝝ cãm turpissimuz luxurie victũ fore liquet. nil tam ruine aie pariter ꝛ corporis prõptũ: q̃tum illud nequissimũ arbitror scelus. Ex ipso nãq; homicidia/ebrietates/ɔtentiões ꝛ pene vniuersa oriri mala veteris ꝛ noui testamenti infinitis patet exẽplis: necnõ ꝛ cõtinuis manifestis similiq; experiẽtijs declarat. Ad hoc aũt vt maior iuuenib⁹ detur astutia se tuẽdi. nã stat⁹ vll⁹ periculosior nõ est insipiẽtis iuuẽtutis statui: aliud cẽsui exẽplũ mei nepotis rufi etatis fore decem ꝛ octo annorũ (q̃d q̃ dolore nimio) subrogare. nõ est ambiguuz ista que icipio enarrare magnis tribulationib⁹ mee memorie reuocari: sed tñ vt p̃missum est vt oibus maxime iuuenib⁹ pueniat in exẽplũ: silẽtio illa nequo p̃tire.

¶ Aliud miraculũ cõtra eos qui i ludis delectant̃ de quodam iuuene rufo. Cp̃m. 17.

Nepos quidam meus rufus noie vtroq; priuat⁹ parẽte annicul⁹ ad meas deuenit manus q vtinam ex matris visceribus nõ exisset. ne illi quod sustinet cõtigisset quẽ tãta diligẽtia suo infortunio enutriui vt a plurib⁹ a me genit⁹ putaretur. Crescẽs itaq; idem puer infelix etate sed nõ sapiẽtia/ingẽti pulchritudine corporis: sed nõ aie/decorusq; ꝛ pbus morib⁹/honestate/et bonitate/ꝛ multe sapiẽtie elegãtia q̃q̃ vane decoratus. a cũctis dilectiõe supflua colebatur Is nãq; in decimooctauo etatis sue anno imbecillis ꝛ miserrim⁹ expirauit. ppter quẽ tantus ab omnib⁹ insonuit luct⁹: vt vir per mensem finẽ potuerit inuenire. Sed certe luctus p eo quod euenerat non suffecit: ast ego ei⁹ ni-

mie incūbens dilectioni pluries gloriosuz rogaui hieronymū vt michi qd nepoti meo acciderat reuelaret. Igitur meis annuente hieronimo glorioso precibus obtinui quod gliscebam. Oranti eni michi die quodā hora nona tātus euenit fetor: ꝙ narib⁹ nullatenus poterā tolerare. hec dū mecū tacitas reputās vnde hic tantus adesset fetor admirarer: supra meū verticē eleuatis oculis infelicem nepotem meum vidi terribilis visionis: ita ꝙ in eū visum imprimere nō audebam. nam cathenis igneis circūligatus fornacis instar flammas fetidissimas erumpebat. Ad hanc itaqꝫ visionem subito me tam vehemens timor arripuit: vt dum pluries loqui vellē: formandi vocē nullatenus cōpos erā. Postremo aliquātulum in me rediēs si meus erat nepos voce cepi perquirere tremebunda: ad hec ille vlulatibus ꝛ suspiriis vtinā inqt nō fuissem. ne tam diris essem cruciatibus deputatus. nā scis me tartareis mansionibus ꝑpetuis temporibus ꝑmansurū: heu qd dicā: his dictis tātus michi dolor affuit: vt sim pluries admiratus quomodo vitā protinus nō decessi: longis autē expletis colloquiis: ab eodez suscitatus fui. Cur diuine fuisset mie sic exors: cum in mundo tot virtutibus sic polleret Pro nulla inqt me scias causa fore dānatum. nisi qꝛ i ludis maxime delectabar: ac quia in morte accepta penitētia quasi stulta ignorantia vt debebam postposui cōfiteri: diuinā nō merui veniā adipisci. Et hoc dicēs a meis disparuit oculis. talis autem eo abeunte remansit fetor: vt in locum illum hactenus nullus audeat introire. Ecce q̄tum turpissimū ludi scelus diuine abhorrent maiestatis oculi. timeamus ergo ne nos bonoꝝ rapiat inermes tā repentinus interitus ne non penitere nos vicioꝝ contingat dū tempus inest: qꝛ postmodū penitētia foret frustra. vt igitur christian⁹ tante ruine ludi ꝑcul effugiat nephas. immo vt oī memoria deleatur: exēpla alia q̄ breui⁹ potero subrogabo

Aliud miraculū. Ca.18.

IN samaria quindecim non dum expletis diebus dum miser quidam ludēs quasi oia q̄ habere poterat ꝯsumpsisset gl'iosi cepit hieronymi nomen ausu temerario blasphemare. quē nephanda blasphemie vix finientē verba vidētib⁹ ꝛ stupētib⁹ cūctis mox e celo fulmē veniēs interemit

De aliis tribus contra voluntatem hieronymi ludere volentibus. Cpm.19.

TRibus aliis in tyro ludētib⁹ hoc accidit qđ enarro.

Cum em̄ illi suū vellent incipere ludum (vt hi qui se hoc ab eisdē audisse et totā rei seriē etiā sevi=disse referūt) sic dixert. Quācūq3 potes exerce vim hieronyme q2 te inuito ludū istū alacriter finie mus. his itaq3 dictis suū incepe rūt ludū. Quo quidē primordia to quasi vno elapso instāti se ter ra aperiēs illos solū absorbuit: ita vt ex eis āplius nil fuerit vi=sum.

¶ De milite filiū suū non cor rigente: sed potius ad praua instruēte exēplum. Cpm. 20.

Quod visu noscit verissimo testimonio cōprobat. Id=circo q̄ dico q̄q̄ multis possem cōprobare testibus. tn̄ meipso te ste qui ea visione, ppria didici cō probabo. Juxta meā i qua i hie rusalē habito edē nobilissim⁹ q̄=dam miles fuit trāsitoriis nimiū locuplex. qui vnicum habens fi=liū eiusdē stultissimi amoris ce=citate pcussus non solū a prauis nō eū corrigere: sed etiā ipsemet eū praua instruere conabat. Pa rentes fatui et isti similes/mētis queso oculos huic inclinēt. vt q̄s finis eueniat nō ignorent. multi enī hoies magnas aie et corpo=ris inciderūt ruinas ob prauoꝝ parētū insipiētiā. Crescēs nāq3 illius militis filius cūctis bonis moribus destitut⁹: de die in diē peiorando totū suum tp̄s amit=tens in ludis et blasphemiis cū=ctisq3 imundiciis patre causante annū attigit duodecimnm. Qui quodā aduesperascente die soli=tis cum p̄re ludis insistens. ludū eodem vt gliscebat non habente (p̄mo) prorupit in hec verba. Si q̄d ille pōt hieronymus q̄ ludos phibet iā exerceat. nā se inuito hinc nisi victor non exurgā. ver=bum hoc dūtaxat ipso prosequē te. neq3 spūs in teterrimi homi=nis specie cunctis vidētibus lo=cum in quo ludebant veloci gra du adiens. eundē puerum infeli cem rapuit: sed quo eum detulit nulli hactenus hominū est com=pertū. vt puto eū detulit in infer nū. Eadē nāq3 hora casu ad quā dam mee dom⁹ fenestrā (que lo=co i quo ludētes degebāt pater et fili⁹ exposito sita est) me posue rā/quo me videre fuerat necesse veritate pspicua seriez tā formi dāde rei geste. Discāt igit iuue=nes i iuuentutis tp̄e (qd̄ ceteris est p̄stantius) expetēdis morib⁹ se fulcire. ne vilib⁹ caducisq3 mo ribus iuuenilis anim⁹ informa=tus statū in canicie nequat pmu tare. Qd̄ enī noue charte inscri=bitur de facili non delet. Discāt etiā parentes fatui filios corre=ctionib⁹ et verberib⁹ erudire nec viciorum sinant vepres radices figere nō faciliter euellēdas. ne flendi et hic et in futuro eis succe dat euētus. nā nisi fallor ad eter noꝝ gaudioꝝ patriā veniēdi al

tissima et sine ābiguitate aliqua a paucissimis certe cognita ex-tat via. At vno habito opposito rū alterū p se patet. Eūdi ad perditionē iter latissimū. et multis immo pene infinitis limitibꝰ plenū fore constat. quodlibz eni mortalīū pctōꝝ ad perditionē tramitē suū struit quo dū hoīm non solū paganoꝝ: sed etiā illoꝝ quos sacri baptismatis vnda lauit. nam de paganis nulla oritur q̄stio ꝙ nō dānentur. maiorē fore liquet numeꝝ multiplicibꝰ insistentiuz flagitijs quorū nulla pene vnq̄ cognoscit emēdatio: quinimo respectiue quidez dico. pariter bonis et malis hominibus considératis. non est qui faciat bonū nō est vsq̄ ad vnuz: sed omnes post suas improbas et pessimas ambulant voluptates. Consequenter concludi dz ꝙ ad eterne beatitudis gaudia rarissimi gradiantur. Infinite qui oēs pene sacre scp̄ture auctoritates hoc testantur. Infinita siquidē exēpla possemus pspicaciter intueri ad hmōi veritatē sufficiētiꝰ demonstrandam. hoc ex omnibus vnū censeri decet. nec ab hoc discrepari potest. nullū scilicz ad eterna modo aliquo peruenire posse gaudia. nisi omnibus non particulariter: sed totaliter vicijs extirpatis virtutum studeat itinere properare. his iam fine dato exempla et prodigia modica iā huius operis fini ꝑpinquꝰ breuiter itroducā: et duo precipue ad miranda que venerabili viro nicolao cretensis insule archiepiscopo referente didici p̄mo dicā

¶ Exemplum de presbytero impudico et guloso. Cpm. xxi.

Venerabilis idem archiepiscopus pridie gloriosi hieronymi deuotiōe nimia bethleē veniens: vt eiusdē cunctis honoribus collendas reliquias visitaret. vt totus charitate feruidꝰ redire noluit donec me grauissima sua visitatione eximijs leticijs adimpleret. Qui vti donoꝝ precipuꝰ vt gratissima michi donaria sup abundantissime more solito impartiret. me visitare cōtentus minime. mecum dignatꝰ est iaz diebꝰ pluribus cōmorari et etiam adhuc manet: quod vtinam lōgo tēpore duret. In christo nanq̄ Augustine charissime venerabilis idem pōtifex te salutat q̄pluries Igit michi suoꝝ verboꝝ auido venerabilis idez pontifex enarrauit hoc tale i ciuitate Candia contigisse. Sacerdos quidam suis/sue maiorꝭ ecclesie custos impudicus/ebrietati et luxurie deditus. nondum cōpleto anno miserrime de hoc seculo migrauit. Cuiꝰ corpore in ceterorūz sepulto baratro sacerdotum/vt eius punitio cunctis innotesceret ad exemplum: sub-

sequenti nocte tãtus in ecclesia eiusqꝫ cimiterio fuit strepitus ꝗ rumore nimio in vrbe illa cõmorantes excitati: pauore ingenti velut amentes ad ecclesiam cucurrerunt. Stãt itaqꝫ omnes circa ecclesiam: strepitus vehemẽtes campanarũqꝫ sonitus audientes: sed minime quid vidẽtes diuinam quidem exorant clemẽtiam: quatinus cur ista fiant de beat reuelare. Sed nullu3 exauditiõis sentiunt adiuuamẽ. Diluculo hoc cessante / cuncta que fuerant in ecclesia reperiunt reuoluta / et quasi vndiqꝫ flammis ignium violata. Ad hec memoratus pontifex oratiões indicẽs populo / quid sequenti nocte eueniat p̃cepit expectari. ne nimis succumbam verbis / sequenti nocte duplex strepit⁹ ꝛ pauoris tribulatio est secuta. Qua de re repletus populus amaritudine et dolore cernens nullum sibi a domino adiutoriũ venire: sicut vulnerati qui in monumentis proiecti dormiunt existebat. Die aũt elucescẽte omnib⁹ in ecclesia pro orationib⁹ cõgregatꝭ: gloriosus hieronymus subito septies sole splẽdidior in ecclesiã veniẽs ad altareqꝫ gradiens: cũctis videntib⁹ et mirãtib⁹ ꝑ horã forte sub silentio ꝑmanens obstupenti populo hec propť sacerdotis illius miserrimi cadauer sacris indigne locis conditum ad terrorem pestantiũ ꝯtigisse insinuauit. eidẽqꝫ mãdans vt cadauer miserũ tartareis post resurrectionem oim mãsionib⁹ deputandũ dissepultũ flãmis traderent protinus concremandũ. Alioquin icepta pestilẽtia non abiret: ꝛ sic ab intuẽtiũ oculis est inuisus. Qđ vt ordinauerat letabundus populus ꝓtinus adimpleuit: deo ꝛ beato hieronymo laudes p̃cipuas persoluendo ꝛ sic pestis illa postea cessauit. Quo deiceps beatũ hieronymũ oẽs vnanimiter deuotione maxima colere inceperũt.

¶ Aliud miraculũ de quodã iuuene nomie tito. Cpm.22.

In eadem ciuitate quidam pulcher extitit iuuenis tit⁹ nomine honestis moribus luculent⁹ / carnali non ignobiliori natus progenie: predиues valde totam pene habẽs deuotionem et fiduciam in beato hieronymo. hic siquidem iuuenis virgineo nitens cãdore in eiusdem sancte virginitatis proposito vsqꝫ ad vicesimũ annum probis vite moribus perdurauit. Quo itaqꝫ tempore cuiusda3 sui fratris nephãdo consilio incitatus: spretis tã nobilissimis virginitatis gẽmis auri preciosissimum metallum calcans ad carnis spurcitias et lutum ad fetorẽ luxurie vehemẽter declinãs: puellã quãdam oĩ pulchritudine corporis nitentẽ

sibi in matrimonio copulauit. in cui⁹ amoris retib⁹ ita se capiens quid aliud preter ipsaȝ poterat minime cogitare. de die in diem cepit diuina obsequia obliuisci. At q꜡ miser dereliquit iustitiā ⁊ oblit⁹ fuit deū se absenteȝ: oblit⁹ fuit deus sibi misereri. Cōpleto nanqȝ anno quo cum puella iuuenis insensatus steterat non vt in matrimonio sed causa libidinis explende copulatus: suggerente dyabolica astutia iuuenis frater puelle illaqueat⁹ amore auide diu querēs eiusdē amplexibus frui tādem q̄ optauerat ē adeptus. huc accurrāt iuuenes: et exēplo iuuenis sint astuti. fiūt nota iuueni puelle viro iā pera cta. tacēs idē cogitat auide: quo valeat mō certitudinem reperire. Expectat diebus aliquot se simulans hec nescire. Ast die quadā ordinat vrbem peregre desereus ꝓficisci et latens per diē in ciuitate nocte media domū veniens reseratis seris a puelle seruitrice clā (vt pri⁹ simul ordinauerāt ambo) vsqȝ ad thalamū in quo ei⁹ frater ⁊ vxor in lecto stabāt procedens postulat sibi aperiri. mirātur illi ⁊ timore perterriti vehemēti. pulsanti negligūt thalami ostium reserare. tandē cōfractis seris thalami iuuenis ira et furore nimio fornacis ardētis instar vndiqȝ inflāmatus: vxorē primo euaginato gladio interfecit: deinde sub thoro propriū latentē fratrē inueniēs interemit. his itaqȝ gestis ex ciuitate exiens multo tp̄e per mundum huc illucqȝ errās: cum quibusdam aliis cepit quosdā transeuntes in itinere depredari ac etiā iugulare. Permanenti itaqȝ eidem tiro per decem annos talibus negociis implicato: gloriosus hieronym⁹ salubre refugiū et vitale. die quodā aduesperascente luce in modū mercatoris se monstrauit: ne ille solūmodo habite deuotiōis premiis priuaretur. nā ille q̄uis tot ⁊ tāta vicia abhorrēda cōtinue exerceret: tm̄ in beato hieronymo deuotionē aliquā retinebat ita vt eidē q̄tidie se cōmēdans. boni aliq̄d diebus singulis ad eius honorē facere nullatenus postponebat. Cernēs igitur titius mercatorē nephādis sociis ad solita neq̄cie opa cōuocatis ꝯcito cū eisdē perges cui suvibratis lāceis hieronymo mercatoris instar obuiāt venieti morqȝ i eū insurgēs a sociis eundē p̄cepit retineri: donec ei⁹ lateri gladi⁹ infigat. Deinde manū eleuat interficiendi causa gladiū retinentē vt scelus tm̄ iā valeat explere. Ad hoc hieronymus gloriosus: amore inq̄t hieronymi quē tu diligis loquendi aliqua breuis licētia michi detur postmodū si volueris facito id q̄d optas. Ad hec et titius. Amore

inqt eius quē nolasti et loquēdi ⁊ viuendi licētia tibi vt postulas cedatur/tantum q̄ portas merci monia iā depone. At gloriosus hieronymus Ego ipse sum hie=ronymus. qui huc propter tuaȝ liberationem veni ne michi a te impēsa obsequia in vacuū prete rirēt te tot q̄ gessisti peccaminū iam peniteat: ad te ipsum rede=as ne formides. hucusq; me no=ueris propter tuam salutē aie ⁊ corporis supplicē apud deum ⁊ erga te iratā diuinā iustitiā exti tisse. ne i te dignas exerceret se=uicias. Ad penitētie ergo quam citius perge callem: ⁊ peccatoꝝ onera iam depone. alioquin me non tui habebis custodem ⁊ sup plicē. his dictis hieronym⁹ glo=riosus ab illorū oculis disparuit Ad hec stupefactus titus et qui cum illo erant timore ⁊ admira tione tam ingenti ad terraȝ pro cidens per horam nō potuit ele uari. tunc subito in titum et q̄ cū illo erāt spiritus sancti gratia ef fusa ē ⁊ eos lux celit⁹ illustrauit qui protinus in viros alios iam mutati spretis cūctis spurciciis viciorum ad penitentie tramitē rediere. Deinde ad heremorum ātra deuia ⁊ ignota properātes in magnis se corpoꝝ aspitatib⁹ et vita sanctissima tradiderunt.

¶ Aliud miraculū de quodā iuuene monacho. Cpm.25.

Miraculum aliud (quod ve=ridicorum testimonio soli=dissime i superiorib⁹ egypti par tibus i quodā monasterio fuisse non multis diebus peractuȝ) in tellexi quatinus hominibus et maxie iuuenib⁹ q̄stuncūq; castis prouenīat in exemplū ad euitan dum particulum mulierum/ pre cedenti miraculo addere cogito fore ratū: monach⁹ q̄dā iuuenis et decorus/honestate precipu⁹/ moꝝ matur⁹ et senex virgina vł pudicitiē custos/cunctisq; illius monasterij monachis speculum sanctitatis gloriosi hieronymi amator fuit deuotissim⁹: duode ci degēs annis in mōasterio cō tinuo orationibus vacans ⁊ stu=dio scripturarū. hic amore casti=tatis timens ne cor aliqualiter violaret visus mulierum ineffa=biliter abhorrebat ita vt earum memoriaȝ formidaret. huic pro posito diabobol⁹: antiqu⁹ hpēs et hominum inimicus inuidens sue nequicie inueterate contra eum dolos et artes multiplices incitauit. Cōtinue cogiationū stimulis iuuenem pessim⁹ tenta=tor affligeus: die noctuq; a ten=tationib⁹ duobus mensibus non cessauit. Juuenis vero sepe pro uidus domini et beati hierony mi (cuius dilectionis ardore fer uebat) commendens custodie: victrici dextera tentamēta dya bolica ieiunijs ⁊ orationibus se

muniens triūphabat. Confluāt huc queso iuuenes atq; senes: ⁊ quāti sit casus mulierum fallax pulchritudo hic doceant maxie per exemplum. Cernēs se aspis pfidus dyabolus a iuuene supa ri: tanq; leo rugiens subtiliores nocēdi artes cepit qrere vt iuue nem deuoraret. fit itaq; iter eos pugna grauis. hinc astucijs con suetis castra aduersus hunc iu= uenē struit pessim⁹ inimic⁹: hinc iuuenis oratiōes ⁊ glīosi hiero= nymi ptectio castrorum struunt munitiones: ⁊ vires eorū trium pho nobili vilipēdunt. Interea genitoris ad mortem egrotātis visitationis causa ingruente: ex monasterio i ciuitatē ad pater= nam edem venire iuuenis est cō pulsus. nam se pater dolore ni= mio moriturū: si visione frustra retur filij crebris clamorib⁹ ac= clamabat. Ob hoc dolens mona chus timēs ne mulierū visu cor mundum ⁊ virgineo candore ni tidum violaret: potius (nisi fra= trum sui cenobij fuisset supplica tionibus inclinatus) erga patrē crudelitatē volebat propter do minū exercere: q; eidē infirman ti compati a monasterio recedē do. Scierat em̄ nil monacho tā nocuum/detestabile et mortale q; vicos et ciuitates ⁊ gentium multitudinē circuire: nulla cer= te pmanet i homie quies men= tis: qui multoꝝ verbositatibus et vaniloquijs implicat. Quod aqua piscibus: monachis idem precipue silentiū operatur. In paterna itaq; manēs ede mona chus diebus tribus tedio vehe menti affectus est q sibi potius videbat thetris carceribus sese fore mācipatū. Cōpleto die ter= tio dum eū cū sorore sua quadā pulchritudinis inaudite infirmi tatis causa pris crura simul cō= tigeret cōfricare et casu sororis dextera ei⁹ tangēte dexterā ta= diris libidinis estib⁹ ⁊ eiusdem sororis inepte ⁊ abhominabilis concupiscētie fuit subito iaculis cor eiusdē monachi instigante dyabolo vulneratū quod pene eam ad illicita et oīno ab hoīb⁹ abhorrēda (nisi extitisset timor verecūdie) inuitabat. Sed heu quid dicā? Que monachis illis inerit obseruātia castitatis qui cōtinue mulierū visibus potiun tur insimul colloquēdo. Sic ma net in castitate homo faciē intu ens assidue mulierum: sicut ma net palea stās in igne. fallax cer te et ruine maxime ppinqu⁹ ca sus ineuitabileq; periculum est. femine pulchritudo timor certe monacho euenit quem timebat ⁊ sibi accidit quod tanto tempo re verebatur. Nec sine maximo exemplo aliorum non enim in il lo iussum est parentib⁹ obedire in quo anime periculū formida tur. A monasterio monach⁹ in=

uite egreditur:sed ardore libidinis tam nephande continue cor inflāmāte nil aliud ꝙ sororꝫ hoc nescientes faciē improbis oculorum visib⁹ videre cogitās:pene nūq̄ fuisse monasteriū recordat̄ Sanatur interim pater:ꝛ monachus excusationibus adinuētis retardat de die in diem ad monasterium remeare.manēte aūt eodem in paterna domo tribus mensibus: hunc monachos hinc patrem et omnem familiam maxima mouet admiratio. cur istū tam vehemēs arripuerit immutatio ꝛ alteratio inaudita Ignorant siquidem causaꝫ rei. Idcirco effectū eos ꝯtingit ignorare. Ad monasteriū cum duobus ad se ex monasterio tandē destinatis monachis reuertit̄: illud referens tediū redeundo/ qḋ ꝓus detulerat exeundo. Cepit itaq̄ in monasterio corp⁹ degere monachi:cor vero a sorore aliquali ter nō recedit. hoc sibi fit studiū scripturarū vt attingat pessima que affectat.hec cōtemplatio diuinorum vt peccatorum moduꝫ inueniat explendorum. Percutitur alien⁹ sui a veritatis cognitione:deui⁹ continue a dyabolo (cui⁹ iugo grauissimo imbecille collū submisit)telis noue libidinis:sicut fum⁹ deficiūt dies ei⁹/ cōfringunt̄ sicut in frixorio ossa ei⁹ ꝛ infirmat̄ dolorib⁹ vita ei⁹. Irrationabili fit,sil'is aiali oblinuiscitur in toto diuinā clemētiā exorare:tota die cogitās q̄s modus appareat habilis vt poculū mortis valeat degustare.heu ꝙ sunt inopes ꝛ miseri ꝛ omnibus bonis egentes ꝛ exules:q̄ a dn̄o se elongant: tāto fit peior brutꝫ animalib⁹ vir in peccatis(quib⁹ ab anima de⁹ maiori spacio elōgatur ꝙ id quo celum a terra distat et oriens ab occasu)quanto eisdeꝫ prestat dū diuina gratia est fulcitus.Cogitāti deniq̄ monacho veritatis luminis nescio ꝛ ignaro:ne phādisseꝫ ꝛ auditui horribilis voluptatis adipiscēde reperire modū:mali cōsiliū seminator dyabolus hoc tale sibi insinuat cōsilium occulto cogitamine vani cordis:vt scꝫ intēpeste noctis medio cūctis dormiētibus veste deposita monachali sumptoq̄ habitu laicali ex monasterio exiens paternas clam adeat mansiones ꝛ domū crepusculo noctis latēter intrans sub thoro sororis lateat: donec dormiente ipsa eandeꝫ accedat sue voluptates libidinis expletur⁹. Placet insane mentis imperitie ꝯsiliū erogatū: studetq̄ ipsuꝫ toto posse ꝙto pōt breui⁹ effectui mācipare.Sequentis igit̄ aduenientis noctis medio:sub silentio ad fores cenobij claues gerens manib⁹ ꝓperat.Sꝫ ad ostia veniens per totā illaꝫ noctem huc illucq̄ discurrēs quo sint ī loco

possita nō inuenit. Stupore et admiratione perterritus cur hec sint nesciens intueri/iam matutiali (qua ad laudes debitas dominicas monachi excubant) ppinquāte hora. ꝯpellitur ille ad cellulam retrogradi manet i cellula idem admirās per diem illum proponit sequenti nocte facere quod nō fecit. Audet imbecillis dextera que nō potest sperat stulta pecus contra leonem pugnans triumphi gloriā adipisci. Quid insensate reris? Putas agere vilis pec⁹ que leo fortissimus hieronymus contradicit? Cessa ymagini gloriosi hieronymi genua flectere. Ipsuz vlterius non salutes: et tibi potestas protinus concedetur vt cadens in foueā quam effodis: vt etiā dira naufragia iam admittas non possunt impensa glorioso hieronymo seruitia quomodo fiant mercedib⁹ vacuari. Retinebat siquidez monachus ille deuius et errans et dyabolico dominio mancipatus ymaginē gloriosi hieronymi tabula insignitam cui diebus singulis antiqua consuetudine flectens genua se eidem pluries cōmendabat. Idcirco vt eius mira clemētia cunctis innotesceret illo euz die retinebat ne malum faceret qđ volebat. Ignorans vero hec monachus ille sequēti nocte ad cenobij iterum fores pergit: sed quod precedēti nocte fecerat id hac fecit. Illi igitur (ne nimis inhaream verbis) per mensem fere vnum singulis noctibus hoc euenit. Completo nanqȝ vt puto mēsis circulo insomnis btūs hieronymus sanctissimo cuidā illi⁹ monasterij monacho apparuit in strato suo quiescēti nocte: eidem reuelās quid iste monach⁹ faciebat: mādansqȝ illi vt debeat eidem sic enarrāti declarare: quomō ipse eū ob sibi impensaz reuerentiam custodiuit vt ostia non videret ad cogitatum perpetranduz scelus: et ꝙ nisi velox de inceptis subsequatur emendatio sese de ipsius custodia remouebit: discessitqȝ ab eodem. mane autem facto que viderat monach⁹/alteri monacho enarrauit. At ille se qđ hic dicat non intelligere pluribus detestās sacramentis: cepit dicere sibi propter cerebri vacuitatē hec somnia euenisse. tacet monachus et recedit. hic gaudens proponit nocte sequenti nullam amplius exhibens solitā hieronymo reuerentiam ostia monasterij ad nequam opus (quod tamdiu affectauerat peragendum ad suum libitum) reserare: vt dicam breuiter quod miser diu hiante aio cogitauerat mala operandi a hieronymo honore solito ꝑus to sibi tradita ptāte vt voluit sic efficit: sȝ tamē in fine gloriosus

hieronymi clementia non defecit. Recedēs itaq3 ille de monasterio nocturna hora alieno habitu ocullatus patris domū adueniens p diē illū vndiq3 circuiuit. Cunq3 noctis crepusculo domū intrasset ad lectū in quo virgo soror quiescere tunc solebat clam pcedēs tādiu sub eodē latitauit. q̄diu sororē dormire potuit estimare: tūc inde exiens expoliatis vestib9 sororis se dextero lateri applicauit. Ad hec soror leui somno dormiēs excitat 7 virū se iuxta manu sentiens 7 admodū expauescēs: diris emissis clamorib9 ad se oēs pariter vocauit. Currunt ad puelle thalamū cūcti cū lumine 7 tandē in lecto inueniūt hunc iacentē: mirant parētes 7 stupēt. Cernunt hoc cūcti qui cōcurrerāt 7 cōdolent. Interrogat a filio pater discriminis tanti cām reatū suū filius silentio ↄfitet vt em dixi voluit gloriosus hieronym9 tunc suā stultitiā experiri: vt in posterum hūilior 7 astutior fieret ad cauendū 7 in prelio se tuenduz: et ne ampli9 exēplo hui9 de sua sanctitate quis confideret 7 speraret. Quāto em inest maior homini sctitas dū i mari mūdi huius pcelloso et inimicoꝝ agminibus pleno imbecilli carnis nauicula nauigat: tāto maior esse dz timor 7 astucia se tuēdi. infinitas pessim9 ille tētator dyabolus nocēdi possidet artes: qui incautus pgit: leuissime capietur. Qui in cūctis timet ab oib9 dyabolis hic timet. Certe pl9 nil nocet q̄ spreto cōsilio alioꝝ (vt ppria volūtas pcipit) ambulare. Qui sue tantū volūtati crediti cūctis q̄ facit finē odibilē adueniet. magno exēplo iā finito cunctis timor de fragilitate nostra maxima 7 dyabolica calliditate 7 astutia nobis oibus demōstratur: magna 7 spes venie peccatorib9 declaratur. Cernēs nāq3 se monach9 sic a dyabolo detur patū delusuz ac etiā in tāta miseria captiuatū: ptin9 suffragijs gloriosi hieronymi (cuius semp deuotus extiterat) suā miseriaz et culpā vehementissimaz recognoscens in seipsuz rediit: et de eadē paterna exiēs domo oi retardatione abiecta lugēs et dolens ad fontem pnie pperauit. Deinde vero in suo monasterio p duos annos in tāte abstinentie se asperitate afflixit: vt foret cor hoim insufficiens cogitare. Et completo annoꝝ duoꝝ spacio ante dies modicos ex hoc seculo feliciter expirauit.

¶ De cardinali odiēte sanctum hieronymū. Ca. 24.

Venerabilis Damasij portuensis epi pridie recepti litteris aliqua eis inscripta cor de auido intellexi q̄ ob ei9 reue=

rentiam non omittã. Rome cardinalis quidaȝ Celestinus noĩe gloriosi hieronymi emulus ⁊ detractor. dum die quodam in conuentu existens cardinaliũ more solito ore audaci ⁊ temerario in eiusdeȝ iniurie verba ꝓrũperet dolore subito viscerũ impellente ad occulta nature loca ꝓperãs viscera oĩa ꝓtinus emanauit: ⁊ añq̃ illinc recederet expirauit.

¶ De alio deuoto cardinali hieronymũ colente. Ca.25.

Alius quoq̃ presbyter cardinalis Andreas noĩe isti non similis: sed gloriosissimi hieronymi deuotus atq̃ cultor pridie in eadem romana vrbe multis circũstantib⁹ expirauit. Qui tum iam in eccl'ia esset peractis exequijs q̃ solẽt fideliũ tumulandis exhiberi corporibus: assistẽte summo pontifice cũ pene toto clero ⁊ populo romanoꝝ qui ad eundẽ Andreã cõuenerãt honorandũ. emissis vlulatibus ⁊ crebris gemitib⁹ in feretro cunctis stupẽtibus ⁊ veluti amẽtib⁹ effectis tanq̃ si a somni dormitatione excitaret: mirabiliter exurrexit. Cũq̃ a romano pontifice (remoto de ecclesia maiori btĩ Petri apl'i vniuerso ppl'o clausisq̃ foribus) īterrogaret: intulit ista ṽba. Duȝ starẽ diuino examini iudicãdus ⁊ iã ꝓpter vestiũ ⁊ ciborũ quibus hacten⁹ vsus eraȝ nimiã superfluitatem tartareis cruciatibus cõdemnarer. subito adueniens quidẽ sole splendidior niueq̃ candidior quem fuisse gloriosum hieronymũ ad seinuicẽ referentib⁹ q̃ astabãt intellexi: pre sidẽti iudici flexis genibus aĩam meo corpori iterũ cõiungi porrectis p̃cibus impetrauit. Quibus finitis ṽbis: in ictu oculi inde recedẽs aĩa (vti cernitis) corpori est cõiuncta. Ad hec mirat summus põtifex: ⁊ ceteri audiẽtes. fiunt hec nota populo extra ecclesiã expectãti: cõfractiȝ ecclesie forib⁹ ꝓtinus ecclesiam intrant omnes magnis vocibus deum et gloriosum hieronymũ collaudantes.

¶ De malis episcopis. Capitulum.26.

Multa nos mentis afflictio cõmouet ⁊ cõtristat intellecto ꝙ plurimi episcopoꝝ deũ et dñm iesum xp̃m cui⁹ vicem gerunt abnegãtes: terrenoꝝ (quorum deus vẽter est) vestigijs inherẽtes: de stipẽdijs pauperuȝ/ de sanguine xp̃i/ delicatissimis ferculis cũ histrionib⁹ ⁊ ceteris diuitibus suam ventris replent ingluuiẽ ad feditatẽ luxurie incitandã. vestimentorũ de die in diem superfluitatib⁹ abutuntur ⁊ de pauperib⁹ (quorũ mercedẽ raptã manu latrocinij deuorãt)

fame moriẽtibus et frigore non curãtes. hi certe nõ episcopi sed dyaboli. Episcopus aũt aut san ctissim⁹ aut dyabolicus: magni certi meriti status episcopalis: sꝫ periculi infiniti. leuissimũ pec catũ aliis iputandũ. grauissimũ episcopo iputatꝛ. põtificis etenĩ vicium i subditos diffundiꝛ p exẽ plum: maiora recipiẽti ratio ma gis crescit. Quod eñ ouium xpi vel negligẽtia episcopi vel exẽ plo in pctã deuiãt: de tot tenen tur dño reddere rationẽ. heu qd Augustine charissime dicã? gra ue nobis inest pond⁹ grauis sar cina. Sꝫ debiles ego habẽs hu meros quid portabo? Angustie michi sunt vndiqꝫ me torquẽtes at dũ graues michi prõptos ca sus itineor: timore maxlo succre scẽte cõtinue affligor ꝛ ꝯtristor. Securi⁹ ẽ episcopalẽ statũ fuge re qꝫ appetere laudo certe epi scopatũ tanqꝫ vicariatũ dñi nri iesu xpi. Sꝫ i illis q in eo vitam agũt militũ terrenorũ qui mũdi põpas ꝛ gloriã appetũt non col laudo: imo eis etiã cõsulo vt eũ fugiãt qꝫtũ pñt. meli⁹ certe fuissꝫ eis cũ terrenis vitã agere terre norꝫ: qꝫ in põtificali culmine hec agẽtes: ad infima et ꝓfundiora inferni loca decidere. tanto p ce terꝫ cruciãdi: qꝫto pre ceterꝫ plu ra donaria receperĩt. Intelligẽs episcoporũ plurimos potius no men gerere qꝫ essentiã potius lu pos rapaces fore xpi ouiũ qꝫ pa stores destructores magꝫ eẽ xpi ecclesie qꝫ rectores. qui christia norum elemosinas depredãtes mercedem pauperũ lupinis fau cibus in superfluitatibus cibor et vestiũ deuorant et cõsumunt quod absurdũ est et abhomina bile ꝛ deflendũ. hec idcirco dixe rim: vt talis abhominatio cũctꝫ gentibus innotescat: quatin⁹ si deum nõ metuũt hoies verẽtes suis aliqualiter abhominatõib⁹ retardentur. Audiant queso hii tales episcopi que narrãda pro ponimus ꝛ saltem aliorum cala mitatibus terreantur.

¶ De helya monacho q per visionẽ episcopũ quendã dã nari vidit. Ca.27.

In superiorib⁹ egypti par tibus in deserto quodã ab hoibus ꝓpter vite incõmoda in habitabili quidã degebat mõa chus helyas noie antiquissim⁹ magne vite sanctitate radians qui i vita beati hieronymi eidẽ familiarissim⁹ valde fuit quem idem beat⁹ hieronym⁹ habuisse spiritũ prophetie pluries enar rauit. hic die quodã (vt pluries michi testati sunt monachi vita venerabiles fideqꝫ digni: qui se hec dixerũt ab eiusdem sancti vi ri ore multotiẽs peraudisse) soli tis incumbẽs orationib⁹ somno repentino adueniente aliqꝫtulũ

obdormiuit: et ecce in visione (quo quidem modo multotiens deus omnipotens grandia et occulta suis fidelibus reserat sacramenta) in palacio mire pulchritudinis ineffabilis et a mortalibus nunquam vise (vt sibi videbatur) erat. Cunque per horam per palacium illud huc illucque gradiens eius admiraretur pulchritudinem tam vehementem vidit quoddam preparari tribunal a quibusdam nimie pulchritudinis iuuenibus sericis tapetis et vestibus: auro gemmis et multa artificij varietate decoratis circumquaque pariete inuoluto: in quo postmodum rex quidam maximus et decorus (cuius aspectus tante erat suauitatis vt nil vellet aliud quis habere) magna virorum sole lucidiorum comitatus societate veniens se posuit vt iudicia exerceret. Inter hec cuiusdam anima quem fuisse anconitanum presulem ab aliquibus ibidem consistentibus postmodum intellexit, a nequam spiritibus cathenis igneis vinculisque victa instar fornacis flammas erumpens sulphureas: deportata maiestati regie presentatur. Que priusquam de aliquo interrogaretur cepit diris vocibus se infernalibus mansionibus dignissimam acclamare hanc inter ceteras maxime assignans principalem causam: quoniam vanis mundi pompis intentus: in conuiuijs et vestibus et huiusmodi stultitijs delectatur. Qui bus finitis lata per iudicem sententia vt penis infernalibus traderetur donec corpori iuncta duplices penas imperpetuum sustineret: mox illam secum ferens omnis illa nequam spirituum turba inde diris clamoribus recesserunt. Deinde alterius cuiusdam anima quam fuisset theodosij senatoris fratris predicti venerabilis Damasij portuensis episcopi similiter intellexit: ante maiestatem regiam circumstantibus multis nequam spiritibus eam grauissime accusantibus presentatur. Cunque a dyabolis in longum accusatio traheretur et nullus ex aduerso aliqua responderet: vir quidam septies sole splendidior: et vt sibi videbatur pene ceteris astantibus eminentior ad regis sedens dexteram in pedibus se erexit. Quo quidem surgente rex manu propria silentium a cunctis fieri impauit: tunc qui steterat omnibus opponens accusantibus hunc suum fuisse fidelissimum et deuotum, et ei continue exhibuisse reuerentiam specialem. eisdem mox loquendi audaciam abstulit et taciturnitatem omnimode prouocauit. Postmodum is flectens ante regem genua huic suo fidelissimo veniam et eternam requiem solita pietate et misericordia infinita clementissime elargiri: ita tamen quod prius commissis in mundo flagitiis in purgatorio purgaretur suis peccatis vt voluit est adeptus. tunc omnis illa nephandorum spirituum multitudo gemens de illo loco protinus se remouit.

Interuallo aũt facto hore vni⁹ iuuenis quidã pulcherrim⁹ con cito gradu per palaciũ veniens ad huncq accedẽs qui tam emi nens ꝛ preclar⁹ in auxiliũ exur rexerat theodosij senatorꝫ se fore dixit a Petro patricio romanorum eius deuotissimo missuꝫ quatinus eiusdem preces exaudiens sibi impetrare a dño filiũ dignaret. Ad hec rex. Quod inquit a filio meo hieronymo Petrus postulat: certe fiet. his omnibus sic finitis a somno illo mox helyas monach⁹ excitatur: laudes imensas deo reddens ꝛ hieronymo glorioso qui diẽ illũ in quo tam mirãda viderat preno tans. eodẽ postmoduꝫ intellexit die episcopũ Anconitanũ ꝛ theodosium senatorem ex hoc seculo migrauisse: quo liquide patet hec somnia vana non fuisse.

¶ Qualiter Cyrillus alexandrinus similitudinẽ vidit hieronymi ꝛ Johãnis baptiste. Capitulum. 28.

Magnam putabas Augustine charissime aliquib⁹ admirationẽ inducere veluti si q̃d nouũ et inauditum eis ꝑponẽs dũ in tuis pristinis litterꝫ quas recepi Johanni baptiste ꝛ ceteris apostolis hieronymum sanctissimum equalem in sctitate ꝛ gloria rationib⁹ sine dubio efficacibus ꝛ visionib⁹ mirificis cõprobabas. Certe nõ est aliqualis ambiguitas verissima ꝛ omni fide ꝛ deuotione dignissima ista fore: nec puto aliquib⁹ ei⁹ vitaꝫ sanctissimã ꝛ eius tanta ꝓdigia hoibus insueta nõ ignorãtibus admirationis aliquid euenire. Sꝫ qm̃ tue tales fuerunt rõnes ad veritatẽ huiusmõi declarandam ꝙ meas leuissimas ꝛ impe ritas nũc illis apponere non deceret omissis oib⁹ visionẽ mirabilẽ quã venerabilis vir Cyrillus episcopus alexãdrinis se vidisse suis ad me (plurib⁹ diebus iam elapsis) destinatis litterꝫ affirmabat breuiter introducam. Post beati hieronymi obitũ gloriosum anno cõpleto: in die natiuitatis Johannis dñi ꝑcursoris expletis matutinis. dũ meorat⁹ põtifex more solito in eccl'ia sol⁹ ante altare eiusdẽ ꝑcursorꝫ dñi gloriosi flexis genib⁹ ipsius gloriã ꝛ excellentiã multa spũs dulcedine ꝯtẽplaret: repẽtino somno ibiđ aliquãtulũ obdormiuit. Et ecce in ecclesiã (vt sibi charissime videbat) binatim quorũdã speciosissimoꝝ hoim vltra hũanam estimationem cãtus alternatim suauissimos hoim cõcinẽtium turba vehemẽtissima miro ordine veniebat. Deinde binatim oẽs ad altare ꝓcedentes et ibidẽ flectẽtes genua ad sedendum singuli in ecclesia se ponebãt. Cũq hoim illoꝝ iã esset ec-

clesia valde plena: post omnes viri duo eminētiores ceteris in toto similes atq3 pares: infinito sole lucidiores/stola induti cādidissima auro ꝛ gēmis vndiq3 ineffabiliter rutilante / venientes ecclesiam pariter intrauerūt:ad quorum introitū omnes in ecclesia residentes ꝓtinus flexis genibus eisdem summā reuerētiā persoluerūt:tunc duo illi viri ante altare ab eisdem reuerētia exhibita in duab⁹ cathedris aureis mira lapidū p̄ciosoꝝ varietate ꝛ pulchritudine decoratis/sibi a quibusdā pulcherrimis iuuenibus preparatis:ambo pariter cōsederunt et sic silentes aliquātulum pmanserūt. Interim facto inter illos silentio: cepit alter eorum duoꝝ alterum impellere ad loquendum.Cūq3 longa adiuicem altercatio oriretur vt quis primo inciperet p̄dicare:ceperunt singuli vt hieronymus Johannis cuius erat die illa solennitas laudes et magnificentias explicare:magnis vocibus acclamare.Quo vnus illoꝝ sermonē mox incipiēs laudes beati precursoris dn̄i tanta loquele dulcedine tantoq3 verboꝝ ornatu necnō ꝛ sentētie grauitate cōtexuit:ꝙ fas non esset lingue hominum declarare.finito itaq3 sermone illo alter(quem Johānem baptistā cūcti qui aderant noiabant)eidē grates referens multiplices.hec circunstantibus ei⁹ honorem ꝛ gloriam est locutus.

¶Uerba gloriosi Johānis baptiste de laudibus beati hieronymi.Capitulum.29.

SOcius iste me⁹ charissim⁹ hieronym⁹ equalis michi in gloria / equalis etiam in sanctitate:mearu3 laudum est hactenus serie3 prosecutus.idcirco dignum est vt eius laudib⁹ nūc insistam.hic vere lux est ecclesie tenebras effugans erroꝝ ꝛ cunctos illuminans homines ꝟitatꝫ claritate cecos. hic fōs est aque sapiētie salutaris:ad quem sitiētes dum accedunt largissime saciantur.hic arbor altissima cui⁹ cacumen celum ascendit.sub cuius doctrine frondibus de suaui eiusdem orꝫ fructu aues celi.sc3 homines ingenio subtiliores/ꝛ vniuersa pecora sc3 hoies parti intelligentes vberrime satiant. hic mecū fuit in seculo heremita ꝛ certe non min⁹me carnē abstinētijs macerauit.hic mecū ꝟgo nitidus atq3 pur⁹. hic etiā mecū ꝓphetico spiritu fuit illustrat⁹. hic mecū doctor extitit veritatis Ego ꝓpter iustitiā ꝛ ꝟitatē vitā corporeā dereliq̄. hic ꝛ si sic vitā nō amisit tp̄alem ꝓpter iustitiā ꝛ doctrine sue pspicacissime ꝟitatē:tp̄s tn̄ suū totū gessit in seculo i martyrio/afflictiōib⁹ et dolore Ego christiane fidei precucurri

nunci⁹ ꝛ gentiũ suitator:hic post
modum veniẽs eiusdẽ extitit su=
stẽtator:ꝛ ab hereticis eãdẽ la=
cerantib⁹ defensator.Ego semel
in baptismate manibus ꝓpriis
xp̃m dñm tetigi in Jordane. hic
ipsum nõ solũ manib⁹ ꝓpriis ha
buit multotiens in altari: sed et
ore ꝓprio mãducauit. hic michi
in sanctitate ꝑ oia est equal':nũc
eni ambo equali eterne vite pre
mio insimul cõgaudemus.hec ꝛ
alia multa ꝓsequente beato Jo=
hãne:q̃ idẽ episcopus Cyrillus
non potuit memorie totaliter cõ
mẽdare:iam hore diei prima ad
ueniẽte:ecclesiam custos intrãs
episcopum intuitus dormientez
eundem manibus excitauit.Ex=
pergefactus itaqꝫ põtifex stupo
re/admiratione ꝛ gaudio admo
dum plenus: que viderat custo=
di cum lachrymis enarrauit. de
inde illo die missam solennissime
celebrans visionem mirabilem
omni populo declarauit.

¶ De quibusdam aliis mi
raculis. Cp̃m.30.

Sunt infinito plura que dici
possent miracula verissima
vtilia ꝛ narranda:q̃ȝ ea q̃ in bre=
ui hoc opusculo sunt in scripta.
Sed ne prolixitate operis aliqđ
legẽtibus tediũ oriatur. vno so=
lum miraculo qđ nondũ expleto
mense in bethleem peractum est
perfectus huic operi finis erit.

¶ Multa miracula. Ca.31.

Die dominico trãsacto post
octauas pẽthecostes oib⁹
meis suffraganeis episcopis : et
multitudie maxima tã viroꝝ q̃ȝ
mulierũ in ecclesia i qua sanctis
simum quiescit hieronymi cada
uer insimul ꝯgregatis:honore ꝛ
reuerẽtia tam debita q̃ȝ deuota
ꝑmo egomet sacris indutus ve=
stibus ad locũ fouee i qua corp⁹
venerandũ iacet accedens terrã
cepi effodere sepulture: quatin⁹
sacratissimũ corpus inde ablatũ
in tumulo marmoreo mira pul=
chritudie vndiqꝫ decorato(quod
hac de cã fuerat fabricatũ)post=
modũ poneretur.Cũqꝫ iã foret
fouea vacuata: cunctis cernẽti=
bus corpus sacratissimum i me=
dio fouee tanqȝ in aere a nulla
parte terram tangens permane
bat integrũ:nec corruptione ali
qua violatum.Qđ inde eleuan=
tes cum odore tam vehementis=
simo ꝛ suaui:vt talem olfact⁹ ho=
minũ nunqȝ sensit:collocauimus
in altari:quatinus a populo re=
lique sanctissime viderent. Quot
autem illo die me cunctisqꝫ qui
aderãt astantibus sunt peracta
miracula gloriosa : explicãdi ea
nullaten⁹ ꝓpos essem.Ceci enim
sexdecim illas reliquias tangen
tes facie:visum protin⁹ recepe=
rũt.Tres ꝑcipue demoniaci ca=
thenis vincti in illã ecclesiã plus

rimoꝝ hominū manibus depor tati:sunt ꝑtinus liberati. Mulieris cuiusdā vidue paupercule puerulus eius vnicus filius in ecclesia fuit pre gētium multitudine suffocatus: quē mater inueniēs dolēs ⁊ lugēs mox in vlnis pueruli cadauer ad foueā in qua sepultū fuerat corpus hieronymi gloriosi deferens:eum ī foueam proiecit:dicēs hec ꝟba. Sancte hieronyme gloriose hinc nō recedā:donec restituas michi vnicum filium meū quē amisi. mirabilis certe deꝰ in sanctis suis/ faciens ꝓdigia insueta. Statim vt terram extincti pueruli corpꝰ tetigit:eidem anima est cōiuncta.

¶ De quodam iuuene resuscitato. Capitulum.32.

Quidam vir cadauer sui filij de sepultura in qua per triduum steterat extractū mox ad foueā illā currens detulit: et illō in foueā sic ꝓiecit:q̄ iuuenis illico fuit vite pristine restitutꝰ.

¶ De visione sancti Cyrilli. Capitulum.33.

Innumerabilia pene forent miracula. que pacta sunt a mane vsq₃ ad vesperas:quo quidē die gl'iosum hieronymi cadauer de fouea dissepultū in altari extitit collocatū.sed tñ ad hmōi miracula vlterius nō procedam vnū quod nocte sequenti accidit nō silebo. In hora quidē vespertina corpꝰ illud sacratissimum in monumento quod preparauimꝰ posuimus. Sed mane monumētum vacuū est inuentum:et corpus sanctissimū fouee pristine inuenimus restitutum. Quod dū ego plurimū admirarer nocte sequenti michi dormienti:beatus hieronymus apparens in visione plurima michi gaudia patefecit:sꝫ inter cetera verba talia michi dixit.nouerꝭ cyrille quod corpus meū de fouea in qua iacet nullatenus extrahetur:quousq₃ ciuitas hierusalem ab infidelibus capietur:quo quidē tēpore Romam delatū:ibidē multo tēpore requiescet. Ad hec expergefactus: que videram cunctis episcopis ⁊ alijs viris catholicis enarraui. Quid aut quando hec euenient aliter nō agnosco. Si quid vtile aut bonum in hac epistola dixi: non meis:sed gl'iosi hieronymi meritis imputetur. Si quid vero superfluum inutile ⁊ non bonū:solum mee insipientie ⁊ negligētie causa hoc accidisse ab omnibus iudicetur. mei Augustine charissime in tuis orationibus memor esto.

¶ Judocus Clichthoueus Neoportuēsis ad lectores.

Quos virtutis amor / docte studiumq₃ minerue
Excitat: huc omnes accelerate gradum.
Uirtutum stimulos/ exhortamentaq₃ prebens:

Hic liber exiguus commoda magna dabit.

Quam clarus meritis vixit Hieronymus olim:

Quantus et etherei regnat i ede patris:

Atq3 Sophocleo miracula carmine digna:

Illius et laudes iste libellus habet.

Cuiq3 pius custos et dux Hieronymus esto:

Quo duce nō comiti devius error erit.

Ipse quidem recte sit lex ꝛ regula vite.

Sic tutum ad celi regna patebit iter.

¶ Finis.

¶ Sequitur tabula presentis operis.

¶ In epistola Eusebii Cremonensis divi Hieronymi discipuli hec continentur secundū capitulorum et foliorum numerum notata.

¶ In epistola diui augustini ad Cyrillum hec habentur.

¶ In epistola Cyrilli hierosolimitani episcopi ad augustinū hec continentur.

¶ Finis tabule.

Incipit vita sancti hieronymi presbyteri et confessoris.

Plerosque nimirum illustres viros nō ambigo nosse quo nat⁹ / quibusque doctorib⁹ eruditus sit litteris. quo vel loco quiescat sanctus hieronym⁹ Ueruntamen quibus non vacat non legere plurima minime valuerint. hoc si voluerint legere opus compēdiosa breuitate potuerūt scire. beatus hieronym⁹ genere nobili ortus:
Eusebio nomie de opido stridonie quod a gothis euersum dalmacie quōdam pannonieque cōfinium fuit. Congrue sancto Eusebio genitus est patre Eusebius namque attice alias latine ratione dr pius. hieronym⁹ vero eolice latine omino sacra lex de pio genitus patre. Ut ob studij ei⁹ laborem ex hebreorum script⁹ absque ꝰ l scrupulositate alma pateficeret lex que humano generi sua austeritate remota piū ac sacrū misericordēque patrē nunciaret venturū. Qui dū inter puericiā adolescentiamque incederet medius instinctu etatē celesti affinibus cūctis cēsuque paterno relicto: vt perfectus euāgelij imitator q̄ iussset existens ingressus nauim aura flāte sede ad limina sublimium apostolorum Petri et pauli diuina que dispensante clementia romanā properans adijt romam. In qua vrbe litteris grecis latinis apprime eruditus christi vestem suscipiens presbyter quoque cardinalis ibi est ordinatus Nā vt inexpugnabiles sue ecclesie dñs muros contra perfidos dementesque hereticos exigere huic viro l litterarum studijs plerique cathethigite fuere. Donat⁹ nēpe archigraphus rationis cum imbuens clementis libaminūque sufficienti sapore artius replēs magister extitit illi sicut ipse in cronica sua meminit dicens. Uictorinus rector et donat⁹ gramatius preceptor me⁹ rome insignes habent. Gregoriū quippe nazāzenum vt idē in tertio explanationū ysaie libro refert didiscalum fuisse suū testatur. Nā cū in predicto propheta ad eū venisset locum quo seraphin quidā debuisset exponere: ita itulit dicēs. De hac visione annos curritur triginta cū essem constantinopolim et apud virū eloquentissimū gregorium nazanzenū preceptorē meum esset eiusdē vrbis epyscopus sacrarum scripturarum studijs erudiret: scio me dictasse subitūque tractatum vt experimentum caperem ingenioli mei et amicis iubētibus obedirem. Quid vero de huius viri eleganti industria q̄

gratia latinos ac grecos/hebre os/et hebraicos/caldeosq indiscendos elementor apices huic prestantius dici pot q ipsius ad pamachium et occeanum missam profitentur verba
Du essem iuuenis miro discendi feruebam ardore nec iuxta quorundam psumptionem ipse me docui. Appolinarem audiui Anthiochie vter frequenter et colui. Tunc i latinis scripturis cu erudirer:iam canis spargebat caput et mgrm potius q discipulu dicebar perrexi tn alexandria audiui diduu in multis ei gras ago:qr q nesciui didisci putabam me homies finem fecisse discedi rursum etia hierosolyme et bethleem quo labore/quo precio baraniua hebreorum nocturnum habui precepto rez. Timebat ei iudeos et michi alterum in die exhibebat nichodemu:hec vtiq contuli vt qui scire cupiunt nosce queat sicut predixi quo natus loco quib bene tantus vir magistris fuerit iformatus. Comorans itaq hieronymus rome mentis corporisq virginitatem et delictorum penitentia custodiens fidelibus predicabat multaq iuxta septuata librorum volumina/atq psalterium emendauit apostolice presidente liberio sedi pontifice ea procul duo tempestate romanu populum per constantinum augustum heresis maculabat. Idcirco ergo predictus vir occisionem quam semper optauerat accepta vt superius dictu est:relicta domo parentibus sorore cognatis et demum inclita et gloriosi petri vrbe sola tantu q in itinere cognouit esse vtilia cu bibliotecam q sibi studio in prefata confecerat vrbe conferens hierosolyma ppter regna celorum iuuenis militatur aduenit Cuncq aliqtis peractis diebus morando cognouisset quo absq anime damnatione voluisset viuere caute et presepi dnico vt pridium animal vellet esse cotigu q ab hierosolymis sex milib computatur ab esse contra meridianam plagam accedens ad eiusdem vrbis potificem cirillu nomine petit vt patriarchaq bethleem fuerat sua locum sibi habitadi tribueret. Cui nimiru mox que deuoto poposcit igne cocessit. Data enim habitandi licentia bethleem adiuuantibus vicinis viris catholice costruxit monasterium in quo sub constituta ab apostolis regula degens cepit quod olim multum cupierat cum fratribus habitare. et cu eusebio cremonesi nobili viro cui postulatioe ex greco smone qua dam eplam trastulit in latinu in quo vere sciendum hanc matutinam que nunc obseruat in occiduis maxime regionib canonica functione monasterio primi-

tus institutã vbi predictũ viruz
ociosum non fuisse credendũ est
qui tm̃ in nobis in translatione
diuine scripture p̄stitit ait ad he
breorꝶ fontẽ pene nõ egeamꝰ ac=
cedere qñ vos facũdie sue multa
cognoscit vbertate satiasse plu=
rimis libris copiosis epistolis fe
cit eẽ beatos quibꝰ scribere dño
p̄stante dignatꝰ est. Inter cetera
ꝑfecto studiorꝶ suorꝶ opusculo a
beato petro apostolo sumẽs ex=
ordium vsq; in semetip̄m de virꝭ
illustribꝰ scripsit mutatꝰ trãqui=
lum grecũq; poloniũ. vbi ita de
se refert post cathalogum pluri
moruz. meq; in calce voluminis
quasi abortiuũ ꝛ minimum olim
xp̄ianorũ posui ꝙ michi necesse
fuit vsq; ad. xiiij. annũ theodosij
p̄ricipisq; scriptũ annotare. In
murinis preterea iste libris apo
stolorꝶ prophetarumq; constru=
ctibꝰ additis immobile catholi=
ce turrim ecclesie cõtra perfido=
rum iacula commendauit. Om̃s
veteris testamenti libros ex he=
breorum scilicet codicibus in la=
tinum cõuertit. Danielem quo=
q; prophetaz caldeico stilo locu
tum. et iob iustum arabico in ro
manam linguam vtrunq; aucto
rem ꝑfecta interpretatione mu=
tauit. Matheus nichilominꝰ ex
hebreo fecit esse romanum. epi=
stolam quidã suam ad paululuz
ex senatore presbyterum mirifi
cam destinauit docens quemad
moduz scripturas diuinas/exhi
bita circa perlegeret vbi breuit
virtutem vniuscuiusq; libri vete
ris testamẽti ꝛ noui mirabiliter
indicauit. Mirabiliter plenꝰ ho=
nestate doctus ad dulcis parta
copia sermonum ad quancunq;
partem vertit ingeniũ/vt vnde=
cunq; interrogatus fuisset para
tum haberet et competens sine
dilatione responsum. Modo hu
milibus suauiter blanditur/ mo
do superborum colla constrigit/
modo derogationibus suis i ne
cessaria mordacitate restringẽs
modo virginitatẽ predicãs/ mo
do matrimonia casta defendẽs/
modo virtutũ certamina collau
dãs/modo lapsus i clericis atq;
monachis prauitatis accusans.
Sed tm̃ vbicunq; locus attulit
gentiliũ exempla dulcissima ve=
ritati permiscuit. Sed non erat
sue voluntatis: sed vt ita dicam
grauissime necessitatis vt probã
ea que a sanctis prophetis ante
secula predicta sunt tam greco=
rumq; latinorum: et aliorum gẽ
tilium litteris contineri. Vir to=
tum explicans totum exornans
ꝛ per diuersa disputationũ gene
ra disertus et equalis incedens
tanta semp vtriusq; lingue peri
tia fungebatur. vt quocunq; li=
bros eolicos in manibus accipe
ret. Itez latinos attico sermone
legeret. vt credens hoc esse scri=
ptum quod os eiꝰ in offensa ve=

lociter fundebat. Uere dixerim catholicā hoīs istius scientiā sanam doctrinā quocūq; cōuersatus loco fuisset stabilis stetit fidei firmate. Nā certissime ignorāda muidie morbo lāguentes despiciūtur: qui cū deuiasse a catholice ecclesie. i. beati petri fide vel hereticū fuisse arbitrātur q paule mādaueras. Caue queso ne qn̄ de te aliqn̄ dicat deus: virgo israel cecidit non est qui suscitet eā vbi terrēdo lubricos atq; me custos ⁊ quia deus iustus sit iudex subdit⁹ dixerit doctor: audenter loquar. Cū oīa possit de⁹ suscitare virginem non pōt post ruinā: valet quippe liberare de pena: sed non valet coronare corruptam: hoc procul dubio iste dicē do non oīpotentiaz abstulit deo sz iustū iudicē manifestans asseruit. Nā nisi fallor sanctus hieronym⁹ paule ad domicellaz imperatoris domiciani neptē āmonitionis legimus verba. sed ipa ꝟba qua de cā sint illi relata dicere gratis puto. Hec omnino virgo nereū nachileū eum chos cubicularios habuit quos beatissimus apostol⁹ petrus luctat⁹ fuerat xp̄o. Isti dum viderēt dn̄am suā gēmis ornari et purpureis vestibus atq; auro textis indui dixerunt ei. Quāto studio ornaris in corpore vt filium consulis aurelianum hominem mortalē maritū accipias: si tanto in animo studio ornareris regem immortalem filiuz dei adipisci posses sponsum qui etiam te ipsam eternam faceret: ⁊ nūq; tibi neq; ornamentis tuis: neq; tuis gaudijs finem permitteret aut terminuz euenire. Respōdit eis domicella et dixit. Que potest: melior esse castitas q̄ habere virū suscipere liberos p quos posteritas dulcissima possit ppagari: ⁊ tam generis dignitatē q̄ memoriam non delere. Cui nereus respondit. Melior est virginitas que quādo de matris tue vtero existi: tecum nata tecum lactata tecum semper fuit a carnis corruptiōe aliena que ē ⁊ deo amabilis eiusq; angelis cara quam profecto eum que licet perdiderit virgo huius reatum per penitentiam euadere potest ipsaz vero ītegritatem adipisci nequaq; valet. Omnis nāq; sanctitas cū per antiq; voluptatē aut necessitatē amissa fuerit vel queq; perdita virtus ad statum suum vel integritatem sui ad suam gl'iam p penitētie lachrymas recuperari ac renouari potest sola virginitas: si semel perierit ad pristine integritatis stabilitatē ptingere valet. Cūq; nereus ⁊ Achileus hinc laudando virginitatē et alia pferendo differerent plurima quibus eterna mereretur actib⁹ vita: domicella virgo prudentissima dixit. Utinam ad me

olim ista dei scientia peruenisset
et nisi ego suscepissem mortalis
hois spōse nomē nūc vero qr no
bis apuit os ad lucrādum aīam
meā quicquid me facere vultis
accelerate q̄ citi⁹. Quid nō post
multū a sancto papa clemēte cō
secrata aureliano sponso conten
to. et ob hoc in potentiam exili=
ta michi terracinam adductam
nolens ydolis sacrificare : cum
Eufrosina ⁊ Theodora sponsa=
bus Supplicij et Seruiliani : et
Aluxio fratre. Aureliani igitur
cremare:palmam suscipere mar
tyriū:quas tñ sanctus suscepit ce
sarius diaconus qui etiā in post
ea et ipse a luxerio est martyri=
zatus et i sarcofago nouo simul
condiens sepeliuit hec ideo licet
non fuerit hic tam necesse loqui
addidiscim⁹ tamen quis pene:q
nereus prudentissime domicelle
dixerat virginitate perdita de
reatu posse p penitentiam cōse=
qui nequaq̄ tantum valeret fie=
ri hoc sanctus hiero
nymus paule ad meliora studiu
it hortando mandare cum om=
nia possit deus suscitare virginē
non potest post ruinam q̄ non
velle. Alio modo dici poterat.
verbo per quandam nanq̄ sa=
pientiam dei deo. Tu autem do
minator virtutis cum tranquilli
tate indicas et cum reuerentia
disponis nos. Subest enim tibi
cum velle posse:deus quippe vt
est immutabilis est voluntatis
etiam vtiq̄ cum sit vera : et vi=
scus non illum mendacium neq̄
iniustitia decet quia sicut nō va=
let mentiri quia est veritas ita
quia iustus est hoc nō potest hic
est nolens iniuste facere quicq̄:
nam omnia teste propheta que=
cunq̄ voluit dominus fecit in ce
lo omniaq̄ eius iudicia dum ni=
teretur ostendere quid volente
deo fieri posset:quid nos illo no
lente fieri non valeret:et vt exi=
mio medicoq̄ doctori : cui dum
adiuuaret in omnia scientia cō=
parare nemo audebat. Sed ne
vsurpare vaniloquijs aut iure
detrahere quispiam cepto ab or
dine longius sumus digressi.
Ueruntamen qualis q̄tusq̄ vir
iste fuerit saltem soli⁹ sancti Au
gustini testimonio qui velit ple=
nius cognoscere valet. Nam in
libro primo quem contra errorē
Juliani manichei
cui nuptias sine dubitatione li=
bebat damnare quod vo ex eis
nasceretur ab omni esse liberum
peccati docebat. Et dum pluri=
mos contra huius pestifer dog
ma catholicos introduxisset te=
stes ita intulit dicēs/nec sanctū
Johannem: quia presbyter fuit
contemnēdū arbitreris qui gre=
co ⁊ latino insuper ⁊ hebreo eru
ditus eloquio ex occidentali ad
orientalem transiens ecclesiā in
locis sanctis/atq̄ litteris sacris

vsqꝫ ad decrepitam vixit etatē. Cui⁹eloquij nobis ab oriente in occidētē ad instar solis: lampas resplenduit. Omnis nāqꝫ qui añ illum aliqd ex vtraqꝫ orbis parte de doctrina ecclesiastica scripsit:nec aliā de hac re quā predixit tenuit prepsitqꝫ ꝙ vir sanctus sepe memoratus: q̄ cū exponeret Jonā pphetā apertissime dixit ꝙ etiā paruuli peccato offensiōis ade tenerent ob noxij. Jpossibile est omnino ꝛ lōgum deviro isto eiusqꝫ distincta vita ꝛ moribus retexere cuncta vnū tm̄ miraculū hui⁹monasterij priscoꝝ simile qđ p succedentiū relationū memoriā nōdum obliuionis obliuio abstulit et a religiosis virisqꝫ clericis pñie amore bethleē fuere michi delatū est huic ꝯpendioso subdendo necto sermoni. Quodā nāqꝫ die aduesperascente cū beatus hieronym⁹ vna cuꝫ fratribus vt monachis mox est ad sacrarum lectionum audiēda precepta diuina sedisset subito trib⁹ claudicās quarto suspenso pede ingens leo cenobij claustra igressus est. Quo vtiqꝫ fratres viso pterriti:nōnulli ifugā suntvt est fragilitatꝫ humane imbecilitas cōuersi sanct⁹ vero hieronym⁹veluti aduenienti hosti intrepidus leonis aduētui obuiauit. qui dū sibi pariter propinquasset et qꝛ loqui leo vt sue nature minime poterat:vt cuꝫ valuit predicto patri lesam quā habebat pedis obtulit plantam vocatis autem fratrib⁹ precepit vt diligenter lesum abluerēt pedem inquirētes cur ita leo claudicās iret. Qđ dum factum studiose fuisset vulneratum alentibus inuenerunt plantam leonis Cum igitur cum alimento libenter adhibita cura de lesiōis ictu connoduit. illico ergo veritatꝫ deposita rabie cepit inter eos vltro cito q̄ quasi domesticū tranquille aial pariter commorari. hoc ꝛ eum sanct⁹ hieronymus cognito sic fratribus ait Eya fratres studiose adinuiceꝫ rogo perpēdite quid leonis operis congruū nostre vtilitati addam⁹:quatin⁹ ab eo leuiter perfici ꝛ fieri possit ne nos ether fugiat. quia certe credo:nō tm̄ pro sui pedis salute huc illum misit dñs:q̄ ei mederi sine nobis potuit. quantū vt nobis sue visitationis demonstraret iudiciuꝫ. Per hunc nr̄e necessitati mirabili patri respōsum dederunt dicentes Mi pater bene videlicet nobis nosti ꝙ asinus qui ab agro vsui nostro ligna deferre solit⁹est custodis solicitudie idiget ꝛ a qualibet improba deuoreť bestia satis meremur. Jdcirco si tibi placet. ꝛ iterū videť huic leoni aselli iungatur solercia nr̄i vt eū subsequens ducat ad pastū reducat qꝫ remeās domū. Jta ꝛ factū est

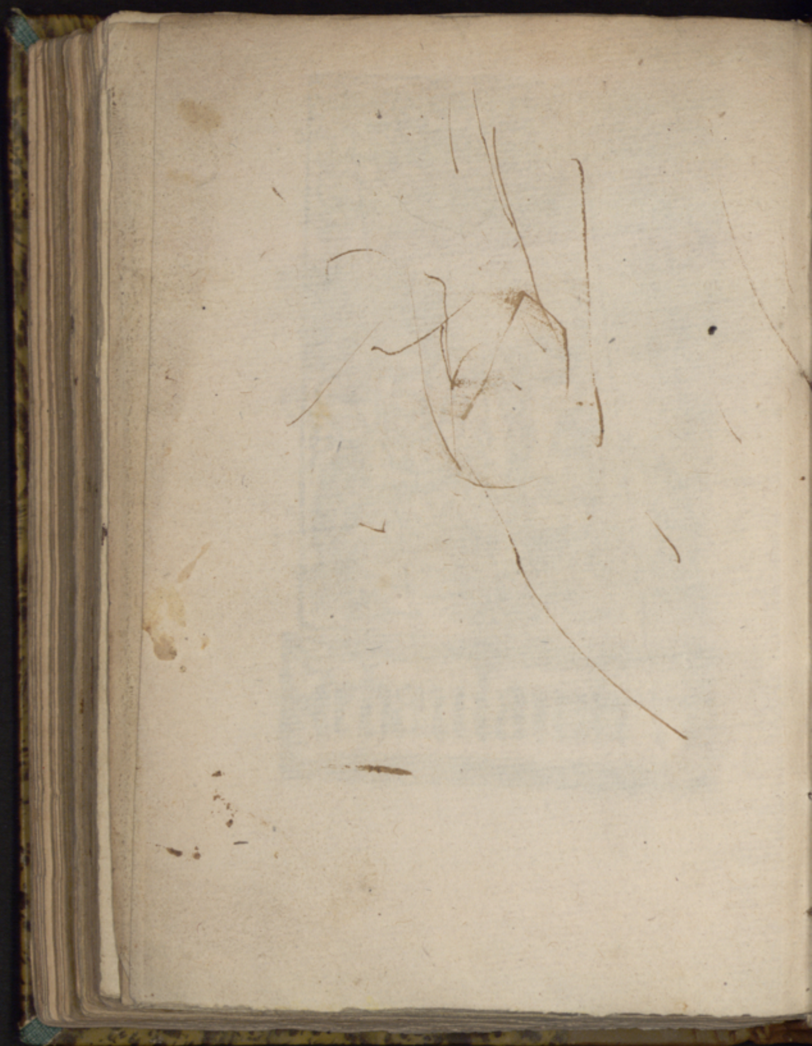
nā adiuncta leoni asini cura mo
re pastoris industrij eundo ad
pastū socius incessanter itineris
in rure pascendo vtiqꝫ defensor
tutissimus erat. Uerūtn̄ vt se ci=
baret ⁊ aliꝰ solitū perficeret opꝰ
cōsueta semꝑ hora cū eo domuꝫ
redibat. Interea cuꝫ hec dilato
tēpore gerendū educto quadaꝫ
die ad loci pascua asino graui
leo vltra modū somno oppressꝰ
obdormiuit: leone aūt grauiter
soporato cōtigit vt ꝑ eādē viam
negociatores gradiētes olei e=
mendi cā ꝑgerēt ad egyptū: qui
sepe dictū vidētes asinū pascen
tem: dūqꝫ neminē adesse vidētes
custodeꝫ iniqua surrepti iniqta
te ⁊ cupiditate eū rapiētes secū
duxerūt. Expergiscens itaqꝫ leo
qd sibi accidisset nesciēs vbi re=
linquerat tn̄ pascentē quem ha=
buit comissum asinuꝫ requirere
cepit. Qui cū solito non appare
ret in loco pascēdi cōstrictus de
discrimine leo mesticiā eius ru=
giendo aliqua parte diei huc il=
lucqꝫ ibat: quē ꝑdiderat vt que=
reret. Sꝫ cū iam oīs reperiendi
asini spes fuisset ablata ad mo=
nasterij vehemēs ianuā persti=
stitit cōscius culpe nō est ausus
ingredi quo prius cū asello sole
bat. Queꝫ btūs hieronymꝰ vna
cū fratribꝰ absqꝫ asino vidēs ad
celle foras morari: ⁊ qꝛ non so
lita fuerat hora reuersus insti=
gante fame incitateqꝫ cōpulsuꝫ
putauerūt euꝫ occidisse animal
suum. Et nolēs ei annonam tri=
buere consuetā vade ⁊ reliquuꝫ
asini quod tibi remansit mande
tuāqꝫ ingluuieꝫ reple. Licet hec
illi diceret erant tn̄ incerti vtrū
hoc malū an nō hic perpetrasset
Quapropter fratres exeūtes ad
loci pascua quo iam prefatū ani
mal leo solitus erat deducere lō
ge lateqꝫ peragentes vt quoddā
morti illius possent iudicium in
uenire. Et nullo interemptionis
eius signo reperto redeūtes stu
duerunt hoc beato hieronymo
nūciare. Quo audito fratribus
ait. Obsecro vos fratres ꝗꝗ̄ꝫ su
stineatis asini damnuꝫ hunc ta
men ne exasperetis ne abijciatꝭ
leonem: licet eum dudum guber
nātes: prebentqꝫ alimēta nutri=
ce. incidentes in nemore ligna ⁊
ea vice asini vt nobis huc defer
re valeat moderando mittātes
ligate Ita et factū est. Cumqꝫ si=
bi opus innexum crebrius gere
ret: et iam redeūdi negociantiū
tempus adesset expleto die qua
dam opere ꝗbuis animal brutuꝫ
diuinitus tamen puto ammoni
tus exiens iuit ad agrum huc il
lucqꝫ discurrens girando nosce
plenius cupiens quid de socio
suo sit factum. Qui defatigatus
nimium quandoqꝫ publici itine
ris locuꝫ deuenit sublimen. Ubi
dum anxius vt poterat circum=
spiciendo persisterunt cernit ꝓ=

cul venientes cõtra se hoies cuz onustis camellis quos se post p cedẽs asinus trahebat. Sed qr valde procul erat hũc cognoscere mime potuit: tñ pedetẽptim se illis obuiũ obtulit. Mox quippe illi dicit̃ esse regioni quotiẽs cũ camellis longius incole proficiscũtur totius antecedentẽ asinum funẽ camellorũ gestantem collo subsequent̃ camelli. Iã dũ predicti itinerantes idest negociatores appropinquassent leoni: ille cognito asino fenũ rugiẽs cũ ingenti strepitu irruit in eos neminẽ nẽpe ledẽs eorũ: qui statim relictis oĩbus dementes vt digni fuerant effecti in fugã cõuersi sunt: quib' vz fugientibus terribiliter rugiẽs leo percutiebat cauda fortiter terrã perterritos camellos sicut erant onusti ante se ad cellã ire coegit. In solitam ergo fratres vidẽtes q̄ precederet asinus sarcinatus in medio camellorũ subsequens vera eorũ pariter terga leo veniret mox euntes modeste curauerũt beato nũciare hieronymo. Quo audito foras egrediens ianuas monasterii patefieri iussit benignissimũq3 impauit silentiuz dicens. Hospitib' nostris .i. camellis et asino auferentes sarcinas leuigate pedesq3 abluite escas prebete expectãtes quid in hoc facto suis voluerit dñs suis demõstrare: quibus oĩbus deniq3 gratia camellos put fuerãt iussa parat' cepit leo vt dudũ vbiq3 gratulabũdus p claustra monasterii ire sin gulorũ se fratrũ vestigiis sternẽs 7 quasi de perpetrata quã nõ fuerat culpa alludens cauda postulabat veniaz: quo viso fratres penitẽtiã agẽtes q̄ tñ ei crudelitatis contulissent dicebãt. Ecce pastorẽ nostrũ quẽ paululũ ante: vt voratorẽ credebat̃ dãnabam'. Cum quanto preconi miraculo vt sibi crimen auferret ad nos dignat' est dñs mittere. Beat' vero hieronym' futurorũ pre suis sic fratribus ait / parati estote fratres in his que refectiõis sunt absq3 molestia 7 vt dignũ est hospites suscipiant̃. Mox vtriq3 imperata subsequẽti veloci obedientia sup expleta. peractis q̄ iussis sermocinãtibus cũ beato hieronymo fratrib' subito venit nũcius q̄ diceret ante monasterũ fores hospites adesse q̄ cenobii patrẽ vellent videre hoc sepe dict' pater audito postes celle patefieri eosq3 ad se igredi iussit. Qui q̄q3 vocati erubescẽdo tñ itroeũtes visoq3 beato hieronymo eius se prosternere vestigiis pro culpa veniã postulantes. Quos se ille eleuãs clementer admonuit: vt suis rebus cũ gratiarũ actionibus vtẽtes: alienum tãgere non audierũt: ac deinceps sub dei p̄sentia caute viuerẽt semp. Qua

nimirũ predicatione expleta: pcepit vt reficerentur receptisq camellis abirent. Tunc illi vna voce pariter dixerunt. Obsecramꝰ te pater vt ad ecclesie lumen necessitatẽq fratrẽ dimidium liquoris olei qd attulerũt camelli suscipi iubeas: qr scimꝰ ꝛ certi sumus q plus ꝓpter naturã q̃ pro natura vtilitate vt negociaremur prexi mꝰ ad egyptũ. Quibus beatus hieronymꝰ ait. Nõ recta ꝓculdubio postulatis: qr valde durũ videtur vt nos qui aliis cõpati aliorũq necessitatẽ subleuare nostra dãtes debemꝰ vos grauemꝰ vestra quibꝰ non indigemus tollentes. Tunc illi neq inquiunt nostra accipiemꝰ nisi qd poposcimꝰ prius iusseris fieri ita vt prediximꝰ nũc mediũ qd attulerunt camelli olei liquorem suscipite: ꝛ deinceps policemur nos vestrosq heredes vobis vestrisq successoribus oĩ anno talem olei mensurã daturos Sicq cõstrictꝰ beatusq hieronymus coactusq violenter eorum precibusq queq rogauerãt impleri precepit. Sumpto quoq cibo bñdictioneq cũ camellis accepta exultãtes gratulãtesq ad ꝓpria remearent: hec aũt bethleem acta ꝛ ab incolis illius loci hactenꝰ asserẽdo ita fuisse narrantur. ¶ Bethleem quoq locꝰ splendidus ciuitas fuit Dauid in tribu iuda: vbi quondaz dñs atq saluator vt adimpleret ꝓphetia hic. Ueritas de terra orta est in presepio intra speluncã ex virgine nasci dignatꝰ est paruulꝰ vagiẽs. Quod presepe auro argẽtoq est ornatũ sicut sanctus refert antoniꝰ in quo liminaria ardent plurimisq seruoꝝ dei habitaculis vndiq circũdatur. Os aũt illius spelũce ad ingrediendũ olno angustum est. In cuius vtiq hore idest in ipsis presepii in ingressu beatꝰ hieronymus satis sculpẽdo monumentũ sibi fieri iussit. Ubi p̃stante dño deuicta positus est seculi ꝑuersitate pridie kalẽdas octobris. Expleto etatis sue Anno nonagesimo primo Imperii vero honorii duodecimo anno. Regnante vtiq illo cuius anni nec inchoantur nec finiũtur in secula seculorum. Amen.

¶ Explicit vita sancti hieronymi presbyteri ꝛ cõfessoris doctoris egregii.

IEHAN PETIT

[illegible] ... [illegible]

in [illegible]

In [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Zeebouts

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

